

RECITAL K VÝROČÍ
SMRTI JANA PALACHA

pořádá Divadlo Brett 22. ledna zároveň s představením Jiřího Poláka, Světlo světa s Jáma. Recital je česky, vstupné pro ten- to večer 3 40.-
V divadle je současně výstava českého výtvarníka Ilji Kade, Akvarely.

Světlo světa a Jáma hraje divad- lo Brett od 19. do 31. ledna /mi- mo 29. 1./ . Začátek vždy ve 20 h. Adresa divadla: Vídeň 16, Lien- feldgasse 60 d /Wiener Settle - ment/.

DALŠÍ PREMIERA
PAVLA LANDOVSKÉHO

je 21. ledna v divadle Komedian- tů. Česká verze hry má název Sa- nitární den. Landovský ji sám režisruje.
V menších rolích v ní hrají ta- ké Martin Štěpánek a David Binar jun. Scénu dělal Pavel Bílek.
Kritiky hry přineseme příště.

K SEIFERTOVU JUBILEU

uveřejnila dr. Christa HÄRSEN -- LOEWE, asistentka institutu sli- vistiky na vídeňské univerzitě / a častá návštěvnicka našich ve- čerů/ obsáhlou studií v Die Pre- sse /19. 12./ . Tak obsáhlou, že ji bohužel nemůžeme přetisknout.

PROGRAM

K A R E L K A P L A N
ČSR 1945-48 V ZRCADLE DOKUMENTU
TAJNÉHO ARCHIVU ÚV KSČ

středa 27. ledna 19.30 h.
Vídeň 1, Annagasse 20,
/ Internationales Kulturzentrum/

PŘIPRAVUJEME:

AŽ PŘÍJDE KOCOUR, český film
/únor, některé sobotní odpoledne/

KAREL M. BROUSEK: Z HISTORIE
ČESKÉ MENŠINY
/ březen/

P. b. b.
Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

"KULTURNÍ KLUB" Eigentümer, Herausgeber, Verleger und Vervielfältiger:
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, Lustnauer-Platz 4/21,
A-1090 Wien; für den Inhalt verantwortlich: Přemysl Janýr, andlgasse
4/21, 1090 Wien.

KULTURNÍ
KLUB
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

1

LEDEN 82

K našemu příštímu večeru:

K A R E L K A P L A N
ČSR 1945-48 V ZRCADLE DOKUMENTŮ
TAJNÉHO ARCHIVU ÚV KSČ

Když režim v r. 1976 povolil historiku Karlu Kaplanovi vystěhovat se do Německa, dopustil se chyby. Kaplan se totiž významným způsobem po- dílel na práci rehabilitační komise, která zkoumala dokumenty o poli- tických procesech v padesátých letech, jinak zcela nedostupné. Výsled- kem práce této komise byla t. z. v. "Pillerova zpráva", oficiální titul zněl "Zpráva komise ÚV KSČ o politických procesech a rehabilitacích v Československu 1949-68". V důsledku srpna 1968 v Československu nebyla uveřejněna. Kaplanovi se podařilo však přec jen uveřejnit o tomto té- matu obsáhlou třídinou studií, bohužel jen v odborném časopise, takže zůstala omezena jen na poměrně úzký okruh zasvěcených. / Pillerovu zprávu samu vydal v r. 1970 v zahraničí J. Pelikán v několika jazycích, česky pod příznačným titulem "Příspěvek k dějinám KSČ"/.

Možná, že to pozitivně ovlivnilo rozhodování, zda se Kaplan může vy- stěhovat: materiály o procesech byly už v zahraničí známé. Chyba toho- to závěru tkví v tom, že Kaplan měl v době svých studií v archivu ÚV KSČ přístup i k jiným dokumentům a že se nespolehl jen na to, že je přečetl, nýbrž že si vybudoval i důkladný archiv, který se mu podařilo dostat ven a který postupně zpracovává.

Materiál, který tak má k dispozici, mu tak dává jedinečnou možnost nevycházet jen z toho, co se obecně zná, ale také z toho, jak o tom by- lo v důvěrných jednáních ve špičce KSČ uvažováno a rozhodováno. Vedle toho však měl Kaplan během své práce v archivu KSČ soukromě hovořit s celou řadou prominentů, kteří mezi tím - částečně pro svůj věk, částeč- ně v důsledku "výměny kádru"- zmizeli z hlavních pozic. Mnozí z nich si rádi "popovídali" a mnoho z těchto historek je opravdovým pokřem historie v Kaplanově podání.

Karel Kaplan je původem dělník, který dodatečně udělal maturitu, vy- studoval historii a přednášel na vysoké stranické škole. Patřil mezi nejaktivnější reformároty Pražského jara. Po okupaci pracoval jako ná- dvorní dělník v ČKD. Před svým odjezdem poslal V. Bilakovi obráňlý dop- pis, ve kterém m. j. napsal:

"Také já jsem trávil svého času večery a noci na schůzích, spal na sekretariátech, neznal jsem odpočinku a nelitoval času! Naše osudy by- ly kdysi na začátku podobné, ale pak se naše cesty rozdělily. Začalo to asi tím, že jsem si uvědomil, kolik bezpráví a křivd spáchal tehdejší režim na prostých lidech, kolik nových chyb bylo navrženo, jaký stav nazákonnosti byl nastolen a obhajován..."

V zahraničí vydal K. Kaplan m. j. :
Die Entwicklung des RGW in der Zeit von 1949-57, vydáno 1977
Dans les archives du Comité central, Paris 1978
Les proces politiques a Prague, Bruxelles, 1980

ETNICKÉ SKUPINY VE VÍDNI

byl název semináře, který k rá-
kouskému státnímu svátku uspořá-
dalo "Pracovní sdružení ná-
kouských národních skupin ve Víd-
ni".

Jeden z referátů přednesl mí-
stopředseda Menšinové rady Karel
Natal / mnozí se pamatují na jeho
vystoupení v televizi / zabýval se
v něm především jednáním, které
svolal spolkový kancléř n. kreis-
ky o ustavení poradního sboru
české a slovenské národnostní sku-
piny v Rakousku, jak to vyplývá
ze zákona o podpoře těchto skupin.
Kulturní klub byl k těmto jedná-
ním jako jedna ze složek této sku-
piny pozván a zúčastnil se jich,
menšinová rada pozvání bojkotova-
la.

Jak Natal ve svém referátu u-
vedl, důvodem bylo, že se na jed-
náních podíleli také "uprchlíci,
kteří našli v Rakousku asyl a je-
jichž organizace nespádají podle
něho - pod pojem "národnostní sku-
pina," považovaz, opět podle K.Na-
tala, "uprchlíci, i když získal
rakouské státní občanství, může
podle dnešní teorie o právu na
domov "zdomácnit" nejdříve po 25
letech.

Je paradoxní, že E. Natal po-
užívá stejného argumentu, jaké-
ho používali za rakouské monarchie
německí nacionálové v boji
proti českým školám ve Vídni: dle
nich tehdy Češi neměli nárok na
adekvátní počet národních škol,
protože ve Vídni nebyli "u-
sídlení", nýbrž - v dnešní terminologii -
jen svým způsobem dočasně pobýva-
jícími gastarbajtry. Jejich počet
tehdy vzrostl z 64.000 v r. 1890 na
102.000 v r. 1900. Podle téže K.N.
by těchto 50.000 nově příchodců
mohlo být považováno za přísluš-
níky menšiny až v letech první
světové války a později.

Podle této "teorie" by však až
donedávna nebyl "vídeňským Čechem
ani dlouholetý redaktor Vídeňských
svobodných listů, protože emigro-
val do Rakouska v r. 1949 a mohl
- podle K.N. - "zdomácnit" nejdříve
po r. 1974. Ve skutečnosti však
byl dávno a dávno před tím mno-
honásobným funkcionářem Menšino-
vé rady a jejích spolků.

"Emigranti" nepřislušníky me-
nšiny jsou však podle této teorie
K.N. i mnozí další členové a fun-
kcionáři různých spolků, za je-

jichž střežovou organizací se
Menšinová rada vydává. Jsou to v
řadě případů dokonce ti, kteří
dnes prakticky aktivně tyto spol-
ky vedou. To není myšleno jako ú-
tok, to je konstatování biologie-
kého stavu: stará vídeňská menši-
na nemá prakticky střední genera-
ci.

Každá národnostní skupina je
vystavena tlaku asimilace a měla
by uvítat, jestliže je stále po-
silována nově příchodci. V pří-
padě Čechů a Slováků je to v po-
sledních 15 letech na 15.000 osob,
možná víc. Je to jediná naděje
další existence této národnostní
skupiny. Kdyby stanovisko K.N. by-
lo obecně akceptováno, dočkali
bychom se v krátké době pohřbu
posledního jím uznávaného "vídeň-
ského Čecha."

Interpretace příslušnosti k
české a slovenské národnostní sku-
pině, jak ji K.N. podává, je však
v podstatě bezvýznamná. Rozhodu-
jící je stanovisko spolkové ústav-
ní služby při úřadu spolkového
kancléře. A to na jeho pokyn po-
važuje za příslušníky této národ-
nostní skupiny všechny rakouské
státní občany české a slovenské
národnosti. Tím věcná diskuse kon-
čí.

Kulturní klub Čechů a Slováků
v Rakousku, který K.N. dle dejme-
nuje, ale myslí pod onou "skupi-
nou emigrantů" je organizací, je-
jímiž funkcionáři a členy jsou
rakouští státní občané, žijící ve
Vídni i po několik generací / a
mluvící v rodině už po několiká-
tou generaci česky / i ti, kteří se
v Rakousku usídlili teprve před
několika lety.

V duchu ústavy, vyhledávající
rovnost občanů / K.N. je třídí na
děle či kratší v Rakousku u-
sídlení / považovali za přiroze-
né, že jestliže mohou volit ra-
kouského prezidenta, nemůže je
někdo deklasovat na čekatele na
rovnost v menšině za čtvrt sto-
letí. Proto je jich většina v
kulturním klubu. Přesně tím však
proto, že ne klub snaží pro no-
vě přicházející něco dělat.

Je-li nějaký důvod vracet se
k věci znovu, pak jistě ne aby-
chom o věci polemizovali. Spíš
abychom si - v jednom i ve dru-
hém táboře - uvedomili, že nevrá-
tivostí, která k němu, dobrému
nevedla a nevede, je pokřozována

vše, která by nám především měla
tlouct na mysl.

Tím je v první řadě jmenování
poradního sboru při úřadu spolko-
vého kancléře. Češi a Slováci by
tím získali legitimaci, aby moh-
li přednášet záležitosti a prob-
lémy své skupiny i jednotlivců
státním institucím. Není-li tomu
tak, doplácí na to ona bez-
jmenní řádová jednotlivci, těžko
cházející zastání.

Na druhé straně je těžké si
představit, komu by ustavení po-
radního sboru mohlo uškodit. Ro-
zumní lidé, v jednom či druhém
táboře, by měli najít odvahu se
nad tím zamyslet bez prestyžních
motivů, zato však v zájmu věci.

HRABALOVY POSTŘIŽINY

Nur gelegentlich sich leicht
trübendes Eheglück des ehrgel-
zigen Verwalters einer Brauerei
in einer kleinen böhmischen
Provinzstadt Francin und seiner
lorey-ähnlich schönen, etwas
extravaganter Frau Marja in
jenen zwanziger Jahren, als
Österreich noch bei Böhmen
war. Schlimmste wengleich
auch harmloseste Belastung des
ehelichen Friedens nur durch
den Dauerbesuch des Bruders
von Francin und Flickschwisters
Pepin, der, ein anderer Schwejk,
permanent seine Geschichten
erzählt, das aber in letztmög-

licher Lautstärke: Er rede nicht,
es rede aus ihm, "weiß er das
Pepin-Syndrom": wissenschaft-
lich zu analysieren. Titelgebend
wird der Einbruch einer neuen
Zeit, die alles verkürzt: Der
technische Fortschritt verkürzt
die Entfernung, die Mode die
Frauenröcke und die Haar-
tracht. Auch Marjas nun kurz-
geschnittenes Loreley-Haar
legt einen reizenden Bubikopf
frei.

Eine zauberhafte Komödie,
prall vor böhmischer Vitalität
in seiner unbekümmerten Hei-
terkeit, in die sich aber, quasi
durch den Personalengang,
echte, zärtliche Poesie mischt.

HRABALOVY POSTŘIŽINY

zfilmoval Jiří Menzel v hlavních
rolích: Jiřím Schmitzarem, Egi-
dou Vašaryovou a Jaroslavem Bla-
žkem.

Kritiky filmu ve vícečetném tisku:

Eine tschechische Komödie, die
sich in einer und um eine böhmische
Brauerei etwa im Jahre 1920 begibt,
sehr lustig ist und dazu teilweise
kabarellistisch, emanzipatorisch
und auch ein wenig politisch, denn
damals war die Tschechoslowakei
noch ein sehr junges Staatsgebil-
de.

"Modern" war das Schlagwort
der Zeit im Allgemeinen und im Be-
sonderen. "Kurz ist Mode" - das
traf auf die Entfernungen zu, auf
die Röcke und auf die Haare. Letz-
teres wird auf das Vergnüglichs-
te von der bildhübschen Magda Vesa-
ryova expliziert.

Besonders komisch und neu ist
die Idee des Meisterregisseurs Jiri
Menzel, einen "Neffen Pepin" in die
Handlung einzuführen, eine "Ner-
vensäge", die sich nur schreiend un-
terhalten kann.

Menzels mißratener Versuch, eine
weitere der skurrilen Erzählungen sei-
nes Landsmanns und Satirikers Bohu-
mil Hrabal zum Filmkunstwerk zu
verwurschten. Gerade weil so ge-
zwungen poetisch und gewollt lustig,
wirkt der dörflische Schwank vom All-
tag aus der heilen Welt einer Pro-
vinzbrauerei und ihres Besitzers anno
sonstwas so plump-vertraulich und
schwachsinnig. Wirklich komisch nur
der mit knatternden Motorradahren
und ebensolchen Radiodetektor-
empfängern beschworene Zeitgeist
der zwanziger Jahre.

Seit der tschechische Regisseur für
die verschrobene Hrabal-Komödie
„Liebe nach Fahrplan“ den Oscar er-
hielt, ist er hoffärtig geworden. Hält
sich für bästes Filmreschissarr von
Welt. Voll kindischer Freude spielt er
sich mit Geschwindigkeiten (16 und
18 Bilder pro Sekunde statt der übli-
chen 24) und Filmpfindlichkeit
(Vorbelichtung). Verspielt ist er, der
Film. Viel mehr nicht.

Kurzgeschichten

T

KURIER

KURIER

AZ
Pepin - ein anderer Schwejk

PRODEJNÍ VÝSTAVU

českých a slovenských knih pořádá Petr Pastrňák ve dnech 19. - 27. února. Katalog obsahuje na 1000 titulů krásné literatury, detektivky, dětských knih i odborných věcí. V prodeji budou i gramodesky, magnetofon. kazety, reprodukce, umělecké fotografie a obrazy. Knihy pocházejí jak ze západních nakladatelství, tak i z Československa - pak se zpravidla jedná o věci v Československu beznadějně vyprodané. Kromě knih z poslední doby zde naleznete i vysloveně anti-kvární publikace.

Takže: Fotostudio J.Foltina
Kreuzgasse 20, 1050 Vídeň
Všední dny 16 - 19 hod.
Soboty 10 - 19 hod.

DIVADLO BRETT

hraje v rámci Lite -
rárního týdne v Kuen-
stlerhausu (7.-13.3)
6.března v 19.30 ak-
tovky Mohlí jste kli-
dně zůstat doma a Od-
cizení. Z videokazety
bude záznam předváděn
nepřetržitě celý tý-
den od 9-22.hod.Deaně
od 15.30 "Werkstatt"
"Animace".
Obě aktovky uvádí di-
vadlo ve svém sále v
Lienfeldgasse 60, Ví-
deň 16 od 16.do 28.3.
denně krom pondělí.
Současně výstava

KERAMIKY FR. MAXERY,
vernisaž 16.3.v 18.30.

P.b.b.

Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

**KULTURNÍ
KLUB**
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

2.

ÚNOR 82

PŘÍŠTÍ PROGRAM

26.2. večer NEPROGRAMOVÉ PŘÁTELSKÉ SETKÁNÍ

tradičně u Jelínků - Sandwich Eck, Franz Josefs-Kai 65, 9.okres.
Od 18.00 hod. tamtéž schůze výboru.

27.2. 15.45 h. A Ž P Ř I J D E K O C O U R

slavný film Vojtěcha Jasného s Janem Werichem.
Kino URANIA - malý sál, Ureniastr.1, 1.okres.

PŘIPRAVUJEME

Karel M. Brousek: Z HISTORIE ČESKÉ MENŠINY
/březen/

Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Kulturklub der Tschechen
und Slovaken in Österreich. Für den Inhalt verantwortlich:
Přemysl Janýr, alle Lustkandlgasse 4/21, 1090 Wien.

Ota Filip

PRAŽSKÉ ŠTĚNICE V PAŘÍŽI

Na jaře a v létě 1981 zaznamenali pražští soudruzi další ú-
spěch v boji proti imperialistům: V místnostech nejvýznamnějšího
českého exilového časopisu Svědectví v pařížské Rue du Pont de
Lodi instalovali štěnice. V těchto týdnech vysílá pražská rozhla-
sová stanice Hvězda na pokračování "Hovory druhé strany", tedy
záznamy rozhovorů, které vedli šéfredaktor a jeho žena Ivanka v
redakci nebo telefonicky.

Československý lid teď každý týden netrpělivě očekává další
pokračování. Na dlouhých a středních vlnách se pracující v ČSSR
dozvědí o dábelských spiknutích, která zosnovali emigranti na Zá-
padě. Rozechvělým hlasem oznamuje komentátor národu, že všichni
čeští exilové prominenti jsou zaměstnaní coby dobře placení agen-
ti CIA a západoněmeckých imperialistů, že jejich síť sahá od Bon-
nu přes Washington až do ústředního výboru čínských komunistů a
že "antikomunistické centrum" má zajištěn rozhodující vliv ve
všech možných politických stranách, organizacích a spolcích - od
církve přes sudetoněmecký landmannschaft a Amnesty International
až po eurokomunisty. Co se týče Polska, ohlašují pražské štěnice:
Solidarita se pod přímým vlivem českého centra vyvíjela v antiso-
větskou organizaci!

České štěnice v pařížské redakci ovlivnily nebezpečnou inte-
ligenci; teď poslouchá jen to, co se pražskému rozhlasu a jeho
komentátorům zdá být vhodné v jejich běsnění proti duchovní opo-
zi v ČSSR a proti polské Solidaritě. "Hovory druhé strany" patří
vskutku v těchto týdnech k nejposlouchanějším pořadům v Českoslo-
vensku. Po třetím pokračování mi volal přítel K.J. z Prahy a po-
chechtával se do telefonu: "Právě jsem mluvil s naším soudruhem
domovním důvěrníkem. Byl popelavý v obličejí a hlas se mu chvěl
strachy: "Strašné, slyšel jste to v rádiu? Vaši přátelé na Zápa-
dě mají všechno pevně v rukou ... Jak mám nyní chodit za lidmi a
přesvědčovat je? Proti takovému dábelskému spiknutí já, obyčejný
soudruh, nic nezmažu!" "Doufejme," pokračoval přítel, "že posled-
ní část "Hovorů" bude rozhlas vysílat v silvestrovském programu.
Konečně by v něm bylo něco k smíchu."

/Frankfurter Allgemeine Zeitung/

„Komödianten“ spielen Landovsky

Die Wogen der Aufregung, die ihn im Mittelpunkt der Absage des Burgtheater-Gastspiels in Moskau sahen, sind inzwischen geglättet, die Burg wird ohne ihn in die Sowjetunion reisen, und er kann in Ruhe in Österreich arbeiten: Pavel Landovsky, Schauspieler und Dramatiker tschechischer Herkunft, war, nach den dramatischen Ereignissen um seine Ausbürgerung aus seinem Heimatland, als Schauspieler wie auch als Autor durchaus erfolgreich.

Er spielte zwar bisher aus Sprachgründen weitgehende stumme Rollen, konnte sich aber – wie etwa in Kohouts „Maria kämpft mit den Engeln“ – als prächtiger Typus profilieren. Sein ebenso handfestes wie berührendes Gefangenestück „Arrest“ wiederum hat sich gegen Stoppards aufgeblasenes „Every Good Boy Deserves Favour“ gut durchgesetzt, mit dem es gemeinsam am Spielplan des Akademietheaters steht.

Seine Satire „Sanitäre Nacht oder Desinfektion“, die sich nun die „Komödianten“ im Künstlerhaus ausgesucht haben, mußte sich allerdings ei-

ne kleine Schönheitskorrektur gefallen lassen: Der ursprüngliche Titel „Wegen Desinfektion geschlossen“ hatte nach der Uraufführung des Stückes in Bonn 1978 den Besucherstrom empfindlich gebremst – bis man dahinter kam, daß die Zuschauer den Titel wörtlich genommen hatten. Auch in diesem Stück schildert Landovsky mit kabarettistischem Witz die subtilen bis brutalen Kontroll- und Unterdrückungsmechanismen in einem totalitären Regime.

k. k.

/Die Presse/

Kino

KOPFSTAND WIE EINER ZUFÄLLIG MIT DEM LEBEN DAVONKAM

„KOPFSTAND.“ Österreich. Von Ernst Josef Lauscher. Mit Christoph Waltz, Elisabeth Epp, Pavel Landovsky, Heinz Petters (FLOTTEN-, KOLOSSEUM-CENTER).

Nový film s převážně velmi dobrými kritikami. Podle jiného názoru „přiblblý doják“.

V jedné z hlavních rolí P. Landovský; v rolích dalších bláznů pak můžete vidět mnohé – zatím nepřiliš známé – hvězdy filmového nebe /tedy něco jako černé díry/. Namátkou: P. Podhrázký, S. Hiros alias Timpo, M. Fládr.

Není pravdou, že film zakoupilo a pod názvem „Ze života Charty“ uvede Československo.

Pokud snad ještě neznáte ZÁPAD: Dvouměsíčník na skutečně světové úrovni; od r. 1979 přináší politické komentáře, cestopisy, interview, diskuse. Pár jmen? M. Navrátilová, A. J. Light, V. Jasný, A. Mandlová, A. Vrzánová, R. Kubelík, K. Kryl, J. Škvorecký, M. Kundera, V. Škutina... Napište si ještě dnes o předplatné nebo o ukázkové číslo!

ZÁPAD, Box 322, Waterloo, Ontario, Canada N2J 4A4

MARTINA STĚPÁNKA

angažovalo divadlo Komödiantů, kde debutoval ve hře P. Landovského Sanitární noc, pro další hru.

LANDOVSKÉHO "ARREST" a KOHOUTŮV "MARAST"

uvede divadlo v Goettingen. Premiera je 27. března.

PROFESSOR MULIARS BOHEMISCHSTUNDEN

je nový zábavný seriál rakouské televize. První díl, vysílaný 12. 2., příliš zábavný nebyl, čemu chybí vtip, to nezachrání interpret. Některé věcné chyby, především v transkripci českých slov, byly ve Vídní nepochopitelné. Další díly 5. a 26. března. Snad budou lepší.

DISKUSÍ A SEMINÁR O POLSKU

pořádá (německy) časopis "International" v pátek 19. 2. (v 19.30) round table, v sobotu 20. 2. od 9.30 seminář ve Volkshochschule Margareten, Vídeň 5, Stoebergasse. Diskutují sekretář "Solidarnosci" (t.č. v Paříži), sekretář KPI, Coudenhove-Calergi (televize), Zd. Mlynář, posl. Schnell (který se právě vrátil z Polska).

RŮZNÉ

...zájemcům z řad řemeslníků, obchodníků, lékařů, právníků atd. rádi otiskneme inzerát či oznámení

...uvítáme adresy nových zájemců o pořady Kulturního klubu

...oznamujte včas změny bydliště, upozorněte na zkomolená či neúplná jména

Těm našim příznivcům, u nichž jsme předpokládali, že jen nedopatřením nepoukázali loni příspěvky, jsme zaslali upomínku a složenku.

Neuvěřitelné a trapné se stalo skutkem: několik věrných bylo upomínkou postiženo nezaslouženě. Byť prvotní příčina spočívá v pozdní zprávě banky, moc se omlouváme.

Rovněž ať nám prominou ti, u nichž jsme se zmýlili již v samotném předpokladu.

CO NOVÉHO V ČESKU

Pod nenápadným titulkem "Ke zprávě o cenových opatřeních" oznámilo Rudé právo sobě vlastním cudným způsobem další úspěch reálného socialismu. Až o 137% se zvyšují ceny masa a masných výrobků všeho druhu, jídel v restauracích, alkoholických nápojů, rýže, zeleniny a cigaret. Tak např. svičková dnes stojí 95 Kčs /dříve 40/ za kilogram, vepřové maso 60 Kčs /35/, půllitr tuzemského rumu stojí 50 Kčs, cigarety Sparta 14 Kčs /dříve 8/. Zatímco jsou dražší i jídla od švestkových knedlíků až po škuřbanky a mákem, cena knedlíků s vejci se nemění, připomíná hrdě Rudé právo. Pro srovnání: průměrná hrubá hodinová mzda činí 12 Kčs – a to si soudruzi jistě neubrali. Zároveň se zvyšují některé důchody o pozoruhodných 30 Kčs měsíčně.

Se zajímavým zlepšováčkem přišla také československá policie. Pokud nebude mít provinilý řidič u sebe dostatek peněz na pokutu, bude mu příslušným orgánem okamžitě odebrán řidičský průkaz. Na chudé lidi holt musí být přísnost...

Rovněž Svobodné slovo bezvýhradně podporuje politiku KSČ:

Vafíme-li přední maso s kostí, mákké obarame a nakrájíme na porpa. Zbylou kost ještě druhý den znovu povafíme na polévku. Aby byla chutná, přidáme koupek masoxu.

Ohříváme-li zbylé houskové knedlíky, nejdříve je trochu napafíme, pak teprve krájíme a připravujeme například s vejci. Studené opakéne jsou vyschlé a tvrdé.

Oloupané hrambory zaléváme horkou vodou z boileru. Tím ušetříme teplo na ohřátí vody a přípravu si zrychlíme.

Máme-li menší kousek masa a chceme připravit pokrm pro celou rodinu, nastavujeme je zlehčím, vařenými hrambortami spod.

NAKLADATELSTVÍ INDEX

nám oznámilo své následující novinky:

Jiří Lederer: Mé Polsko
200 str., 17 DM

Tadeusz Konwicki: Malá apokalypsa
Kniha byla uváděna jako nejčtenější přeložený román v minulém roce. 200 str., DM 18.

Eva Kantůrková: Černá hvězda
román, 350 str., DM 30

Petr Lotar: ...domov můj?
životopisný román, DM 19

Bohumil Hrabal: Poupata
259 str., DM 18

Rudolf Battěk: Eseje z domova
80 str., DM 13

Jaroslav Seifert: Všecky krásy světa, kniha vzpomínek,
karton DM 20, váz. DM 23

Pro zájemce o české knihy uvádíme adresy významnějších nakladatelství:

68 PUBLISHERS, CORP.
Box 695 Postal Station A
Toronto, Ont. M5W 1G2
CANADA

INDEX
Postfach 41 05 11
5 Koeln 41
Bundesrepublik Deutschland

KONFRONTACE
Badenerstr. 727
CH-8048 Zuerich
Schweiz

ARCHA
Postfach 1314
8330 Eggenfelden
Bundesrepublik Deutschland.

Napište si o katalogy a hlavně objednejte / při větších objednávkách jsou obvykle poskytovány slevy 10 - 30%.

P.b.b.

Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

**KULTURNÍ
KLUB**

ČIČIŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

3

BŘEZEN 82

Pozvání

Na počátku byl nápad Františka Vaněčka, aby Klub udělal takový volný zábavný večer s vyprávěním vtipů a veselých historek. Že při tom hned padlo jméno Pavla Landovského se rozumí samo sebou. A taky Pavla Polanského, i když o něm se už tak všeobecně neví, že vedle toho, že umí dělat "Musik zum Träumen" pro Ö 3, umí taky výborně vyprávět vtipy a nespočet jich zná. Taky o Martinovi Štěpánkovi byla řeč.

Nápad jistě dobrý. Otázka byla, co tomu řeknou "poštižení."

Pavel Landovský se ten den zřejmě dobře vyspal, protože hned řekl ano. Pavel Polanský byl taky pro - že prý vedle toho našel v archivu ORF zajímavé desky, které by při tom také použil.

To je ale v podstatě vše, co o programu večera víme. P. Landovský totiž na další dotazy prohlásil, že si vše domluví s ostatními. Jen se ještě ví, že Renata Olářová slíbila, že přijde, jakmile jí skončí představení ve Volkstheateru. A že snad přijde taky Jaromír Borek

Otevřena zůstala jen neumělecká stránka večera - jak to má totiž vypadat technicky.

Všeobecný názor byl, že by večer měl být příležitostí k příjemnému posezení a taky pohovoření si. "Občerstvovací referent" Klubu, Mirek Kunc, slíbil, že pro toza-

PROGRAM

DOMÁCÍ VEČER

Pavel LANDOVSKÝ, Martin ŠTĚPÁNEK

Pavel POLANSKÝ, Renata OLÁŘOVÁ

pátek, 19. března v 19.30

Vídeň 9, Dreihackengasse 7

(Pensionistenclub)

PŘIPRAVUJEME:

datum a místo budou oznámeny

K. M. Brousek:

7 historie české menšiny ve Vídni

"KULTURNÍ KLUB" Eigentümer, Herausgeber, Verleger und Vervielfältiger:
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, Lustenburgergasse 4/21,
A-1090 Wien; für den Inhalt verantwortlich: Přemysl Janýr, - Kandlergasse
4/21, 1090 Wien.

jistí materiální předpoklady- dostatek nápojů a prohlá-
dové chléb se sádlem, škvarkami a cibulí. To bylo dopl-
něno (přijatým) návrhem, abychom se obrátili na nepra-
cující, pracující, pekoucí i jiné ženy stejně jako emar-
cipované muže s prosbou o dobrovolné dary do buffettu v
podobě obložených chlebiček, pečiva atd. Což tímto činí-
me s vírou ve vyslyšení.

Vše je tedy otevřeno. Jak to dopadne záleží nejen na
Landovském and company, ale i na všech ostatních, kteří
jsou tímto zváni.

C O J E

K U L T U R N Í K L U B ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

V poslední době se na ve-
čerech Klubu objevilo mnoho
nových návštěvníků. Svědčí
to o stále vzrůstajícím zá-
jmu o jeho činnost. Při tom
se často setkáváme s otáz-
kou, co Klub je, kdo ho re-
presentuje, jak je financo-
ván, jaké je jeho zaměření;
jaký je jeho vztah vůči os-
tatním českým a slovenským
spolkům v Rakousku atd.

Tak tedy:

CO JE KLUB? Cílem Klubu je
podle jeho stanov "presenatce
československé demokratické
kultury a vědy v Rakousku a
umožnění přístupu k nim. Per-
spektivně Klub usiluje o vy-
tvoření trvalého centra pro
společenský, kulturní a vě-
decký styk Čechů a Slováků,
žijících nebo i jen dočasně
pobývajících v Rakousku."

Klub tedy usiluje o to,
aby Češi a Slováci, žijící
v Rakousku, neztratili kon-
takt s národní demokratic-
kou kulturou a vědou ať do-
ma nebo ve světě. Aby se ne-
ocitli v ghetu izolace, je-
jímiž hranicemi by bylo da-

tum jejich odchodu z Česko-
slovenska nebo pokud se na-
rodili v Rakousku-aby se je-
jich vztah k národnímu půvo-
du neomezoval jen na zacho-
vání jazyka.

V rámci svých možností
usilují Klub a jeho členové
o to, zprostředkovat českou
a slovenskou demokratickou
vědu a kulturu také jinoja-
zyčnému prostředí, ve kterém
žijí.

KDO KLUB REPRESENTUJE

Proponenty Klubu při jeho
založení v r. 1974 byli m. j.
filmový režisér Vojtěch Jas-
ný, česká herečka a pak člen-
ka Volkstheatre Renata Olá-
rová, dirigent a v současné
době šéf opery v Oslo a Bon-
nu Martin Turnovský, vědeč-
tí pracovníci vídeňského in-
stitutu pro hospodářský vý-
zkum dr. Jan Stankovský a dr.
Jiří Skolka a j. Dlouholetým
místopředsedou Klubu byl šéf
hudebního vysílání O 3, Pa-
vel Polanský. Rada z nich je
i nadále čestnými předsedy.
Ve vedení Klubu jsou jak ti,
kteří žijí v Rakousku odina-

rození, tak ti, kteří přišli
do Rakouska před mnoha i ne-
mnoha lety.

Jak cíle Klubu, tak jmé-
na těch, kteří dali podnět
k jeho založení, ale i pod-
niky, které Klub za léta své
činnosti uspořádal, vypoví-
dají o jeho zaměření: Klub
je nepolitickou organizací,
není politicky orientován
ani na tu, ani na onu stra-
nu. Umožňuje svým členům a
hostům seznámit se s různý-
mi představiteli české a slo-
venské kultury, aniž by se
s jejich názory ztožňoval;
v tom směru stojí na stano-
visku, že každý si k před-
neseným názorům utváří vlast-
ní názor.

Při tom však Klub nechce
být "osvětovou samoobsluhou"
a zve k přednáškám a disku-
sím takové osobnosti, které
ve svém oboru působí a jsou
uznávání v mezinárodním mě-
řítku.

POMĚR KLUBU K JINÝM SPOLKŮM
V RAKOUSKU

Stručně a jasně řešeno :
je pozitivní. Klub se neuza-
vívá styku s nimi a je och-
ten s nimi spolupracovat.

Lituje, že se však s je-
jich strany neseťkává s e
stejným přístupem.

JAK JSOU PODNIKY KLUBU
FINANCOVÁNY

Převážná většina podniků,
které Klub pořádá, jsou ztrá-
tové už tím, že se na nich
nevybírá vstupné. Náklady na
druhé straně tvoří nejen tisk
a rozesílání bulletinu, ale
i nájem místností a často i
cestovné přednášejícím.

Tento rozdíl je hrazen z
příspěvků členů a příznivců
Klubu, z výtežků buffettu
(proto ony poměrně "vysoké"
ceny) a ze subvence, kterou
Klub dostává z Úřadu spolko-
vého kancléře v rámci podpo-

ry činnosti národnostních
skupin.

KLUB A PORADNÍ SBOR PRO
NÁRODNOSTNÍ SKUPINY PŘI
URADU SPOLKOVÉHO KANCLÉŘE

Podpora činnosti národ-
nostních skupin vyplývá ze
zákona, přijatého v r. 1976.
Podle něho ná spolkový kan-
cléř jmenovat při svém úřadu
také poradní sbor pro Čes-
kou a slovenskou národnost-
ní skupinu v Rakousku. Tento
sbor by měl zastupovat její
zájmy před úřady.

K jednáním, která byla v
tomto smyslu vedena v r. 1978
pозval spolkový kancléř také
Klub jako součást této národ-
nostní skupiny. Ke jmenová-
ní sboru však dosud nedošlo
pro negativní postoj Menš-
inové rady (zástupců "staré
menšiny").

Poněvadž spolky, sdružené v
Menšinové radě, se věnují ry-
ze své úzké spolkové čin-
nosti, snaží se Klub zastu-
povat zájmy Čechů a Slováků
před rakouskými úřady a in-
stitucemi zejména v přípa-
dech sociálních a v přípa-
dech politických uprchlíků.
Jednou z takových akcí se mu
na př. v r. 1978 podařilo př-
spět ke zlepšení neutěšených
poměrů v Traiskirchenu.

KLUB JE OTEVŘEN VSEM

To se netýká jen jeho pod-
niků, na nichž jsou všichni
zájemci vítáni, ale i pokud
jde o jeho činnost. A tady
opět- nejen pokud jde o no-
vé podněty, ale i pokud jde
o konkrétní pomoc.

PŘEDNÁŠKA K. M. BROUSKA

o české menšině ve Vídni, ol-
lášená na tento měsíc, byla
z technických důvodů odlože-
na na duben.

Für Prag Die Kirchenverfolgung in der CSSR Feind Nummer 1

Von PIA MARIA PLECHL

Daß die feindliche Haltung von Regime und Partei in der CSSR stärker ausgeprägt ist und als Kirchenverfolgung die Auswirkungen in den anderen Teilstaaten des Sowjetblocks übertrifft, ist Tatsache. Sie wird immer aufs neue bewiesen, sei es durch Prozesse und Verurteilungen, sei es durch die Vielzahl alltäglicher Schikanen, denen nicht nur Priester, sondern alle Gläubigen ausgesetzt sind. Der Wind weht noch schärfer, seit sich die Existenz und Zunalime katholischer Untergrundgruppen nicht mehr verheimlichen läßt. Ihr „Verbrechen“ besteht nur darin, daß sie katholische Literatur vervielfältigen und sich zu gemeinsamer Meditation, zu Glaubensgesprächen in Privathäusern treffen.

Diese „Basisgemeinden“ sind, soweit bisher bekannt, im Gegensatz zu denen in Ungarn nie in Konflikt mit der Hierarchie geraten; wenn sie den Kontakt mit dem Rest an Episkopat fallweise meiden, so tun sie dies wohl, um diesen nicht in eine noch schwierigere Situation zu bringen.

Die Hoffnungen, der Vatikan könne in Gesprächen mit Prag irgendwelche Erleichterungen für die unterdrückte Kirche in der CSSR erreichen, sind geschwunden. Es hat den Anschein, als warte das Regime nur darauf, daß der 83jährige Kardinal Tomásek eines Tages sein Amt nicht mehr ausüben kann – dann wäre auch die letzte Diözese Böhmens vakant, und der Heilige Stuhl geriete unter akuten Druck; käme es nämlich nicht binnen 33 Tagen zu einer Neuernennung, könnte die Regierung gemäß

geltendem Recht einen interimistischen Oberhirten einsetzen.

Das könnte auch einer von vielen Gründen sein, warum der Prager Kardinal neuerdings offenbar noch exakter beobachtet wird. Daß sich in seiner Residenz eine Abhöranlage befindet, die erst vor kurzem in einer „Sonderaktion“ überholt werden sollte, ist offiziell praktisch zugegeben worden. Ende Februar, während der Kardinal außerhalb der Stadt war, entdeckten die Schwestern Licht in seinen Amtsräumen. Als sie die Tür öffneten, sahen sie zwei Männer an einer Wand hantieren, die nach dem Ruf „Licht aus“ davonslürmten und in einer schwarzen Limousine mit abgeblendeten Scheinwerfern wegbrausten. Die Schwestern erstatteten anderntags die Anzeige, worauf ihnen gesagt wurde, es würden keine Spuren zu finden sein. Auf einen Protest von kirchlicher Seite kam dann eine Erklärung aus dem Innenministerium, es seien „Elektrikerarbeiten notwendig gewesen“; es folgte ein schriftliches Bedauern, wonach „offensichtlich übereifrige Beamte die Sicherheit des Kardinals allzu wörtlich genommen“ hätten.

Verhaftungen und Verurteilungen wegen „illegaler Aktivitäten“ drohen all jenen Priestern, die sich nicht mit der ihnen erlaubten, sehr eingeschränkten Seelsorge begnügen. Es gibt Gerüchte, wonach etwa fünfhundert Priester in der „Untergrundkirche“ wirken.

Vor allem aber sind es Gläubige im Volk, die überall dort, wo Priester mangel besteht – und das ist praktisch in der gesamten CSSR

heute der Fall –, das katholische Gemeindeleben aufrechterhalten, in der Öffentlichkeit und im geheimen. Nicht zuletzt an sie gerichtet war die Botschaft, die der Papst dieser Tage anlässlich des 700. Todestages der seligen Agnes von Böhmen veröffentlichte.

Die „religiöse Identität“, von der Johannes Paul II. dabei sprach, scheint durch den massiven Druck des Regimes eher angespornt als ausgelöscht zu werden. Eine Deutung dieses Phänomens gab am Sonntag der – in Rom tätige – slowakische Bischof Hnilica in Wien. Er zitierte einen KP-Funktionär, der mit Befriedigung festgestellt hatte, es sei gelungen, die Kirche in die Knie zu zwingen; „aber dieser Mann ist sich nicht bewußt, daß die Kirche nie stärker ist, als wenn sie kniet“, fügte Hnilica hinzu.

Kohouts „Armer Mörder“ im Renaissance-Theater

Kohoutovu hru Ubohý vrah uvedlo počátkem února berlínské divadlo Renaissance. Kritika ji přijala velmi nadšeně. Tak Der Tagesspiegel píše:

Kohouts Stück präsentiert sich als ein Labyrinth, in dessen Verzweigungen und Höhlungen Poesie, Witz und allerlei Einsichten nisten, in dem sich daher das Publikum zwar nicht gerade geborgen, und in Sicherheit, aber doch trick- und geistreich unterhalten fühlen darf. Anlässlich der Uraufführung der Erstfassung wurde ihm, dem Prager Bürgerrechtler und Unterzeichner der Charta 77, angekreidet, sein „Armer Mörder“ sei unpolitisch und signalisiere einen Rückfall in die Unverbindlichkeit des reinen virtuosen Spiels. Dieser Vorwurf ist kaum stichhaltig. Insofern nämlich das Stück eine Absage an die platte Faktizität formuliert, Mißtrauen gegenüber der Justiz, Psychiatrie und Wissenschaft sät und das Publikum Skepsis gegen die fatal endgültigen Aussagen der Institutionen der Herrschenden lehrt, ist der „Arme Mörder“ auch ein politisches Stück, wenn auch nicht in vordergründigem Sinn.

Im Renaissance-Theater inszenierte Pavol Kohout, ein guter Anwalt seiner Sache. Er bringt Überraschungen wie beiläufig, zisiert seine Pointen diskret, gibt den rasch durch das Handlungsgerüst flutenden Episoden und

„Charta 77“ fordert Garantien für freie Religionsausübung

PRAG, 8. März (AFP). Die tschechoslowakische Bürgerrechtsbewegung „Charta 77“ hat die Regierung in Prag in einem am Montag Journalisten übermittelten offenen Brief zu einer Intervention zugunsten der religiösen Freiheiten auf der KSZE-Folgekonferenz in Madrid aufgefordert. „Charta 77“ will die Aufnahme eines elf Punkte umfassenden Textes über die Garantie der freien Religionsausübung in das Schlußdokument der Konferenz durchsetzen. Die Organisation fordert, daß die Unterzeichnerstaaten die freie Bildung und das Wirken religiöser Gemeinschaften sowie ein Verlags- und Erziehungswesen ohne staatliche Kontrolle gesetzlich gewährleisten und von jeglicher religiöser oder atheistischer Propaganda Abstand nehmen.

Bildern immer wieder die Möglichkeit, sich im Atmosphärischen zu hehigen; und seine Darsteller bringen unter seiner Regiehand jederzeit die Geistesgegenwart auf, im permanenten Wechsel der Identitäten ihren Auftritten charakteristischen Umriß zu geben. (Die gebotene Textsicherheit dürfte sich nach wenigen Aufführungen ganz von selber allmählich einstellen.)

In der Titelrolle steht Maximilian Schell nach einem Vierteljahrhundert zum ersten Male wieder auf einer Berliner Bühne, nicht als Star mit dem Ehrgeiz, als solcher gefeiert zu werden, sondern als Helfer, der die Sache des Autors ganz undemonstrativ zu der seinen macht.

„Ein Stück, bei dem die Kasse und das Gewissen klingelt“, verlangt einer der Theaterleute in Kohouts Text. Es hat den Anschein als wäre für das Renaissance-Theater die Neufassung des „Armen Mörders“ ein solches Stück. Soviel Beifall und Bravo-Rufe hat man in dem Haus am Ernst-Reuter-Platz jedenfalls schon lange nicht mehr gehört.

Hellmut Kotschenreuther

R A G T I M E

Z obsáhlejšího článku o novém filmu Miloše Formana /Západ č.1.82/ přinášíme alespoň několik citátů. Režisér nepochybně dostal kvalitě svých předchozích filmů /např. Černý Petr, Lásky jedné plavovlásky, Hoří, má panenko, Let přes kukaččí hnízdo/.

Americký nebo český film?

Formanovi se podařilo něco, k čemu v historii filmového umění došlo jen velice zřídka: zakotvit v Hollywoodu. Mnoho proslulých evropských režisérů, včetně Ejzenštejna, Langa, Claira, Stillera a jiných, se z různých důvodů, z vlastní iniciativy nebo existenční nutnosti pokoušelo o hollywoodskou kariéru. Výsledkem byl většinou neúspěch, rozchod v konfliktu anebo díla, jejichž umělecké kvality nedosahovaly kvalit předchozích produktů. V tomto ohledu je Forman výjimkou. Jeho *Let přes kukaččí hnízdo* obdržel 5 "hlavních" Oskarů, což se před ním podařilo jen filmu *Jih proti Severu* (1939). Proto mohl režisér *Ragtime* počítat se slavnými hvězdami, nejlepšími spolupracovníky a rozpočtem ve výši okolo 30 miliónů dolarů.

Forman ve svých "amerických" filmech mistrně využívá témat a žánrových forem kinematografie této země, technické dokonalosti Hollywoodu a jiných výhod, které mu tento způsob filmové produkce nabízí, zároveň se však neodpoutává od svého v zásadě kritického pohledu Středoevropána, člověka zvenčí, imigranta, outsidera. Jeho tvorba neztratila mnoho ze své české ironie, noctičnosti a vizuálnosti.

Jako jeden příklad za všechny, spočkejme se popisem závěrečné scény: kamera z podhledu sleduje mistra úniků Houdiniho, který je jako oběšenec za nohy vytahován na Věž Času na Times Square. Vidíme jej proti obloze zarámovaného strukturami perspektivně se sbíhajících mrakodrapů. Snaží se vyprostit. V dolní části obrazu plandá malá americká vlaječka. Kamera sklouzává k přihlížejícímu davu, v němž někteří právě rozvírají noviny s palcovými titulky: "Vyhlášení války". Tato scéna dosahuje téměř antonioniovské dokonalosti.

Jedny z nejobdivnějších postav *Ragtime* jsou hasiči, kteří tam představují nechutnou symbiózu primitivismu, rasismu a bigotství. Jsou to mimochodem oni, kteří dají do pohybu mašinu tragédie tím, že pokálekají Walkerův luxusní automobil. Zápletku sice vymyslel Doctorow, ale ty ksichty vybral Forman. Někdy si říkám, že kdyby na ně Doctorow zapomněl, určitě by je tam režisér přidal.

Herecké výkony byly většinou dobré. Howard E. Rollins v roli pianisty se s nesnadností své role bez problémů vyrovnal. To se dá říci i o představitelích Otce (James Olson), Matky (Mary Steenburgenová), Tete (Mandy Patinkin) a jiných. Za zvláštní zmínku stojí expresivní Robert Joy v roli Evelynina manžela. Jinak se nejvíce mluví o šestadesátiletém Jamesu Cagney (hrál Rheinlandera Walda), populárním typu z gangsterek 30. let (*Public Enemy*, *G-Men* a jiných filmů), kterého Forman přivedl na plátno po dvacetiletém odmlčení. Episodní roli architekta Whitea sehrál známý spisovatel Norman Mailer.

Závěrem? Skutečné dílo. Jeden z nejlepších filmů posledních let, který bude nutno vidět více, než jednou. A ještě něco: Hleďte Pavla Landovského!

Jan Uhde

FAKSIMILE RUKOPISU JAROSLAVA SEIFERTA

jehož rozeslání těm, kdo zaplatili v min. roce příspěvky, jsme před časem ohlásili, je konečně hotov; původní "produkt" tiskárny jsme byli totiž nuceni vrátit. Je možné si ho vyzvednout při některém klubovním večeru - neradi bychom ho posílali, aby nedošlo k poškození. Počet výtisků je omezen 150ti čísloványými exempláři.

KE 45. VÝROČÍ ÚMRTÍ T. G. MASARYKA

v září t. r. připravuje Klub matiné. Účast přislíbili opět přední čeští herci. Po velkém zájmu, který byl v min. roce o matiné Jar. Seiferta se budeme snažit zajistit větší sál.

SVAZ ČESKÝCH SPISOVATELŮ

odbyval před několika dny na Dobříši svůj sjezd. Jeho charakter nejlépe vytiňuje skutečnost, že novým předsedou byl zvolen (básník) Ivan Skála, v době procesů v padesátých letech autor výroku "psům psí smrti".

Na sjezdu bylo konstatováno, že český svaz má 191 členů.

Jak vyplývá z jednoho dokumentu Charty 77 ze stejné doby, je na listině těch, kdo v současné době nesmějí publikovat, víc než 200 autorů.

Nové knihy:

KONFRONTACE, Curych:

Ephraim Kishon: Nejlepší
262 str., DM 24

KOPFSTAND

je název filmu, o kterém jsme v minulém bulletinu přinesli krátkou noticku.

Jeho režizér, Josef Lauscher, studoval filmovou tvorbu m. j. v Praze, jednu z hlavních rolí hraje P. Landovský.

Jak jsme uvedli, přijala kritika film velmi dobře. Tak Profil píše o Lauscherově pozoruhodném debutu. Kurier film označuje za jednu z nejcennějších produkcí, které zde v posledních letech vůbec vznikly, za jeden z milníků nového rakouského filmu. Podobně píše Arbeiterzeitung.

Podle Kronen-Zeitung "Markus", hlavní postava filmu, není tak sympatická, jak by měla být. Za to však herecký výkon Pavla Landovského označuje za požitek.

Film dále uvádí kino Koloseum, 9. okres.

REKONSTRUKCE NÁRODNÍHO DIVADLA V PRAZE

a výstavbadašších tří nových budov (administrativní, restaurační a nedávno s schválená stavba nové scény směrem do Národní třídy) pokračují. Zda bude dodržen termín - v listopadu příštího roku by divadlo mělo být znovu dáno do provozu - není jisté.

Zatím je v historické budově hotova asi polovina prací, u nové výstavby asi třetina.

DIVADLO BRETT

hraje ve svém sále Lienfeldgasse 60, Vídeň 16, od 16. do 23. 3. (s výjimkou pondělí) vždy ve 20. hod. aktovky Odcizení a Klidně jste mohli zůstat doma.

Ma květen připravuje nový program.

68 PUBLISHERS, TORONTO:

Josef Skvorecký: Návrat poručíka Borůvky (cena a rozsah neudány)

Dr. K. M. BROUŠEK

ČESKÁ MENŠINA VE VÍDNI

pohled do minulosti i na
současnost

pátek 23. dubna v 19.30
Víděň 9, Dreihackengasse 7
I. pos., Pensionistenklub

Připravujeme:

pátek 7. května Valná hromada; 19 h. u Jelínků

pátek 14. května Pavel Kohout čte svou novou
hru "Marast" (další z řady
o Vaňkovi), která měla nedáv-
no svtěovou premieru)

pátek 4. června dr. Jan Stankovský vypráví o
své studijní cestě do Japon-
ska

červen (dosud bez data) **K l u b o v ý v ý l e t**
(plánován je dvoudenní, ev. tří-
denní výlet, návrhy a pomoc ví-
tány; v úvahu přichází místo do
100 km od Vídně s možností spor-
tování, ev. koupání, táboračku a spo-
lečenskou místností)

Místo konání připravovaných pořadů bude oznámeno
dodatečně.

P.b.b.

Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

N
HERR
BREJCHA BOHUMIL
KRANZBICHLERSTR. 41/99
3100 ST. POELTEN

**KULTURNÍ
KLUB**
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

4.

DUBEN

82

K našemu příštímu večeru:

Dr. K. M. BROUŠEK

ČESKÁ MENŠINA VE VÍDNI

ČESKÝ ELEMENT VE VÍDNI dokumentují vývěsní štíty obchodů stejně ja-
ko třeba telefonní seznam: přes všechna zkomolení nemohou ani jména
zapřít svůj původ. Za monarchie byla Víděň "druhým největším českým
městem"; po Praze tu bylo koncentrováno nejvíce českého obyvatel-
stva.

Po první světové válce reemigrovalo do mladé republiky 140 - 150 ti-
síc osob. Ještě r. 1923 při sčítání obyvatelstva uvedlo 81.000 vídēň-
ských občanů jako svou mateřskou řeč češtinu nebo slovenštinu. Lze
však dovodit, že zde v této době žil mnohem větší počet Čechů a Slo-
váků. Rovněž je silně zkreslen údaj z r. 1934, kdy se k těmto jazykům
hlásilo už jen 40.000 osob; v důsledku vnitropolitického konfliktu
mnoho Čechů a Slováků svůj původ zatajilo.

Po druhé světové válce se vrátilo do Československa dalších cca
10.000 osob. Při sčítání obyvatelstva v r. 1951 uvedlo však jen
4.137 osob jako svou mateřskou řeč češtinu nebo slovenštinu. Proble-
maticčnost všech těchto údajů ukazuje výsledek sčítání z r. 1971: če-
štinu, ev. češtinu v kombinaci s němčinou uvedlo jako dorozumivací
řeč 8.110 obyvatel Vídně - z toho bylo 1.600 cizinců. Přitom právě
v té době bylo možné slyšet na každém rohu češtinu těch, kteří zde
zůstali po srpnu 1968; jen v letech 1968/69 byl v Rakousku udělen
azyl 11.000 čs. občanů - a většina z nich žila ovšem ve Vídni. Pře-
važná část emigrantů /ale nejenom oni/ uvedla tedy němčinu jako do-
rozumivací řeč, ačkoli mnohým dělala němčina potíže již při nákupu

housek.

СНАИИ ЗАПÍРАТ svůj národní původ, "zapadnout" v novém prostředí a ztratit se mezi ostatními tu hrála jistě svou roli, i když zřejmě ne tak výraznou jako sčítací dotazníky, v nichž se dosud nevyskytuje pojem "mateřský jazyk"; pak by i český turista vyzbrojený pouze konverzační příručkou musedl jako dorozumivací řeč uvést němčinu. Pokud snad dříve bylo částečně omluvitelné nehlásit se k svému původu, pak v současné době taková snaha působí přinejmenším trapně. 7.7. 1976 byl totiž vydán

ЗÁКОН О НÁРОДНОСТНИХ СКУПИНАХ. Jestliže státní moc dříve usilovala o potlačení jiných národnostních skupin ve snaze vytvořit homogenní národní společenství, jde jí dnes o pravý opak: o udržení těchto jinonárodních skupin. Ve vysvětlivkách k přijetí tohoto zákona jsou uvedeny tyto důvody:

1. vytvoření předpokladů pro podporu národnostních skupin, aby jejich stav byl zachován; to má přispět k svobodnému rozvoji jednotlivce a individuality příslušníků národnostních skupin a je to tedy v obecném státně politickém, zejména kulturním zájmu,
2. vytvoření fóra, na němž by národnostní skupiny mohly usilovat o splnění svých legitimních zájmů.

Zákon přitom vychází z předpokladu, že zachování kultury národnostních skupin je přínosem pro kulturní mnohotvárnost Rakouska.

Zachování národní soudržnosti je však pro nás důležité i z mnoha praktických důvodů. Všichni ti, kteří se obracejí v často zcela všedních soukromých záležitostech o pomoc na jednotlivé funkcionáře Klubu či jiných spolků, by si měli uvědomit, že bez zázemí organizačně podchycené národnostní skupiny by jakákoli pomoc byla velmi obtížná. A neměli by na tento fakt zapomínat, když už tuto pomoc nepotřebují.

ТЭМА ПРЭДНÁШKY, ke které Klub pozval dr.K.M.Brouška, není proto zdaleka jen historické. Dr.Broušek na toto téma disertoval na vídeňské univerzitě a pod titulem "Videň a její Češi" vyšla jeho práce ve "Verlagfuer Geschichte und Politik" r.1981. Poslední části této knihy se zabývají aktuálními otázkami emigrace, integrace a asimilace; ty budou jistě ústředním tématem diskuse.

Už proto, že názory na tyto otázky se v různých okruzích české a slovenské národnostní skupiny velmi liší, mohla by přednáška a diskuse pomoci vyjasnit a sblížit jednotlivá stanoviska. Ve snaze vytvořit předpoklady pro co možná nejširší rámec diskuse pozval Klub řadu volně vybraných funkcionářů spolků sdružených v Menšinově radě a pracovníků Sokola. Samozřejmě jsou srdečně vítáni i všichni ti, kteří nebyli pozváni jmenovitě.

Warum öffneten sich in Prag die Kerkertore ?

Das passiert in der CSSR selten: Im Prager Staatssicherheits-Gefängnis holten die Aufseher jetzt vier prominente Häftlinge aus ihren Zellen und brachten sie - statt zu den erwarteten Verhören - ans Gefängnistor. Die Häftlinge gehörten jener Gruppe von Bürgerrechtlern an, die im Mai 1981 festgenommen wurde. Ihr Prozeß sollte den letzten Schlag gegen die „Charta 77“ darstellen: Im Westen rätselt man jetzt über den Rückzug des CSSR-Geheimdienstes.

Die großangelegte Geheimdienst-Aktion begann im vergangenen April, als an der österreichisch-tschechoslowakischen Grenze ein französisches Auto untersucht wurde. Man entdeckte. Emigranten-Zeitschriften, Bücher und eine Vervielfältigungsmaschine. Was in demokratischen Ländern kaum einer Grenz-Bewacher interessiert, rief in Prag die oberste Sicherheitsführung auf den Plan.

Einige Tage später schlug die Polizei in der Hauptstadt, in Brünn und in Preßburg zu: 18 prominente Bürgerrechtler unter ihnen der Außenminister des „Prager Frühlings“, Jiri Hajek, wurden festgenommen. Zwar wurde Hajek mit einigen anderen nach kurzer Zeit enthaftet und die Untersuchung gegen sie auf freiem Fuß geführt. Aber ein harter Kern der Festgenommenen blieb selbter hinter Schloß und Riegel.

Und die Öffentlichkeit wurde mit einer Propaganda-Kampagne auf einen Monsterprozeß vorbereitet:

● Aus Wien holte man den Geheimdienst-Oberst Josef Hodic zurück - möglicherweise als Kronzeuge für „Emigranten-Umtriebe“ und „ausländische Spionagezentralen gegen die CSSR“.

● Den verhafteten und kranken Dichter Jaromir Horec konnte die Geheimpolizei „umdrehen“. Mit ihm wurde ein TV-Streifen gedreht und für den geeigneten Zeitpunkt in den Safe gelegt.

● Dem Herausgeber einer Emigranten-Zeitung wurde ein Abhörgerät in die Pariser Wohnung eingepflanzt. Seine Gespräche spielte der Rundfunk in mehreren Sendungen: Sie waren inhaltlich harmlos, aber durch geschickte Begleittexte „aufgeputzt“.

Jetzt, vor dem Immer näher rückenden großen Prozeß, öffneten sich für vier der Beschuldigten plötzlich die Gefängnistore: für die Soziologin Jirina Siklova, für die Schriftstellerin Eva Kanturkova, für den Ex-Fernsehkommentator Karel Kyncl und den Arbeiter Jiri Ruml.

Die Hintergründe sind unklar: Hielt selbst das Politbüro der CSSR die vorbereiteten „Beweise“ gegen die Beschuldigten für viel zu schwach? Will man die Empörung des Westens nach den Ereignissen in Polen nicht noch weiter anheizen?

● Drei der verhafteten Bürgerrechtler sind noch in Haft - auch deshalb wäre es verfröhlich von einem Zeichen einer neuen, menschlicheren Welle bei der Behandlung kritischer Bürger zu sprechen.

KURIER 29.3.82



VOJTECH JASNY,

filmový režisér (a také čestný předseda Klubu) pracuje v současné době na divadelní scéně. Připravuje inscenaci Kohoutovy hry Marie zápasí s anděly pro Skandinávský divadelní festival v Bergen (Norská).

NEMÁME ZPRÁVY

o nejnovější činnosti celé řady členů a přátel Klubu: šéfa opery v Bonnu a Oslo Martina TUPPOVSKOHO, keramika Fr. MAXERY, výtvarnice I. RÁČKOVÉ, fotografa R. VEJVODY aj.

V některých případech jsme se sice dozvěděli o jejich výstavách, bohužel však pozdě, takže jsme je nemohli včas ohlásit. Protože ne - jsme vševědoucí, prosíme všechny, aby svou činnost netajili.

Dr.JAN STANOVSKÝ,

vědecký pracovník Institutu pro hospodářský výzkum, čestný předseda Klubu, odjel na studijní cestu do Japonska. Po návratu s ním usoo - řádáme v Klubu večer.

HRU MILANA UHDE HODRÁ CESTA

vysílal 0 3 22.3. Dozvěděli jsme se to bohužel pozdě, takže jen doda - tečně zaznamenáváme.

JIRÍ TRNKA, OSOBNOST A DÍLO

je název večera, který pořádá SVU s ukázkami krátkých filmů v pátek 30. dubna v 19.30 v Annagasse 20. Novotný Bohumil Breycha.

VALNÁ HROMADA

je obvykle nezáživná záležitost, na kterou přijdou jen skalní spolká - ři. Proto jsme ji dosud vždy odby - vali tak, abychom formálně učinili úřadům zadost.

Početní vzrůst našeho okruhu i ak - cí Klubu, ale i rozšiřující se ob - last jeho činnosti vyžadují, aby - chom tento obyčej porušili. Je tře - ba uvážít, do jaké míry je možné realizovat určité náměty (konkret - ně třeba věnovat pozornost problé - mu uprchlíků, otázce dětí atd.) Ale hlavně je třeba najít další spolu - pracovníky. Vítán je každý, pokud přichází s realizovatelnými návrhy a hlavně s vůlí něco také vzít na svá bedra. Upejnovost v tom není na místě.

Goldene Odyssee

Die Amerikaner gaben den 1944 beschlagnahmten tschechoslowakischen Goldschatz an Prag zurück. Die Sowjets dagegen sitzen noch immer auf Ihrer Beute.

Endlich, jubelte das Prager KP-Blatt „Rudé Právo“ in Balkenlettern – nach 37jährigen Verhandlungen kehrten 18,4 Tonnen Gold vorigen Monat aus dem amerikanischen Fort Knox heim in die Tresore der ČSSR-Staatsbank.

Die Amerikaner haben damit nun ihr gesamtes tschechoslowakisches Beutegold aus dem Zweiten Weltkrieg herausgerückt. Zusammen mit gut sechs Tonnen, die Washington bereits 1946 nach Prag zurückschickte, addiert sich die neue Lieferung auf 24,5 Tonnen – genauso viel war 1944 von den US-Truppen in Aachen beschlagnahmt worden.

Beendet ist damit gleichzeitig eine Odyssee, die vor 64 Jahren begonnen hatte. Das Fundament des Staatsschatzes der ČSSR nämlich stammt aus einer Zeit, in der es diesen Staat noch gar nicht gab – aus dem Ersten Weltkrieg, als Böhmen noch zu Österreich gehörte.

Eine selbständige Tschechoslowakei existierte damals erst in den Köpfen nationalistischer Prager Politiker um Masaryk und Beneš. Eine tschechoslowakische Armee hingegen gab es sehr wohl. Sie setzte sich aus Deserteuren der k.u.k. Verbände zusammen und kämpfte auf seiten der Alliierten, vor allem in Rußland.

Am 7. August 1918 gelang den tschechischen Soldaten ein großer Coup: Als sie die Bolschewiken aus der Stadt Kasan verjagten, eroberten sie dabei per Zufall den zaristischen Staatsschatz, insgesamt 80 Waggons mit Gold und weitere 40 mit anderen Edelmetallen.

Die Gold-Tschechen wollten sich mit dem Schatz in die Hafenstadt Wladiwostok durchschlagen, was ihnen aber nicht gelang; im Zuge der Kriegswirren mußten sie sich die Weiterreise durch Rückerstattung des Zarenschatzes an die Bolschewiken erkaufen. Angeblich mittellos, gingen sie in Wladiwostok an Bord.

Als sich jedoch die Bolschewiken

nachträglich ans Zählen machten, fehlten rund 86 Millionen Goldrubel. Die waren den Tschechen irgendwie an den Fingern hängengeblieben und bildeten 1918 den Grundstock für das Vermögen der jungen tschechoslowakischen Republik, das sich 20 Jahre lang brav vermehrte.

Auch während des Zweiten Weltkriegs wuchs der mittlerweile von den Deutschen beschlagnahmte Schatz der tschechoslowakischen Nationalbank weiter an. Bereicherung erfuhr er sowohl durch das Gold aus dem Besitz der Juden wie der enteigneten NS-Gegner.

Die Nazis wollten das Vermögen vor der anmarschierenden Roten Armee in Sicherheit bringen. Mitte 1944 schafften sie das Gold nach Aachen, wo es den Amerikanern in die Hände fiel, die es schließlich in Fort Knox einlagerten.

Bald nach Kriegsende installierten 18 Siegerstaaten eine Reparationskonferenz in Paris, die Ordnung in das große Durcheinander von verschwundenen und wiedergefundenen staatlichen Besitztümern bringen sollte.

Dabei meldete die Tschechoslowakei als Okkupationsfolge den Verlust von 45,3 Tonnen Gold. Man versprach die Rückgabe von 24,5 Tonnen Gold – mehr war nicht gefunden worden.

Daß es dann volle 37 Jahre dauerte, bis dieses Tschechen-Gold tatsächlich wieder in die Keller der Prager Nationalbank (jetzt „Staatsbank“) einzog, lag an komplizierten vermögensrechtlichen Verhandlungen zwischen den USA und der ČSSR. Es ging um die Entschädigung amerikanischer Bürger, deren Besitz vom tschechoslowakischen Regime beschlagnahmt ist.

Offen blieb zunächst die Frage, wo jene 20,8 Goldtonnen verblieben sind, die 1944/45 erklärtermaßen nirgends auftauchten. Die Antwort darauf steht in tschechoslowakischen Geheimdokumenten: Zumindest einen Teil dieser Goldbarren hat sich die UdSSR einverleibt.

Die Sowjets hatten bei ihrem Einzug in der tschechoslowakischen Hauptstadt sofort die Nationalbank besetzt. Und das lohnte sich, denn von den Nazis waren längst nicht alle Goldbarren weggeschafft worden, die Sowjets konnten sich

ungehindert bedienen.

Gleich dreimal forderte die tschechoslowakische Regierung von den Russen die Freigabe ihrer Hauptbank, gemeint: ihrer Goldbestände. Den dritten und letzten Vorstoß unternahm Außenhandelsminister Hubert Ripka am 16. April 1946 in Moskau. Ripkas Bericht an seine Regierung liegt bis heute in Prag unter Verschuß. Es heißt darin, Gesprächspartner Andrej Wyschinski hätte ein für allemal die Rückgabe des Goldes abgelehnt.

Wieviel Prager Gold beim Großen Bruder in Moskau vermutet werden darf, steht in keinem der Geheimdokumente.

Sicher ist es mehr als das Äquivalent jener 86 Millionen Goldrubel, mit denen die Tschechen 1918 in Wladiwostok abreisten. Die Sowjets haben sich wohl mit Zins und Zinseszinsen schadlos gehalten.

Und da es recht unwahrscheinlich ist, daß wieder einmal eine tschechische oder tschechoslowakische Armee durch Rußland ziehen wird, dürfte ihr Gewinn von Dauer sein.

DER SPIEGEL Nr. 12 1982

JUDICIUM

jeden z původních proponentů Klubu a dlouholetý člen jeho výboru nepřišel na večer s P. Landovským a M. Stěpánkem, protože měl právě ten den 60. narozeniny. Blahopřejeme.

FAKSIMILE RUKOPISU

JAROSLAVA SEIFERTA

je konečně hotové. 150 číslovanych exemplářů je určeno těm, kdo v minulém roce zaplatili příspěvky. Aby nedošlo k poškození při zasílání poštou, převezměte si výtisky laskavě na některém večeru Klubu.

HAVEL IN BERLIN. Die drei zwischen 1976 und 1978 entstandenen Kurzdramen „Audienz“, „Protest“ und „Vernissage“ von Vaclav Havel hatten am Mittwoch in der Werkstatt des Berliner Schillertheaters Premiere.

Die Presse 9.4.1982

V. JUBILEJNÍ SLET ČSL. SOKOLSTVA V ZAJRANICI

se koná od 2. do 5. července t.r. ve Vídni. V pátek 2.7. je na programu odhalení pamětní desky v Mauthausenu a zahájení turnaje v oděbné mužů a žen. V sobotu se konají závody na náhadi. Hlavní vystoupení všech složek je v neděli 4.7., v pondělí pak den mládeže a schůze Sokolského svazu, v úterý odjezd do sokolského tábora v Lackendorfu.

Zástitu nad sletem převzal vídeňský starosta.

Na slet přijedou početné výpravy nejen z ostatních evropských zemí, ale i ze zámoří.

DELEGACE

KULTURNÍHO KLUBU

byla pozvána k rozhovoru s poslancem lidové strany L. Steinerem. Informovala ho o stavu je dnání o jmenování poradního sboru české a slovenské národnostní skupiny a o situaci uprchlíků. Byla požádána o předložení námětů na zlepšení současného stavu.

AKTOVKU MARAST

P. Kohouta, další ze seriálu o spisovatelích Vaňkovi (Pavlovi) uvedlo ve světové premiéře divadlo v Göttingen. Klub má na programu její čtení.

PENATA OLAROVÁ,

členka Volkstheatre (rovněž čestná členka Klubu), hraje jedinou ženskou roli ve hře F. Buchriesera Proč, která měla premiéru 19.3. ve Studiu Volkstheatre. To byl také důvod, proč se nemohla ten den zúčastnit večera Klubu, jak původně bylo plánováno; termín premiéry byl definitivně stanoven krátce před tím.

Podobně byl postižen i Pavel Polanský, také na večer ohlášený. Usel v poslední chvíli místo do Klubu do Sophiensaele, kde offnatačel koncert mezinárodních jazzových orchestrů.

KOŽENÉ CIGARETOVÉ

pouzdro s "R" se našlo 19.3. Kdo ho ztratil?

Opus Bonum odpovídá — prohlášení

V poslední době se stalo sdružení Opus bonum předmětem různých kritik z různých stran. Předně ze strany čs. sdělovacích prostředků. Zaujatý tón, který přichází z této strany, nás nepřekvapuje. Víme, že u současného československého režimu a jeho způsobů myšlení musíme „narazit“. Proto se tím nikterak nermoutíme — spíše naopak: považujeme to za dobré doporučení našeho „dobrého díla“. Na tu stranu nemáme tedy co vysvětlovat.

Přišly však i kritiky ze strany, z níž bychom to byli sotva očekávali, a to od některých krajanů (byť, po pravdě řečeno, nečetných), sdílejících s námi též exil a též odpor k současnému porobení našeho národa.

Pronikneme-li pestrým výrazivem těchto kritik k jejich věcnému podkladu, lze je shrnout do dvou bodů. Za prvé, že „děláme politiku“ (při kteréžto výtce se předpokládá, že křesťanské sdružení by něco podobného dělat nemělo), a za druhé, že se „bratříčkujeme“ či „spřahujeme“ atd s ex-komunisty, čímž prý cosi zrazujeme (jako třeba národ, církev, svědomí, mravnost atd.).

Pokud jde o to „dělání politiky“, vyjasněme pojmy. Co znamená „dělání politiky“? Dělání politiky znamená podílet se na výkonu veřejné moci anebo o takové podílení usilovat. Jelikož však Opus bonum výkon veřejné moci neprovádí a ani po takovém výkonu netouží, protože je sdružením se zájmy a cíli kulturními, nařčení z „dělání politiky“ je bezpředmětné.

V jistém smyslu Opus bonum politiku však přece jen dělá. Neboť — co se týká všech, o tom všichni mají právo a někdy i povinnost uvažovat, přemýšlet, hodnotit a případně přispívat k vylepšení! Politika se tak týká — ať pasivně či aktivně — všech.

Za druhé — jsou pravdy, které vyplývají z dějinné povahy lidstva ve světě. Dějiny nelze zastavit. Lidé se mění. Jedna hnutí zanikají, dru-

há povstávají. Jedna rozdělení zastarávají a ztrácejí na své aktuálnosti, druhá se vynořují a přirostávají. Ideologie, jednou formulované, zůstávají sice stále stejné, ale jen v knihách; život běží svými koryty dál. Na tuto nehybnost ideologií a na proměnlivost světových hnutí poukázal papež Jan v encyklice *Pacem in terris* (č. 55).

U nás komunismus let padesátých není totéž co komunismus let osmdesátých. Vyčpěl a potuchl. Celá jedna generace dřívějších nadšených svazáků, jež byla oporou režimu, ztratila iluze a prošla více či méně radikálním obratem. Lze poukázat na tolik příkladů! Nechtít vidět tuto změnu, nechtít této generaci přiznat právo na ni, znamená tlačit ji nazpátek do její minulosti, kterou tak či onak, napůl či naplno, vnitřně překonala.

Kdo ji do ní tlačí? Předně v Československu vládnoucí moc, která ji chce mermomocí „normalizovat“; a v exilu ti protikomunističtí radikálové, kteří v ní nechtějí vidět nic než zase jen komunisty. Oba je tlačí do jejich minulosti. Oba tak chtějí více či méně přiznaně zastavit proces, zastavit dějiny. A tak se zdá, že lze vyslovit tuto zdánlivě paradoxní větu: starý radikální antikomunismus části našeho exilu je dnešnímu komunismu vládnoucímu u nás neškodný, ba víc, aniž si to třeba uvědomuje, je jeho „užitečným idiotem“.

V konfrontaci s „jinými“ se zažehuje nové poznání, objevují se nové aspekty, otevírají se nové obzory. Kultura je dialog; a politická kultura též, a snad víc než co jiného. Kdo chce zůstat zabarikádovaný ve svém ideologicko-politickém kamrlíku, prosím, zazlívat mu to nebude a tahat ho z něj také ne. Ale on ať nám nepředhazuje zrádcování jen proto, že otevíráme okna a děláme průvan. Ať se chová k nám, jako my k němu. Co nechceš, aby jiní činili tobě, nečini ty jim.

Je pochopitelné, že při takovémto

ke kritikám

otevřeném postoji se snadno přihodí nehody jako aféra Hodic. S tím nutno počítat. Kdo se ze strachu před takovým možným potřísněním zavře do sebe, nikdy nic neudělá. Posedlost čistotou je vždycky sterilní a na určitém stupni — jak známo, se stává případem pro psychiatra. Budou možná i další Hodicové. Co na tom? To nás od dobrého díla neodradí.

Když Masaryk říkal, že demokracie je diskuse, jistě neměl v úmyslu redukovat demokracii na dikusní klub, ale chtěl naznačit, že demokracie není možná bez ochoty a schopnosti k dialogu a bez oněch psychologických, lidských a mravních kvalit, které předpokládá. A když Pavel VI. udělal dialog programem svého pontifikátu, jistě věděl, co dělá a proč to dělá.

Dialog, pro který chce Opus bonum vytvářet prostor a předpoklady má umožňovat vzájemné osobní poznání, překonávání nedůvěry a navazování přátelství. Má být školou poznávání a prohlubování našich národních a evropských kulturních tradic a hodnot. Má být přípravou a přípravou ke kultivované a opravdu kulturní výměně názorů týkajících se i otázek politických, neboť — opakujeme — i politika je součástí kultury a běda, přestane-li jí být a stane se výlučnou doménou několika politických machrů, jak je tomu u nás s bezvýznamnými přestávkami víc jak tři ba čtyři desetiletí. Má vést k hledání toho, co je nám v naší různosti společné a ukázat, kde, na čem a jakým směrem můžeme spolupracovat. A toho společného je více, než by se mohlo na první pohled zdát. Máme za to, právě tohle je činnost mírotvorná, které se v evangeliu připisuje blahoslavenství: blahoslavení mírotvůrci...

/Národní politika č.4/82,
zkráceno/

FRIEDERIKE MAYROCKER,

autorka hry „Věci ze zastavárny“, která patří k repertoáru Divadla Brett, byla vyznamenána rakouskou státní cenou za literaturu. Divadlo Brett pořádalo při této příležitosti 16.4. slavnostní představení.

KAREL KRAUTGARTNER,

dirigent a klarinetista, jedna z nejznámějších osobností českého jazzu, nyní dirigent rozhlasových orchestrů v Kolíně a ve Vídni, byl jmenován profesorem na vysoké škole hudební v Kolíně.

Klub pořádal s K.Krautgartnerem večer-jak jsme zjistili v arélech-v listopadu 1976. Takže je na čase zařadit jeho pozvání na podzim.

MALÝ OZNAMOVATEL

Inzeráty nebo podobná oznámení otiiskujeme členům Klubu bezplatně; v podstatě tedy postačí členské příspěvky.

KOCOUR,

mezi nejbližšími příbuznými známý i pod jménem Karel Havelka, prodává české knihy výhradně západních nakladatelství a gramodesky. Prohlašuje, že své účty s P 68 - patrně na rozdíl od jiných překupců - má v pořádku a bydlí 2., Obere Donaustr. 17/1/15.

VEŠKERÉ PRÁCE

instalatérské, zednické, obkladačské, malířské, tapetování a stěhování provádí levně FRIPO - tel.

35-46-035 nebo 34-89-345.

PŘÍŠTÍ PROGRAM

pátek 7. května

V A L N Ā H R O M A D A

Sandwich-Eck Jelínek
roh Maria Theresieng.-
Rossauer Laende
19.00 hod.

pátek 14. května

M A R A S T

P. Kohout
čte svou novou divadelní hru

Hackengasse 7
Víděň 9 (1. pos.)
19.30 hod.

pátek 4. června

J A P O N S K O D N E S

dr. Jan Stankovský
vypráví o své studijní cestě

sobota, neděle
19. a 20. června

K L U B O V N Í V Ý L E T

do Puchberku a na Schneeberg

informace str. 4
příhlášky ihned

P.b.b.

Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

**KULTURNÍ
KLUB**

5.

82

ČIČHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

Květen

POZVÁNÍ

V květnu zve Klub své členy a příznivce na dva večery. Nejdříve se bude konat valná hromada. Vzhledem ke stále se rozšiřující činnosti a zejména k iniciativě Klubu, odhalit ve Vídni pamětní desku T.G. Masarykovi, jak o tom píšeme dál - iniciativě, která samozřejmě přesahuje rámec jen vnitřního života Klubu a zdejší "české a slovenské obce" - se nejedná jen o obvyklou formální záležitost.

Druhý večer je věnován nové aktovce K. Kohouta, "Marast". Je z řady známých aktovek o nekonformním spisovateli Vaňkovi a měla nedávno (s Landovského Arestem, který jsme už uvedli) světovou premiéru v Německu.

VALNÁ HROMADA KLUBU

Předěšlé valné hromady Klubu bývaly formální záležitostí: musely se konat, protože to určují stanovy a spolková policie je pozorně vede v evidenci.

Letos jde o něco jiného.

U příležitosti 45. výročí úmrtí takladatele Československé republiky, T.G. Masaryka uspořádá Klub nejen slavnostní matiné, na kterém bude opět účinkovat řada profesionálních umělců českého a slovenského původu. S podivem jsme však zjistili, že ve Vídni, kde se Masaryk učil původně kovářem a později habilitoval na universitě a kde dlouhou dobu působil jako poslanec na Říšské radě, není nic, co by to připomínalo.

Podivně to kontrastuje se skutečností, že na druhé straně jsou zde pamětní desky, připomínající pobyty někdy velmi sporných historických osob (na př. J.V. Stalina). Není to jistě dobrým vysvětlením pro spolky, hlásící se k masarykovským tradicím a působícím zde už dlouhá desetiletí.

Považujeme realizaci této iniciativy za velmi naléhavou také z toho důvodu, protože při návštěvě I. tajemníka KSČ G. Husáka ve Vídni má dojít k odhalení desky na domě, kde kdysi bydlel předseda KSČ K. Gottwald.

Chceme při tom, aby pamětní deska T.G. Masaryka byla důstojná této osobnosti. Začali jsme proto jednat s některými výtvarníky. Podle prototypů odhadů budou náklady na zhotovení desky v bronzu (bez uměleckého honoráře) činit kol 30.000 šilinků. Vzhledem k tomu, že Klub na to prostředky nemá, chceme se obrátit na Čechy a Slováky v Rakousku i v jiných zemích s prosbou, aby dobrovolnými dary zřízení této pamětní desky umožnili.

V dalších bodech bychom se na valné hromadě chtěli zabývat možnostmi rozšíření naší činnosti, především na oblast sociální a pomoc politickým uprchlíkům. Vede nás k tomu opět okolnost, že ostatní spolky těmto otázkám, které bychom všichni měli považovat za humanitní povinnost, nevěnují pozornost a často, pokud se s takovými případy setkávají, je odkazují na Klub a jeho funkcionáře.

Za stále nevyřešenou považujeme otázku práce s dětmi. Týká se to Komenškého školy i možností mimoškolních setkání dětí.

A samozřejmě bude třeba prohodit další činnost Klubu, jak jeho večerů, tak možností uspořádat alespoň občas profesionální divadelní představení.

Valné hromady Klubu se od valných hromad jiných spolků, které bývají uzavřenými záležitostmi, liší tím, že jsou veřejně přístupné. Hosté a aktivní účastníci diskusí, zejména ti, kdo jsou ochotní se na realizaci také podílet, jsou vždy víc než srdečně vítáni.

K NAŠEMU PŘÍSTÍMU KULTURNÍMU VEČERU-KRITIKY TISKU

Kohouts „Morast“ und Landovskys „Arrest“

Die neuesten Geschichten von Ferdinand Vanek stammen verständlicherweise nicht von Havel, sondern von zweien seiner Freunde, die sie sozusagen an seiner Statt aufgeschrieben haben. Pavel Kohout und Pavel Landovsky, beide aus der Tschechoslowakei, ausgebürgert und im Westen lebend, wollen mit ihren beiden Einaktern in erster Linie an das traurige Schicksal Havels erinnern. Sie tun dies, indem sie ganz einfach Vaneks Weg fortsetzen. Vanek gerät aus dem „Morast“, (so der Titel des Kohout-Stücks, das in Göttingen uraufgeführt wurde) direkt in „Arrest“ (Landovskys Einakter erlebte hier die deutsche Erstaufführung). Daß beide Autoren nun, anders als seinerzeit Havel, nicht das eigene Verhalten bedenken und in die eigene Seele schauen, sondern sich in die eines Freundes hineinversetzen, mag Ursache dafür sein, daß Vanek an Selbstbewußtsein gewonnen zu haben scheint.

Er ist sicherer geworden im Umgang mit der Staatssicherheit. Vanek weiß jetzt besser Bescheid über die Welt, in der er lebt. Er kennt das Polizeigesetz,

geht den auf Verwirrung ausgerichteten Verhörmethoden nicht auf den Leim, bewahrt seine Identität, was ihn allerdings nicht davor bewahrt, seine Freiheit zu verlieren. Da er sich als nicht korrumpierbar erweist, endet sein Spießbrutenlauf im Gefängnis — denn dies ist „für alle da“. So finden sich denn in der Zelle auch alle wieder: Kommunisten, Taubstumme und Intellektuelle. Mit der Befreiung, wie sie ein im Gefängnis gedrehter Film noch einmal für die Ewigkeit bannen wollte, scheint es nämlich nicht geklappt zu haben.

Daß sowohl Kohout als auch Landovsky in ihren Stücken Zeit und Gelegenheit für mancherlei Scherze und Spielerelen finden, auf die der Wiener Regisseur Gustav Manker bei seiner Göttinger Inszenierung nicht verzichten mochte, kann die theatralische Wirkung dieser dem Inhalt, nicht aber der Form nach aufrüttelnden Werke vielleicht verstärken — Václav Havel indes wird über dieserlei Späße kaum lachen können.

MONIKA ZIMMERMANN

pokr. str. 4

Chnoupek nach Wien: Neuer Anlauf

WIEN (p. m.). Die Affäre Hodic scheint endgültig ausgestanden: Nach langer diplomatischer Vorbereitung trifft, wie am Donnerstag mitgeteilt wurde, am 6. Mai der tschechoslowakische Außenminister Bohuslav Chnoupek zu einem dreitägigen Besuch in Wien ein. Er selbst hat seine Visite kürzlich vor dem Prager Parlament als „Fortsetzung der Schaffung der Voraussetzungen für die Verwirklichung des voriges Jahr wegen der ungünstigen Atmosphäre einvernehmlich verschobenen Besuchs“ von Staats- und Parteichef Gustav Husak bezeichnet.

Tatsächlich ist die Wienreise des Außenministers Teil der erst in jüngster Zeit wieder aktivierten Besuchsdiplomatie. So werden Chnoupek noch im Mai Verkehrsminister Vladimír Blazek und Außenhandelsminister Bohumil Urban folgen.

Die CSSR nimmt — das wird der Außenminister in Wien ausdrücklich feststellen — die Probleme im Reiseverkehr keineswegs auf die leichte Schulter. In Prag gibt es konkrete Bemühungen, die nicht immer auf politische Ebene zurückzuführenden Abfertigungsschwierigkeiten zu beseitigen. Ist man sich auf tschechoslowakischer Seite bewußt, daß die eigenen Grenzbeamten manchmal übers Ziel schießen, so will man die einreisenden Österreicher (jährlich gut eine Viertelmillion) von ihrem „Herdentrieb“ abbringen: Wer die Grenze über Laa an der Thaya ansteuert, braucht praktisch mit keiner Wartezeit zu rechnen.

Kooperation im Energiebereich ist aus Prager Sicht das Zauberwort künftiger Annäherung. Österreich soll zur Mitwirkung beim grenznahen Atomkraftwerk Preßburg-Devin eingeladen werden. Zugleich aber wälzt die CSSR „konventionelle“ Pläne.

PAMĚTNÍ DESKA

T. G. MASARYKA VE VÍDNI

V letošním roce uplyne od úmrtí prvního presidenta Československé republiky 45 let. V zemi, o jejíž samostatnost se rozhodující měrou zasloužil, bylo všechno, co ho připomíná, odstraněno.

Alc ani ve Vídni, která je s jeho životní dráhou úzce spojena — zde se vyučil kovářem a později studoval a habilitoval na universitě, zde působil řadu let jako poslanec na Říšské radě — není nic, co by ho viditelně připomínalo.

Kulturní klub se proto rozhodl zřídit na domě, ve kterém Masaryk v době svých studií zde bydlel, pamětní desku.

Obrácíme se na všechny Čechy a Slováky v Rakousku i v jiných zemích s výzvou, aby tuto iniciativu podpořili.

Dobrovolné dary poukazujte na konto „Pamětní deska T.G. Masaryka ve Vídni, „Central-sparkasse, Konto Nr.

602 378 317

Jména dárců budeme uveřejňovat v našem bulletinu (a pokud nám vyjdou vstříc i v ostatních časopisech) s výjimkou těch, kdo na peněžních poukázkách výslovně uvedou, že si zveřejnění nepřejí.

Kulturní klub Čechů a Slováků ve Vídni,
Mag. P. Janýr H. Paulová
předseda jednatel

Kohouts „Morast“

DIE WELT

Kohouts Vanek, ebenfalls von Paethe gespielt, ist da aus anderem Holz. Er kennt die Tricks seiner Verfolger, ahnt ihre Perfidien voraus, und behält selbst dann die Nerven, als ihn die Geheimdienstler mit gefälschtem Pornographie-„Morast“ zur Kooperation erpressen wollen. Nun geht das Staatsschützer-Triumvirat (Heinz Hans, Erich Röder und Eberhard Müller-Elmau) aber auch genauso vor, wie man es nachlesen kann in den Protokollen der Opfer – Zuckerbrot und Peitsche wechseln einander ab, Schmeichelei, Infamie und Maskerade, Drohungen, Versprechungen und, wenn's nicht fruchtet, eben Seelenterror.

Ob Kohout und Manker indes gut beraten waren, Kafkas heutige Behörden mit gelegentlichem Witz-Klamauk und mit Schwank-Episoden im Schmuddelebüro auf ihr immer noch menschliches und wahrscheinlich sogar wirkliches Maß zu reduzieren? Ein wenig Ohnesorg in Prag jedenfalls ist der Preis für solchen Realismus. Auch die zweite Ebene des Stücks wird davon bisweilen berührt. Kohout nämlich riskiert ironisch-böse Aperçus auf sich selbst, auf Havel und andere Unterzeichner der „Charta“ – und läßt sie dann, das Ambiente des hochnotpeinlichen Verhörs kommt ihm zustatten, in absichtsvoll zweideutiger Schwebe zwischen Selbstkritik und Verleumdungsprozedur.

Prag: Wien Basis für Angriffe gegen Osten

Eigenbericht der „Presse“

WIEN/PRAG (red.) Österreich bildet „die Basis für Angriffe gegen den realen Sozialismus“ und spiele „eine wichtige Rolle im System der ideologischen Diversion und des psychologischen Krieges“ gegen die CSSR und andere Ostblockstaaten. Diese Behauptung stellen zwei slowakische Autoren in einem kürzlich erschienenen Buch („Der demokratische Sozialismus im Dienste des Antikommunismus“) auf. Darin gehe es, wie das Prager KP-Organ „Zivot strany“ (Parteileben) schreibt, nicht nur um „die Aufdeckung des allgemein antikommunistischen Wesens dieser Ideologie“, sondern auch um „die konkrete Anwendung“ der Sozialdemokratie.

Für Österreichs Sozialisten haben

KLUBOVNÍ VÝLET DO PUCHBERKU A NA SCHNEEBERG

se koná 19. a 20. června (sobota a neděle) do obce Guttenmann u Puchberku (asi 90 km jižně od Vídně). V místě je možnost amatérského sportování: včetně koupání, dále výlet ozubenou dráhou na Schneeberg (přes 2.000 m) atd. Na sobotu večer je plánován táborák s obvyklými atrakcemi. Konkrétnější, ale obecně nezávazný program bude ohlášen dodatečně.

Přenocování je možné v místním penslonu a stojí včetně snídaně 100 S. (menší děti mohou přenocovat na lehátku bezplatně nebo skoro bezplatně). Počet těchto výhodných noclehů je však omezen, další možnosti přenocování by bylo možné zajistit v blízkém okolí za nepatrně vyšší ceny.

Zájence prosíme, aby přihlášky neodkládali. Vzhledem k velké oblibě Puchberku jako lázeňského místa je velká část ubytovacích možností už dnes na tuto dobu ohlášena, takže klub musí místa nechat rezervovat v nejkratší době.

die Autoren vernichtende Urteile bereit. Die SPÖ sei eine „sozialreformnistische, rechtsopportunistische“ Partei, „die objektiv die Interessen der Bourgeoisie ausdrückt und verteidigt“. Aus kommunistischer Sicht unverzeihlich ist die „Illusion“, die von Bruno Kreiskys Partei verbreitet werde: „Daß die allgemeine Demokratisierung des Lebens und die Beseitigung der sozialen Ungleichheiten ohne die Liquidierung der bürgerlichen Eigentumsverhältnisse möglich sei.“

Schließlich wird der SPÖ auch diktatorisches Verhalten vorgeworfen. Aus diesem resultiere das österreichische politische System „der wirtschaftlichen, sozialpolitischen und sozialpsychologischen Symbiose der SPÖ-Tätigkeit“.

Die Presse

„Kronen Zeitung“

Man soll den Abend nicht vor dem Fallen des Vorhangs loben. Diese alte Spruchweisheit hat der Rezensent, ausnahmsweise in der weniger oft einzuschlagenden negativen Richtung hin, anlässlich der Staatsoper-Neuinszenierung von Smetanas „Verkaufter Braut“ an sich erfahren. Er ging so hochgestimmt, so voll der Freude auf einen wunderschönen Abend in der Oper.

Und dann erlebte er – aber das kann man trotzdem in die übliche Form einer Rezension bringen, der geneigte Leser verzeihe den weniger üblichen ersten Absatz und begreife auch, daß es die pure Trauer über einen nicht außerordentlichen Operabend war, die da zuerst einmal hervorbrach.



KURZ-KALENDER

- Regie: Einfallslos, aufdringlich, altbekannt.
- Bühnenbild, Kostüme: Gefällig, aber bläßlich.
- Dirigent / Orchester: Ausgezeichnet.
- Herausragend: Lucia Popp.
- Beste Nebenrolle: Gabriele Sima.
- Chor: Gut einstudiert.
- Choreographie: Durchschnittlich.
- Gesamteindruck: Enttäuschend.

AZ

Im übrigen begnügte sich Schenk aber mit guter Routine, da allzu verwegene Regleblütenträume ohnehin selten reifen.

Auch einzig und allein widerlegt durch Lucia Popp und Siegfried Jerusalem als Marie und Hans, die in den beiden Duetten aber auch mitzusingen vermochten, was so so gut spielten! Lucia Popp als

Was aber Lucia Popp, der einzigen, die ganz so war, wie sich's der Rezensent schon vorher erträumt hatte? Was der souveränen Sängerin, die zudem aussah und spielte, als hätte Smetana ihr ethalben das Stück komponiert? Einen ganzen Strauß von Komplimenten ihr und die Versicherung, daß man, sollte auch sie nervös gewesen sein, man das nicht gemerkt hat. Weil man ja vor lauter Begeisterung und Rührung und Mitleid für Marie dazu nicht gekommen ist. Diese „Verkaufte Braut“ wäre, auch wenn alle anderen hervorragend disponiert gewesen wären, der Abend der Lucia Popp gewesen.

So aber war's eine Neuinszenierung, die sehr viele Chancen für die nächsten Vorstellungen hat, die vielleicht Mittwoch schon den puren Jubel provoziert. Am Sonntag blieb er aus.

Franz Endler



Nun, bis zum Ende des zweiten Akts war diese „Verkaufte Braut“ sozusagen eine Aufführung aus einem Guß: eine Regie ohne Höhepunkte, ein Bühnenbild ohne böhmische Farben, uninteressante Sängerleistungen. Aber plötzlich im dritten Akt gelang es, die drohende Pleite aufzufangen: Erich Kunz präsentiert da als böhmakelnder Direktor-Springer seinen Wanderzirkus. Da springen wirklich die Funken. Da biegt sich das Publikum vor Lachen. Ein alter Theaterlöwe zeigt seine Pranke. Eine bis dahin versickernde Aufführung bekam plötzlich Schwung. Pfiiff, Witz. Otto Schenk hatte sich merklich am Riemen gerissen.

Das einzige Sängerereignis besicherte Lucia Popp: eine liebe, herzliche, innig empfindende Marie, die ihre glockenreine Stimme verströmen läßt.

der blonde Traum eines böhmischen Dorf Mädels mit ihrem Glockensporan, der sich in in ihrer großen Art zum dramatischen Höhepunkt schlichtweg empor schwang:

Die Neuinszenierung der „Verkauften Braut“ in der Wiener Staatsoper

ČLENSKÁ PŘIHLÁŠKA

jméno _____

narozen/a _____

adresa _____

_____ tel. _____

Viedeň, dne _____

p o d p i s

Pokud máte zájem stát se členem Klubu, zašlete vyplněnou přihlášku na adresu: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, c/o Wien 9, Lustkandlg. 4/21

drobné zprávy drobné zprávy drobné zprávy drobné zprávy

ING. VIADIMÍR HORA,

dlouhá léta člen výboru Klubu, odchází ze služebních důvodů z Vídně do Bärnu (Svícarsko) na vedoucí postavení v koncernu Brown-Boweri. Blahopřejeme k úspěchu.

VERA J. BEHALOVÁ,

iniciátorka založení odbočky SVJ v Rakousku, vydala u Prestel Verlag v Mnichově knihu Möbel des Jugendstils, Sammlung des Oesterreichischen Museums für angewandte Kunst.

SVJ PORADÁ

prof. Adolf Kouba: Václav Talich. S ukázkami jeho díla. 14.5. Členská schůze (pouze pro členy) 4. června. Vždy v 19.30, Annagasse 20, Vídeň 1.

ADOLF KOUBA

diriguje 28.5. v Karlskirche koncert "Klassisches Ensemble-Wien" Na programu Ch.W.Gluck, W.A.Mozart, J. Haydn.

JIŘINA ŠTĚPNIČKOVÁ,

jedna z nejznámějších českých hereček, se v těchto dnech dožívá už sedmdesátky. Pražské noviny v této souvislosti hodnotí její herecké výkony, zejména roli paní Higginsové v Pygmalionu G.B.Shawa. Mlčí však "diskretně" o tom, že Štěpničková byla v padesátých letech 10 let vězněna.

EMIL FILLA

se narodil před 100 lety, 4.dubna. Vystavoval poprvé se skupinou Osmi v r. 1907 s V.Benešem, Ant.Procházkou, Boh. Kubištou, Vilémem Nowakem, O.Kubínem a j. Silně reflektoval podněty, přicházející z Paříže (zejména Picassa). Zemřel v říjnu 1953.

SJEZDU ROH,

který se konal nedávno v Praze, se zúčastnila také delegace rakouského odborového svazu, kterou vedl Karel Matal. Pražský deník "Práce" přinesl snímek, na kterém je K.Matal vítán zástupcem ROH.

"MALÝ OZNAMOVATEL"

INZERATY nebo podobná oznámení otiskujeme členům Klubu, kteří zaplatili členský příspěvek, zdarma. Ostatní zájemce prosíme o režijní příspěvek.

Dr.med. Vladislav LIPTÁK
odborný lékař pro vnitřní choroby, býv.asistent na I.med.klinice vo Viedni, ordinuje pre všetké nem.pokladny pondelok-štvrtok 15.30-18.00 Zelinkagasse 12, Viedeň 1; tel.635834

ÚŘEDNĚ OVĚŘENÉ PŘEKIADY
Hana Paulová, Vídeň 17, Neuwaldeggerstr. 41/21; tel. 4605343

INSTALATÉRSKÉ, ZEDNICKÉ, OBKLADAČSKÉ, malířské práce, tapetování a stěhovávání provádí levně FRIFO, tel.3546035 nebo 3489345.

ČESKÉ KNIHY A GRAMODESKY
výhradně západních nakladatelství prodává Karel HAVELKA (KOCOUR), Vídeň 2, Obere Donaustr.17/1/15.

VE VIASŤNÍ VĚCI:

která firma může Klubu věnovat cca 30 kusů popelníků?

PRODEJNA ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH KNIH
GRAMODKOVÝCH DESEK, REPRODUKCI
A IFAČEK

bude od 6. května otevřena ve Vídni, Lindengasse 5 (100 metrů od obchodního domu Herzmannsky). Nabídkové seznamy a knihy vydávané v ČSSR i v zahraničí zasíláme do všech koutů světa.

PROGRAM

4. června
p á t e k
19.30 h.

Dr. RADOMÍR LUŽA
prof. Tulan university

JAK TO BYLO S DOMÁCÍM ODBOJEM

Dreihackengasse 7
Víděň 9, I. patro
(Pensionistenklub)

19., 20. června
sobota, neděle

KLUBOVNÍ VÝLET
do okolí Schneebergu

vzhledem k potřebě za-
jištění noclehu jsou
nutné přihlášky předem
(G. Líbal, 576301)

Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich. Für den Inhalt verantwortlich Mag. Přemysl Janýr, alle Wien 9, Lustkandlgasse 4/21.
Majitel, vydavatel a nakladatel Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku. Za obsah odpovídá mag. Přemysl Janýr, všichni c/o Víděň 9, Lustkandlgasse 4 / 21.

P.b.b.

Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

**KULTURNÍ
KLUB**
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

6

ČERVEN

82

PAMĚTNÍ DESKA T.G. MASARYKA VE VÍDNI

V letošním roce uplyne 45 let od úmrtí prvního presidenta Československé republiky. V zemi, o jejíž samostatnost se rozhodující měrou zasloužil, bylo vše, co na něho upomíná, odstraněno.

Ale ani ve Vídni, která je s jeho životní dráhou úzce spojena- zde se učil zámečnickem, studoval na gymnasiu, na universitě, působil jako docent a posléze jako poslanec Říšské rady- není nic, co by to připomínalo.

Podivně to kontrastuje s tím, že zde jsou naproti tomu pamětní desky, připomínající pobyty někdy i sporných historických osobností (na př. J.V. Stalina). Při návštěvě I. tajemníka KSČ G. Husáka letos na podzim zde má být odhalena deska K. Gottwaldovi.

Kulturní klub se proto rozhodl zřídit pamětní desku T.G. Masaryka na domě, kde v době svých studií bydlel.

Realisace této myšlenky je věcí všech, kdo v Masarykovi vidí symbol demokratické národní a státní nezávislosti Čechů a Slováků, ať žijí v Rakousku po desetiletí nebo generace či přišli teprve před nedávnem. Je stejně tak věcí členů a přátel Kulturního klubu jako funkcionářů a členů ostatních, k těmto ideálům se hlásících spolků.

Věříme proto, že u všech najdeme pro tuto myšlenku pochopení a pomoc.

Chceme, aby tato pamětní deska byla důstojná Masarykovy osobnosti. Podle prozatímních propočtů bude jen je-

pokračování str. 3

JAROSLAV SEIFERT ODEPISUJE

Faksimile rukopise básně Jaroslava Seiferta, vydané Klubem v číslovaných výtiscích pro jeho členy a přátele, bylo zasláno také autorovi. Na 1. straně přetiskujeme jeho odpověď:

"Děkuji za publikaci. Je pěkná, moc se mi líbila. Ale potřeboval bych ještě nějaký výtisk. Je u nás několik mých přátel, kteří tyto publikace sbírají. Těm jsem ji ani neukázal. Ale jednomu z nich bych ji rád daroval. A dva výtisky, které jste mi poslali, rozebraly mé děti.

Pěkně zdraví

Jaroslav Seifert

Členové a přátelé Klubu, kteří v minulém roce přispěli na jeho činnost, si mohou výtisk vyzvednout osobně na příštím večeru, nebo jim ho dodatečně pošleme.

Zbývajících několik exemplářů je možné si za reálnou cenu zakoupit (vyřizuje Jan Mařík).

POZVÁNÍ

Termín našeho příštího večera zůstává nezměněn: pátek, 4. června (zůstává také místo a čas: Vídeň 9, Dreihackengasse 7, I. pos., Pensionistenklub, 19.30).

Změna nastala v tématu. Využili jsme pobytu prof. dr. Radomíra Lužiz Tulane university a požádali ho o přednášku o domácím odboji během druhé světové války.

Považujeme toto téma za zajímavé především ze dvou důvodů. Na jedné straně je rozšiřován názor, že domácí odboj vůbec neexistoval kromě za pět minut dvanáct ozbrojených revolučních gard. Na druhé straně je rozšiřován názor, že jediný odboj organizovala KSČ.

P. Luža je pro toto téma obzvláště povolán.

Jeho otec, generál Vojtěch Luža, byl vedoucí osobností vojenského odboje od počátku války (až do října 1944, kdy byl zastřelen) a R. Luža se tohoto ozbrojeného odboje také sám zúčastnil. Především však zpracoval tuto kapitolu v Dějinách ČSP, které vydala anglicky Princeton University (kniha vyšla též v německém překladu).

PAMĚTNÍ DESKA T.G.M. pokračování se str. 1

jí odlití v bronzu stát na 30.000 šilinků.

Obracíme se proto na všechny Čechy a Slováky, žijící v Rakousku i v jiných zemích s prosbou o dobrovolné dary. Založili jsme pro tento účel zvláštní oddělené konto, které veřejně vyúčtujeme:

Zentralsparkasse, Konto Nr.

602 378 317

"Pamětní deska T.G.Masaryka"

S TOUTO VÝZVOU

a s žádostí, aby s ní seznámili své členy a aktivně ji podporovali, se zvláštěními dopisy Klub obrací na následující organizace (v abecedním pořádku):

Akademický spolek
Česká duchovní služba
Jirásek
Menšinová rada
Rodičovské sdružení školy
Komenský
Slovanská Beseda
Sokolská župa vídeňská
SVU, odbočka Rakousko
Velehrad
Vlast
Vídeňské svobodné listy

DŘÍVE NEŽ JSME ROZESIALI PRVNÍ SLOŽENKY

ohlásili se první dárce. Jejich jména budeme pravidelně zveřejňovat, pokud by na složenke výslovně nevyšlo, že žádost, abychom jejich jméno nezveřejnili.

Složenkou přikládáme do tohoto čísla bulletinu.

Na zřízení Masarykovi desky přispěli:

Alois Englander	300.-
Ivan Medek	700.-
dipl.ing.Frant.Rudl	100.-
Vladimír Veit	100.-
dipl.ing.Petr Havlík	500.-
Gustav Líbal	500.-
Přemysl Janýr	500.-
Paul Polanský	200.-
Miroslav Hošťálek	150.-
Dr. Jan Krupka	100.-
Dr.Radomír Luža	100.-
Eug.Marešová-Bujnová	100.-
Ludmila Vitisková	100.-
Bohumil Breycha	500.-
Ivan Binar	300.-
nejmenovaný	200.-
Sokol 3	500.-
zatím darováno	4.950.-

Všem dárcům srdečně děkujeme. Výnos sbírky i její vyúčtování zveřejníme. Děkujeme předem všem těm, kdo použijí přiložené složenkou. Svým darem přispějete ke zřízení trvalé památky na T.G.Masaryka ve Vídni.

Der Minister hat unrecht

In seiner Pressekonferenz in Wien erklärte CSSR-Außenminister Chnoupek auf die Frage betreffend den sozialdemokratischen Charta-Sprecher Rudolf Battek (der deshalb in Haft ist, weil er in schriftlicher Verbindung mit Repräsentanten der Sozialistischen Internationale, darunter Bundeskanzler Kreisky, gestanden ist), die CSSR sei bereit, ihn ausreisen zu lassen, die Vorbedingung sei jedoch, daß er selber ein Gnadengesuch stelle. Das Gnadengesuch, das Batteks Frau gestellt hat, könne nicht in Betracht gezogen werden, weil die Gattin — laut Chnoupek — nach den CSSR-Gesetzen dazu nicht berechtigt sei.

Das stimmt aber nicht.

Der Kreis der berechtigten Personen wird durch kein Gesetz beschränkt. Im Kommentar zur Strafprozeßordnung heißt es klipp und klar: „Das Gnadengesuch können der Betroffene, andere Personen, Staatsorgane, Gesellschaftsorganisationen und der Präsident der Republik stellen.“

Die Erklärung Chnoupeks über die prinzipielle Zustimmung zu der Auswanderung Batteks ist zu begrüßen. Es ist zu hoffen, daß seine falsche Auskunft auf Mangel an Juskenntnissen und Sachinformationen und nicht auf andere Motive zurückzuführen ist. Nämlich durch ein Beharren auf Batteks persönliches Gnadengesuch — was ein Schuldbekennnis bedeuten würde, für das Battek nicht zu haben ist —, die Schuld für die Nichtfreilassung Battek selbst zuzuschieben. Janyr

Chnoupek

in Wien

Eigenbericht der „Presse“

WIEN (gwo). Eine ausschließlich positive Bilanz seines Österreichbesuches zog der tschechoslowakische Außenminister Bohuslav Chnoupek am Donnerstag in Wien im Gespräch mit Journalisten. Er gab bekannt, daß die identische Auffassung in Schlüsselfragen eine günstige Voraussetzung für den bevorstehenden Besuch von Staats- und Parteichef Gustav Husak bilde. Der Besuchstermin steht noch nicht genau fest; er soll in den Spätherbst fallen. Dies wäre der erste offizielle Präsidentenbesuch seit 1918.

Zu den unmittelbaren Ergebnissen seiner Gespräche erklärte der Außenminister, daß die von einer gemischten Grenzkommission ausgearbeiteten Erleichterungen im Fremdenverkehr an der österreichisch-tschechoslowakischen Grenze schon in den nächsten Wochen in die Praxis umgesetzt werden und unter anderem eine beschleunigte Personenabfertigung vorsehen. Auch sei die CSSR zur Unterzeichnung eines Abkommens über gegenseitige Sicherheits- und Alarmanmaßnahmen bei grenznahen Atomkraftwerken bereit.

Auf das Schicksal des zu siebeneinhalb Jahren Haft verurteilten Bürgerrechtlers Rudolf Battek angesprochen, meinte Chnoupek, daß dessen Ausreise in ein westliches Land erst nach Vorliegen eines von Battek unterzeichneten Gnadengesuches erwogen werden könne. Die Gesuche der Angehörigen können laut tschechoslowakischer Verfassung nicht berücksichtigt werden.

Präsident Husak kommt im Herbst

Financial Times, London:

Třídenní oficiální návštěva československého ministra zahraničí byla přípravou pro nadcházející návštěvu presidenta a šéfa strany fr. G. Husáka. Tato již několikrát odložená návštěva má být průlomem ve snaze CSSR zlepšit její mezinárodní tvář a průlomem z izolace, kterou si sama uložila.

Pakousko-československé vztahy se dostaly na bod mrazu po tiskové konferenci samozvaného špióna Josefa Hodice. Vztahy CSSR- Pakouska však nezatřítla jen Hodicova aféra, ale také masivní kampaň proti aktivistům za občanská práva. V souvislosti s výbornými vztahy mezi Rakouskem a SSSR a většinou ostatních východních zemí nyní CSSR poznala, že něco musí udělat, aby své vztahy k Rakousku zlepšila.



„To vodka má plichuf šeleza, že jo!“

OH LASY

ZAHRAŇIČNÍHO TÍCKU
K NÁVŠTĚVĚ ČS. MINISTRA
ZAHRAŇIČÍ V RAKOUSKU

Süddeutsche Zeitung, München piše pod titulkem

NEJOBTIŽNEJSÍ SOUSED RAKOUSKA:

Malá alpská republika Rakousko má přes své historická nebo aktuální kontroverzní témata k většině svých vskutku různorodých sousedů vysloveně dobré sousedské vztahy: k Maďarsku, Jugoslávii, Itálii, Švýcarsku nebo Spolkové republice. Tradiční výkyvy ve vztahu Vídeň-Praha se v minulém roce naproti tomu opět jednou dostaly na nejnižší bod. Posměšný způsob, jakým byla v minulém roce v Praze presntována odhalení agenta Josefa Hodice ve veřejnosti, vyvolal na Ballhausplatz rozladění. Diplomaticky obalena do "vzájemné dohody" byla Husákova plánovaná návštěva odtroubena.

Pracovní návštěva ministra zahraničí Chnoupeka měla klima opět oteplit. Slo při tom především o důkladnou přípravu historické události: Husákova cesta do Vídně by byla totiž první oficiální návštěvou československého prezidenta v Rakousku, tedy od r.1918. Rakousku by proto chtělo svoji ochotu k takovému setkání učinit odvislou od většího vyjití vstříc se strany CSSR na cestě k normálnímu dobrému sousedství.

Ministr zahraničí Pahr proto vyhrabal svazek otevřených otázek a dostal na ně od svého kolegy Chnoupeka veskrze pozitivní odpovědi: odbavování na hranicích i tranzit expresu Chopin mají být ulehčeny a urychleny. CSSR souhlasí i s poplachovým plánem pro atomové elektrárny v blízkosti hranic. Nadto je připravena právní dohoda a zdravotnická dohoda a balíček "humanitárních případů." Signály dobré vůle, které Praha učinila pro Vídeň asi zatím stačí, takže s návštěvou je možné asi ještě v r.1982 počítat.

PROGRAM V. JUBILEJNÍHO SLETU
ČS. SOKOLSTVA V ZAHRANICÍ
Viedeň 2. — 5. 7. 1982

PÁTEK, 2. 7.

- 8.00 **SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ SLETU**
s otevřením výstavy sokolských památek
v menšinovém středisku Viedeň 1., Drachengasse 3
- 8.30 **Návštěva bývalého koncentračního tábora MAUTHAUSEN**
odjezd od hotelu Pošta autobusem.
- 8.30 **TURNAJ V ODBÍJENÉ žen a mužů**
Stadthalle „B“, Viedeň 15., Vogelweidplatz 14
- 20.00 **VEČÍREK NA UVÍTANOU** v historické radnici města Vídně
s recepcí starosty Leopolda Gratze, Viedeň 1., Rathausplatz

SOBOTA, 3. 7.

- 9.00 **ZÁVODY V NÁŘAĎOVÉM TĚLOCVIKU**
ve sportovním středisku „Schmelz“,
Viedeň 15., Possingergasse 2
- 11.00 **ODHALENÍ DESKY bratru Dr. Miroslavu Tyršovi**
Viedeň 17., Steingasse 7
- 19.30 **SLAVNOSTNÍ SLETOVÁ AKADEMIE**
s vysokou uměleckou úrovní
Lidové divadlo, Viedeň 7., Neustiftgasse 1

NEDELE, 4. 7.

- 14.00 **HLAVNÍ SLETOVÝ DEN**
s vystoupením všech složek sokolských jednot a hostů.
Západní stadión G. Hannapiho, Viedeň 14., Keisslergasse 6
- 20.00 **VESELICE NA ROZLOUČENOU**
ve všech místnostech historického paláce Auersperg,
Viedeň 8., Auerspergstrasse 1 Hrají dvě hudby!

PONDĚLÍ, 5. 7.

- 8.30 **IV. SJEZD ČS. SOKOLSTVA V ZAHRANICÍ**
Sál Slovanské besedy, Viedeň 1., Drachengasse 3
- 9.00 **DEN SOKOLSKÉ MLÁDEŽE,**
spojený s prohlídkou města Vídně s historickým zám-
kem Schönbrunn, bude zakončen v zábavním parku Prater
v restauraci Schweizerhaus krajana Kolaříka.
Odjezd autobusem od hotelu Pošta.
- 20.00 **SCHŮZE SVAZU SOKOLSTVA VE SVOBODNÉM SVĚTĚ**
Sál Slovanské besedy, Viedeň 1., Drachengasse 3

ÚTERÝ, 6. 7.

- 8.00 **POSLETOVÝ SOKOLSKÝ TÁBOR - Lackenhof**
odjezd od hotelu Pošta.

DŮLEŽITÉ: Sletovou kancelář najdete v hotelu Pošta, Viedeň 1., Fleischmarkt 24,
telefon 52-66-87, a je v provozu od 1. - 6. 7. 1982 v době od 8 - 22 hodin

TOTO ČÍSLO NASEHO BULLETINU
ROZESÍLÁME

vzhledem k akci "Pamětní deska T.G.Masaryka na řadu nových adres. Chceme s ní totiž seznámit co největší okruh Čechů a Slováků, žijících v Rakousku. Pokud by někteří noví adresáti chtěli dostat náš bulletin trvale a pravidelně, prosíme, aby nám to oznámili korespondenčním lístkem.

THEATER BRETT

vedlo 13.května jako svou další premiéru Tristana a Isoldu v zpracování, které je demontáží známé legendy tak, jak ji zpracovali na př. Gottfried von Strassburg, Richard Wagner nebo Thomas Mann na clowniádu.Hraje ji opět 1.-13.června ve Vídni 16, Lienfeldgasse 60, lístky je možno objednat na telefonu 24 10 384.

OMLOUVÁME SE

A to hned dvakrát. Jednou za poštu, která doručila část našeho bulletinu s oznámením konání valné hromady Klubu až pátý (!) den po podání. Současně jsme ve stejném čísle uvedli chybné místo konání klubovního večera chybně v Hackengasse místo v Dreihackengasse. Pokud někdo zabloudil, nechť nám laskavě promine. Pro všechny případy upozorňujeme, že jsme v Dreihackengasse 7 (Viedeň 9) našli trvalé přístřeší, takže až na skutečné výjimky se budou naše večery konat tam.

VALNÁ HROMADA KULTURNÍHO KLUBU

zvolila pro další období výbor Klubu ve složení:
Mag.Přemysl Janýr, předseda
Ivan Medek, místopředseda
Hana Paulová, jednatelka
Gustav Líbal, pokladník
členové výboru: Ivan Binar, Michal Dziaček, Karel Jakl, Lumír Kunc,
Jan Mařík, M. Mrázová, František Zdráhal, dipl.ing.dr.Artur Zdráhal.

KLUBOVNÍ VÝLET
DO PUCHBERGU A
NA SCHNEEBERG

se koná 19.a 20.června (sobota a neděle) do obce Guttenmann u Puchbergu (asi 90 km jižně od Vídně). V místě je možnost amatérského sportování včetně koupání, dále výletozubnou drahou na Schneeberg (přes 7.000 m) atd. Na sobotu večer je plánován táborák s obvyklými atrakcemi. Konkrétnější, ale obecně nezávazný program bude ohlášen dodatečně.

Přenocování je možné v místním pensionu a stojí včetně snídaně 100 šilinků (menší děti mohou přenocovat na lehátku s rodiči bezplatně). Počet těchto výhodných noclehů je však omezen,další možnosti přenocování by bylo možné zajistit v blízkém okolí za nepatrně vyšší ceny.

Zájemce prosíme, aby přihlášky neodkládali (přijímá G. Líbal,tel. 576301). Vzhledem k velké oblíbenosti Puchbergu a okolí jako lázeňského centra je velká část ubytovacích možností už dnes na tuto dobu rezervována.

- MAJÍ OZNAMOVATEL -

INSERÁTY nebo jiná oznámení otiskujeme členům Klubu a těm, kdo přispívají na jeho činnost,zdarma.Ostatní zájemce prosíme o režijní příspěvek.

Dr. med. Vladislav LIPTÁK

odborný lékař pro vnitřní choroby,
býv.asistent na I.med. klinice vo Viedni, ordinuje pro vsetké nem.pokladny pondelok-štvrtok 15.30-18.00
Zelinkagasse 17, Viedeň 1, telefon 34-89-345

PRODEJNA ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH KNIH
GRAMOFONOVÝCH DESEK,REPRODUKCI

A HRAČEK PETRA PASTERNAKA

byla otevřena ve Vídni, Lindengasse č.5 (100m od obchodního domu Herzmannsky). Pondělí-pátek 9.30-13.30/16.00-18.00, sobota 9.00-12.00 (nebo dle domluvy). Tel.96 37 79.

PROGRAM

SLAVNOSTNÍ MATINÉ

K 45.VÝROČÍ ÚMRTÍ T.G.MASARYKA

připravuje Klub na neděli 19., ev. 12. září,
přesné datum a místo oznámíme v bulletinu
počátkem září.

Účast přislíbili Jaromír Borek, Renata Olárová,
Nika Brettschneiderová, Jarmila Tvrzníková,
Martin Štěpánek

Vzhledem k velkému zájmu, který byl v minulém
roce o matiné Jaroslava Seiferta doporučujeme
včasné rezervování místenek

V říjnu připravujeme (odloženou) přednášku
dr. Jana Stankovského o Japonsku

Ivan BINAR je autorem hry INSEL STORY, kterou
připravuje Theater Brett na podzimní sezonu.
Premiéra 22. září

Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Kulturklub der Tschechen
und Slovaken in Österreich. Für den Inhalt verantwortlich:
Premysl Janýr, alle Lankandlgasse 4/21, 1090 Wien.

P.b.b.

Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

KULTURNÍ
KLUB
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

7.

ČERVENEC

82

MASARYK VE VÍDNI

Poprvé přišel Masaryk do Vídně někdy v únoru 1864. Před tím v létě dokončil druhou třídu reálky v Hustopečích, ale pro konflikty ve škole do terciene nastoupil. Měl se stát učitelem, na učitelský ústav však přijímali až od šestnácti, jemu bylo teprve čtrnáct let. Zimu 1863/64 "prolajdákal"; jak sesám později vyjádřil, což zejména otec těžce nesl. A tak když se náhodou naskytla přes známého možnost poslat ho do učení na "Kunstschlosserei" do Vídně, vypravil ho vlastně přes noc.

Zámečnictví bylo ve Vídni 3, v Salmgasse 8. Je to kousek za nádražím Vídeň střed, v uličce, odbočující vlevo z Landstrasser Hauptstrasse. Dům, kde zámečnictví bylo, stojí dodnes. Je to sice jednoposchodová, ale nízká budova, okna přízemí kousek nad chodníkem. Typické venkovské stavení, které jeho nynější majitel pečlivě renovuje (sčelení, že v onom době bydlel Masaryk, bylo pro něho pochopitelně překvapením).

Pokud bylo možné zjistit, pobyl tam Masaryk jen několik týdnů. Jednotná práce - tahal za páku stroje, do kterého strkal měkký drát a ze kterého vypadávaly podkovky na boty - se mu protivila. Pokoušel se najít si (bezvýsledně) práci jako písař v knihkupectví a po večerech četl knížky, které měl z reálky - k posměchu ostatních učňů. "Tak jsem se uplakával ve spánek", napsal o tom později (1875) v životopise, předloženém na univesitě. A když mu jeden z nich ukradl atlas, utekl zpět k rodičům do Čejče.

Tam se začal učit kovářem, ale na přímluvu jeho bývalého profesora ho rodiče znovu poslali na studia, na reálku do Brna. Musel si na ně vydělávat kondicemi a tak se dostal do rodiny policejního ředitele Le Monnier. Bylo to dvojitě štěstí. Jednak tím byly Masarykovy studie hmotně zabezpečeny, ale především právě když byl pro konflikty ze sexty vyloučen (o důvodech jsou dvě verze, podle jedné to byly národnostní konflikty, podle druhé mladická láska k dceři jeho bytné), byl Le Monnier přeložen jako policejní ředitel do Vídně a rodina vzala Masaryka s sebou. Shodou okolností bydlela nejdříve také v Salmgasse, ale v čísle 1, na rohu Marxergasse, kousek za Sophiensaele (dům dnes již nestojí). Po roce, v r. 1869 dostal Le Monnier služební byt na Petřském nám. č. 3 a Masaryk se tam stěhoval spolu s rodinou.

Akademické gymnasium, na kterém studoval, bylo na Beethovenově náměstí. Byla to tehdy nová budova, vystavěná Franzem von Schmidtem, který v témže slohu vídeňské honosné gotiky vystavěl také radnici. Třída, do které Masaryk chodil, byla skutečně vyjímečná. Jedním z jeho spolužáků byl pozdější ministerský předseda von Beck, za něhož bylo v r.1907 zavedeno všeobecné a rovné hlasovací právo, jiným byl pozdější ministr spravedlnosti, Franz Klein a ministr financí Robert Meyer. Na tomto gymnasiu se Masaryk poznal také s Michalem Hanischem, pozdějším rakouským prezidentem. Hanisch si ce chodil o čtyři třídy níže, s Masarykem se však znal a svoje vzpomínky na něho vypsal v r.1929 v Prager Presse. Ostatně jejich známost vedla asi k tomu, že Masaryk už v r.1921 navštívil Rakousko (nešlo však o oficiální návštěvu).

Záhy po příchodu do Vídně se Masaryk - tehdy ne s příjmením Tomáš, ale jako Vlastimil Masaryk v duchu vlastenecké módy - přihlásil za člena Akademického spolku a udal, že je "filosof"; výbor spolu však po roce zjistil, že je ještě gymnasista a aby neměl nepříjemnosti s úřady, vyškrtl ho z členského seznamu.

V červnu 1873 Le Monnier zemřel a ročníase ze služebního bytu musela vystěhovat a do nového, skromnějšího, Masaryka vzít nemohla. Shodou okolností však právě v té době syn generálního račy Anglobanky, Alfred Schlesinger, kterému Masaryk už před tím dával kondice, hledal pro sebe "hofmistra". Tak se Masaryk dostal do této rodiny, počítané tehdy mezi nevlivnější ve Vídni. Bydlela ve Wallfischgasse 8, ale brzy na to se přestěhovala do Maximilianovy ulice (dnes je to Mahlerova ulice) č.7 ve Vídni 1. Jde v podstatě o tutéž mohutnou, pětipatrovou budovu několik kroků od Státní opery.

Hned po skončení gymnasia se Masaryk znovu přihlásil do Akademického spolku a v r.1875 se stal nejprve předsedou jeho smírčího soudu a krátce na to při volbě nového, omlazeného výboru, jeho starostou. Spolek měl tehdy spolkové místnosti v Schoenlaterngasse 7. I tato budova, jejíž historie sahá až do r.1212 a jejíž nynější podoba je ze 17. století, je zachována. Je kousek od staré university (dnes sídla Akademie věd) na Universitätsnáměstí (dnes nám. Dr. Ignaze Seipla), kde Masaryk studoval. Schoenlaterngasse je snad tou nejmalebnější uličkou, které se ze staré Vídně zachovaly. Dům č.7 je restaurován a je v něm umístěna galerie a kavárna Alte Schmiede.

Veliké toho byl Masaryk také členem Slovanské Besedy (v letech 1875/76), která byla tehdy vůbec nejrepresentativnějším českým spolkem ve Vídni. Tam také přednesl přednášku o sebevraždě, jež se stala později tématem jeho habilitace a vědecké práce, která ho učinila evropsky známým.

Pobyt v rodině Schlessingerů Masarykovi nebyl příjemný. "V kruhu této rodiny jsem poznal, jak žijí bohatí. Ti lidé nejsou šťastní, ty velké peníze je izolují od ostatních lidí jako zeď a často s sebou nesou všemožné nerozumnosti a zvrácenosti", řekl o tom později.

A tak byl rád, když si mohl najmout vlastní byt, který byl opět v Salmgasse, tentokrát v č.10, hned vedle domu, kde se kdysi učil zámečnickem. Byl to malý pokojík s předstívkou bez kuchyně, a Charlotta Garriguová, jeho žena, (oženil se s ní 15.března 1878 a toto byl jejich první byt) musela vařit na lihu. Nebydleli zde však dlouho, v květnu téhož roku se přestěhovali na Landstrasser Hauptstrasse, č. 76 (směrem ze středu města je to po pravé straně, v přízemí je dnes filiálka Z-Sparkassy). I to byl laciný, skromný byt s okny do dvora.

V tomto bytě žila mladá rodina několik let. Hmotně se jim dařilo velmi špatně. Masaryk i nadále vydělával kondicemi a připravoval si habilitaci na universitě: Krátkou dobu, v zimě 1878/79 učil jako suplent němčinu na k. k. státním gymnasiu ve 3.okrese, Taborstrasse 24 (dnes je to Bundesgymnasium v 2.okrese, Zirkusstrasse 48.

/dokončení str.4/

ZENTRALSPARKASSE, Konto Nr.

602 378 317

"PAMĚTNÍ DESKA T.G.MASARYKA"

LISTINA DÁRCŮ NA PAMĚTNÍ DESKU TGM

Alois Englander	300.-
Ivan Medek	700.-
dípl.ing.František Rudl	100.-
Vladimír Velt	100.-
dípl.ing.Petr Havlík	500.-
Gustav L. (bal	500.-
Přemysl Janýr	500.-
Paul Polanský	200.-
Miroslav Hoščálek	150.-
doc.dr. Jan Kruoka	100.-
dr. Radomír Juža	100.-
Eugenie Marešková-Burjnová	100.-
Jaroslava Vitisková	100.-
Bohumil Breycha	500.-
Ivan Binar	300.-
nejmenovaný	200.-
Sokol 3	500.-
dípl.ing. Igor Tureček	100.-
nejmenovaný	50.-
ing. Otto Hužík	500.-
Zdeněk Motloch	100.-
nejmenovaný	300.-
E.J. Mařík	100.-
Hana Paulová	500.-
H. Fischl	100.-
dípl.ing.dr.Rudolf Krupička	500.-
dr. Jan Stankovský	300.-
Pavel Landovský	300.-
dr.Mikula	500.-
ing.Otakar Babárek	300.-
Michal Dziaček	100.-
ing.J. Kostroun	100.-
Martin Stěnánek	100.-
Pavel Bardon	200.-
Miroslav Skalický	100.-
Tohmanová	100.-
Petr Pavlík	100.-
dr.Halpern	100.-
Chalupa	100.-
Emilie Mirtličová	500.-
Devátý	100.-
Ondřej Kohout	100.-
mag. Elbanov	200.-
Bělohávek	100.-
nejmenovaný	2.000.-
Mudr.Georgine Gaisl	100.-

Jan Pešata	200.-
D.a Fr. Vaněčková	200.-
Hanka Beranová	100.-
Jan Kovář	200.-
M.Stern	150.-
Jaroslav Knotek	150.-
Karel Ceška	100.-
Vladimír Berger	200.-
Radko Pavlovec	100.-
František Fejt	100.-

stav k 17.6.1987 14.200.-

Všem dárcům srdečně děkujeme.Jsou mezi nimi i takoví,na jejichž adresy náš bulletin neposíláme (z technických důvodů jsme bohužel u některých nemohli uvést křestní jméno). Svědčí to o tom, že naše iniciativa se setkala s ohlasem, který přesahuje rámec Klubu.

K VÝZVĚ KLUBU NA SBÍRKU PRO ZŘÍZENÍ PAMĚTNÍ DESKY TGM

se připojily následující osobnosti (v abecedním pořadí):

Jaromír Borek, člen Burgtheatru,
Alois Englander, konsul
Rudolf Firkušný, klavírní virtuos, USA
Vojtěch Jasný, režisér,
Renáta Olárová, herečka
Volkstheater Vídeň,
Josef Škvorecký, spisovatel,
Kanada,
Zdenka Salivarová, nakladatelka, Kanada

S VÝZVOU, ABY PODPOŘILI
AKCI ZŘÍZENÍ PAMĚTNÍ DESKY
T.G.MASARYKA VE VÍDNI

se klub obrátil dopisy na Akademický spolek, Českou duchovní službu, čtenářský spolek Jirásek, Menšíno - vou radu, Rodičkovské sdružení školy Komenský, Slovanskou Besedu, Sokolskou župu vídeňskou, Společnost pro vědy a umění, odb. Rakousko, Velehrad, Vlast a redakci Vídeňských svobodných listů (v abecedním pořadí).

Na dopisy, odeslané 3. června došla zatím odpověď jen Společnosti pro vědy a umění: projednali iniciativu na výborové schůzi, vyjadřují jí morální podporu, slíbili finanční pomoc a vyzvali své členy, aby podle svých možností ještě osobně přispěli.

Sokol 3 uspořádal sbírku na své výborové schůzi hned, jak se o iniciativě dověděl (byl mezi prvními dárci).

Výbory ostatních spolků zřejmě ještě náš dopis nestačily projednat; celá řada jejich členů se však mezi tím rozhodla osobními dary na zřízení desky přispět - viz seznam dárců.

Klub se současně obrátil se žádostí o podporu na řadu mezinárodně známých osobností ze světa kultury a jiné známé osobnosti českého a slovenského původu a dostal od nich souhlasné dopisy, m. j. až z Ameriky.

M A S A R Y K V E V Í D N I (dokončení)

20.3.1879 konečně dosáhl habilitace. Krátce na to, 3.5. 1879 se mu narodila dcera Alice a o rok později, 1.5. 1880 syn Herbert. Byla to léta Masarykových největších existenčních obtíží. Sám v té době prodělal tyfus a po narození Herberta onemocněla duševní chorobou jeho žena.

Z nejhroššího mu tehdy pomohl jeden z jeho žáků, který mu půjčil několik tisíc zlatých. A tak se rodina mohla (po prázdninách 1880) přestěhovat do většího bytu, který byl opět nedaleko: v Seidlgasse 9, dvě ulice od Salm - gasse směrem ke středu města.

A v tomto bytě Masarykovi bydleli až do odjezdu do Prahy po prázdninách 1882.

P R O G R A M
V. JUBILEJNÍHO SLETU
ČS. SOKOLSTVA V ZAHRA-
NIČÍ, VÍDEŇ 2.- 5.7.1982

PÁTEK, 2. července

- 8.30 turnaj v odbíjené mužů a žen Stadthalle, 15. okres, hala "B" vstup 30 šil.
20.00 večírek na uvítanou s recepcí, pořádanou vídeňským starostou. Počet vstupenek je omezen, zbývající ve sletové kanceláři v hotelu Pošta, Fleischmarkt 24.

SOBOTA, 3. července

- 9.00 závody v nářadovém tělocviku, sportovní středisko Schmelz v Possingergasse 2, 15. okres vstup 30 šil.
11.00 odhalení desky dr. Miroslava Tyrše ve Steinerergasse 7, 17. okr.
19.30 slavnostní sletová akademie v Lidovém divadle (Volkstheater) účinkuje 60ti členný orchestr ORF, 30ti členný sbor "Saengerknaben von Wienerwald", čeští sólisté baletu Státní opery pí Seyfrydová a p. Musil, Jaroslav Daniel a Jar. Blanka zpívají árie z Prodané nevěsty. Vstup 40-400 šilinků

NEDELE, 4. července

- 14.00 hlavní sletový den, vystoupení všech složek Sokolstva (asi 1.000 cvičičů), jako hosté vystoupí také Wiener Arbeiterturnverein a exilová skupina jugoslávského Sokola, Západní stadion G. Hannapfho, 14. okres, Keisslergasse 6, vstup 40-400 šil.
20.00 veselice na rozloučenou v paláci Auersperg, stolové zařízení, hraji dvě hudby (Pozmáření a Seda), vstup 150 šil.

PONĚLÍ, 5. července

- 8.30 sjezd ČS. Sokolstva, Slovanská Beseda, Drachengasse
20.00 schůze Sokolstva, tamtéž

ÚTERÝ, 6. července

- posletový sokolský tábor
SLETOVÁ KANCELÁŘ: Hotel Pošta, 1. okr. Drachengasse, tel. 52 66 87.

V rámci sokolského sletu

TÝDEN UKÁZEK Z ČS. KULTURY
V EXILU

PÁTEK, 25. června

- 17.00-23.00 výstava ve Vídni žijících Čs. výtvarných umělců, Annagasse 20, Internationales Kulturzentrum

ČTVRTEK, 1. července

- 17.00 vernisáž galerie RA-Curych - farní sál fary sv. Karla (Karlskirche), zahájí V. Skutina, hudba Milada a Karel Beranovi (klasická kytara a barokní loutna) - tance českých a rakouských komponistů 16.-18. stol.
19.30 zahajovací koncert k týdnu ukázek z Čs. kultury v exilu, fanfáry ze sokolského pochodu J. Suka "V nový život" s balustrády kostela sv. Karla
20.00 koncert v Karlskirche "Klassisches Ensemble Wien," diriguje Adolf Kouba, Smetana, Dvořák, Haendel.

PÁTEK, 2. července

- 10.00 vernisáž výstavy knih, gramodesek, exilového tisku, foto - grafii, reprodukcí a plakátů s

tematickou lidských práv, Internationales Kulturzentrum Annagasse 20, Vídeň 1, zahájí V. Skutina, čtou M. Stěpánek, J. Tvrzníková, hrají M. a K. Beranovi

- 18.30 česká mše, kaple Sv. Stanislava, roh Kurrentgasse a Steindlgasse, 1. patro, po mši posezení v Katolickém klubu (večeře, Plzeň), Seitzerg. 5, IV. p.
20.00 koncert Jiří Trnka, violína; Nada Trnka, klavír; Dvořák; Janáček, Smetana, Novák; Dorotheum Kunstpalais, Dorotheerg. 11, 1. okr.
22.00 noční mítink s Čs. umělci v exilu, řídí I. Medek, zúčastní se J. Borek, N. Brett, S. Schneiderová, L. Kavín, P. Landovský, R. Olářová, V. Skutina, M. Stěpánek, J. Tvrzníková; Internat. Kulturzentrum, Annagasse 20

SOBOTA, 3. července

- 10.30 slavnostní mše k 700. výročí úmrtí Bl. Anežky, kostel sv. Karla (Karlskirche)
17.00 Theater Ex (Essen), hudební pantomima v Theater Brett, Liefeldg. 60, 16. okr.

NEDELE, 4. července

- 8.10 mše v kostele Maria am Gestade, kázání v české řeči

PONĚLÍ, 5. července

- 10.00 filmové představení "Všichni dobří rodáci"; po té beseda s režisérem filmu, V. Jasným, Kuenstlerhaus-Kino, Akademiestr. 13.
17.00 mítink s V. Skutinou, Konservatorium fuer Musik und dramati - sche Kunst, Muehlg. 28-30, 4. okr.
20.00 koncert - kytara historická, romantická a exotická, hrají K. Beran kytara, M. Beranová, kytara a barokní loutna, Internationales Kulturzentrum, Annagasse 20

ÚTERÝ, 6. července

- 17.00 komorní dechový kvintet, umělecký vedoucí Werner Potěšil (Vídeň) a akademické smyčcové trio, Internationales Kulturzentrum, Annagasse 20, Vídeň 1
20.00 Folk koncert, Karásek, Soukup, Třešňák, Skalický, Wokatá; Konservatorium, Muehlg. 28-30, 4. okr.

STŘEDA, 7. července

- 19.30 slavnostní zakončení Týdne ukázek z Čs. kultury v exilu hudba Nada Petzoldová - harfa (Lu-

SLOŽENKY

přikládáme ještě jednou pro ty, kteří příspěvek na Masarykovu pamětní desku zapomněli poslat nebo ztratili složenku.

CHYBAMI SE ČLOVĚK UČÍ,

ale chyby tisku jsou nepřijemné. Opět se nám staly dvě v minulém bulletinu. V seznamu nových členů výboru Klubu jsme uvedli jednou Zdráha-la Artura (což je správně), jednáka Františka. Ve skutečnosti jde o Vaněčka Františka. (Tím se oběma omlouváme a uvádíme složení výboru na pravou míru).

Dále jsme v souvislosti s vydáním faksimile Seifertova rukopisu psali o dopise, který J. Seifert píše kluvu a uvedli, že jeho text přetiskujeme na str. 1. A to jsme v konečné redakci pro špatnou reprodukci museli vynechat.

TĚŽKÝ UKÁZEK... (dokončení)

cern), Jar. Štajnc-baskaryton (Viedeň), Helena Medková-klavír (Viedeň); pozdravy univ. prof. dr. Leopold Pospíšil (Washington), předseda SVU; univ. prof. dr. František Schwarzenberg, býv. předseda SVU; doc. dr. Jan Krupka, předseda SVU Rakousko; vzpomínka na básníka dr. P. Skvora-Javora-E. Marešová - Duřová, ukázky M. Stěpánka Konzervatorium, Muehlg. 28-30, Viedeň 4.

SVU upozorňuje, že za uměleckou úroveň jednotlivých akcí odpovídají autoři, věnkujitel, nakladatelství atd. Dále upozorňuje na možnost zápisného programu, podrobné informace ve sletové kanceláři Viedeň 1, Fleischmarkt 24, tel. 52 66 87.

DIRIGENT MARTIN TURNOVSKÝ,

jeden ze zakladatelů Kulturního klubu, působí i nadále mimo Rakousko.

V minulém roce uvedl v Bonnu (kde je šéfdirigentem opery) Janáčkovu Káfu Kabanovu (zpíval česká sopránistka pí. Kniplová z Národního divadla a český tenor Jaroslav Kachel, který je členem bonnské opery). Koncertně uvedl v Bonnu a v Duisburgu také Janáčkovu Sinfoniettu.

Ve Stockholmu dirigoval večer české hudby z děl Smetany, V. Nováka, Janáčka a pražského skladatele Otmar Máchy.

V Bonnu dále dirigoval (jako tamnější premiéru) Janáčkovu Glagolskou mši a v opeře nastudoval Prokofěva Ronea a Julii a Růžového kavalíra R. Strausse..

V příští sezóně uvede v Bonnu Dvořákovu Requiem, v norském Bergenu a na 6 koncertech v Itálii bude dirigovat Dvořákovu Novosvětskou a skladbu českého exilového skladatele Jana Nováka. Další koncerty jsou plánovány v Birminghamu, Helsinkách a na hudebním festivalu v Detroitu.

V norské státní opeře nastuduje Čajkovského Oněgina a Straussova Růžového kavalíra.

Spolupracuje také s japonskou houslítkou pí. Ishikavou, která studovala v Praze a mluví dokonale česky (Klub pořádal její koncert, při kterém jí na klavír doprovázela Helena Medková před dvěma roky).

Jak je vidět, bude Martin Turnovský v příští sezóně víc než dosud jezdit po světě, ale jak píše, "důfám ale, že se i do té Vídne zas častěji dostanu a snad na nějaký ten klubovní podnik budu moci zajít!"



Vždycky jsem chtěl udělat něco velkého pro lidstvo...

Die Presse

Umblühlinge Tageszeitung für Österreich

„Tristan“ ohne Wagner

Wie „politisch“ ist die Geschichte von Tristan und Isolde? Hochpolitisch, antwortet das „Theater Brett“ und zeigt die bekannte Mär als provokante Mischung aus Pantomime, Song- und Ritterspiel.

Wagner bleibt ausgeklammert. Die nötigen Musikbrücken erbauenartige Lautenklänge aus der Renaissance, und auch die Nacherzählung der Begebenheit von Liebestrank und Ehebruch schweift ordentlich ab von der romantischen Vorlage. Neue, ironisierende Hauptfiguren werden die Magd Brangäne und der Hofnarr Melot – das Personal am Hof also ist es, das an den Fäden der Handlung zieht, und die Symbolik von Zaubergetränk und Freundesverrat erhält dadurch ihre kritische Komponente: Wo sich die Mächtigen den Luxus menschlicher Neigungen leisten, da sind sie verwundbar, lehrt die Geschichte nun.

Die Instrumentalisierung des Gefühls, die Ausstattung unserer Seelenhaushalte mit überkommenen fatalen Besitz- und Prestigeansprüchen spielt dabei ebenso eine Rolle wie die virtuosen zum Narrenspiel verharmloste Taktik gesellschaftlicher Einflussnahme. Am Schluß ein gebrochener König, eine zerbrochene Liebe, ein triumphierender Narr auf dem Thron.

Das Dilemma: Liebe macht für die tieferen Zusammenhänge blind, doch die Welt den Lieblosen zu überlassen, wäre wiederum Lieblosigkeit.

Nika Brettschneider und Ludvik

Kavin als Inszenatoren und wesentlichste Darsteller, dazu Hans Rosner, Karin Bussas und Helga Hutter zeigen in der Ausstattung von Marta Redl kunstvoll naives Theater, das in seinen stummen Momenten am beredtesten wirkt. Die knappen Texte verdienen eine Überarbeitung. Hier schleicht sich Wagner durch die Bühnentür wieder herein.

khi

Keine Kurzreisen mehr für CSSR-Bürger nach Ungarn

Prag (dpa). Bürger der Tschechoslowakei müssen 1982 auf die bisher meistbenutzte

Form von Touristik nach Ungarn verzichten. Wie gestern die tschechoslowakische Presse berichtete, werden die Banken des Landes keine Forint, die ungarische Landeswährung, für Kurzreisen bis zu drei Tagen ausgeben. Der Einkauf von Forint in einer Bank ist für CSSR-Bürger die Vorbedingung für die Genehmigung, die ungarische Grenze zu überschreiten. Ausgenommen von dieser Verordnung sollen Betriebsreisen zu „Patentbetrieben“ sein, wenn sich diese verpflichten, für die Touristen aus der CSSR zu bezahlen. Reisen, die von den staatlichen Reisebüros organisiert werden, sind ebenfalls ausgenommen.

Pavel Kohout hat sein Zirkusstück „August August, August“ für die Landesbühne Niedersachsen-Nord als Kinderstück bearbeitet, das Ende August unter dem Titel „Der kleine August“ in Wilhelmshaven uraufgeführt wird. Gleichzeitig wird die ursprüngliche Fassung für Erwachsene inszeniert. Ir

PRODEJNA ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH KNIH
GRAMOFONOVÝCH DESEK, REPRODUKCI
A HRAČEK PETRA PASTERNAKA

byla otevřena ve Vídni, Lindengasse č. 5 (100m od obchodního domu Herzmannsky). Pondělí-pátek 9.30-13.30/16.00-18.00, sobota 9.00-12.00 (nebo dle domluvy). Tel. 96 37 79.

SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ
PAMĚTNÍ DESKY TOMÁŠE G. MASARYKA

v předvečer výročí úmrtí 14. září
spolkovým kancléřem

DR. BRUNEM KREISKYM

podrobnosti uvnitř bulletinu

SLAVNOSTNÍ MATINE

NA PAMĚT TOMÁŠE G. MASARYKA

účinkují:

Nika BRETTSCHEIDEROVÁ z Theater Brett,

Renata OLÁROVÁ, členka Volkstheatru,

Jarmila TVRZNIKOVÁ, býv.členka Národního divadla

Jaromír BOREK, člen Burgtheatru,

Martin ŠTĚPÁNEK, býv. člen Národního divadla

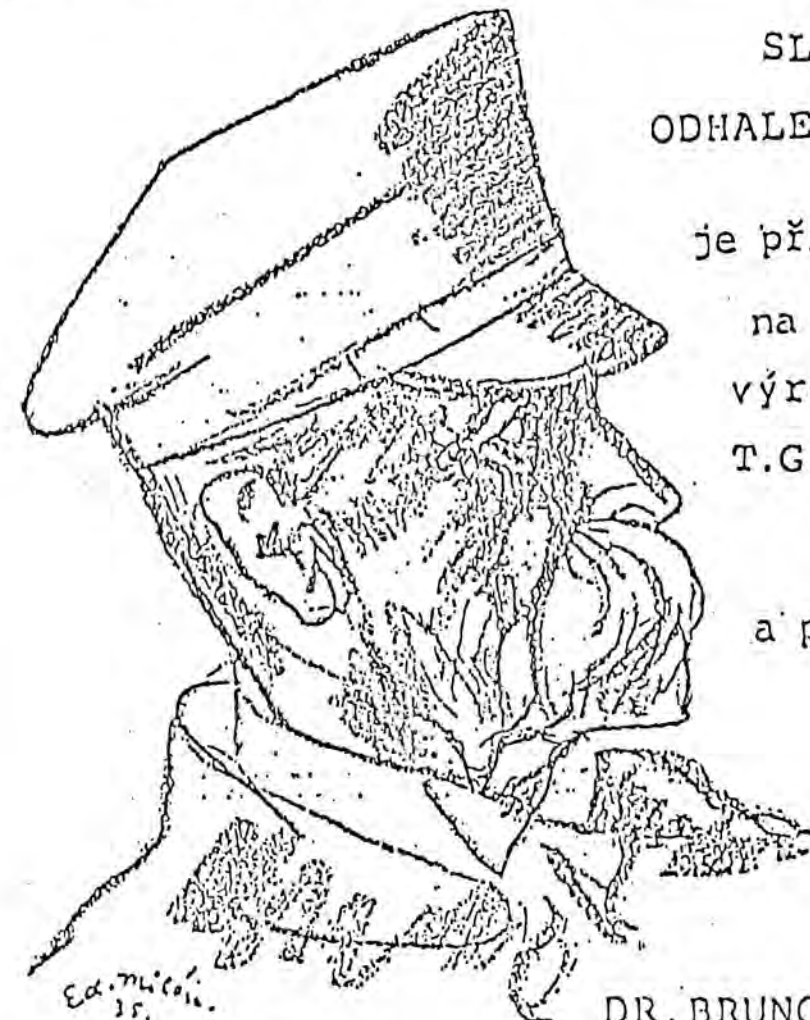
neděle 19. září v 10.30 dopoledne

podrobnosti uvnitř bulletinu

Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Unterösterreich. Für den Inhalt verantwortlich:
Přemysl Janýr, alle Lankendlgasse 4/21, 1090 Wien.

KULTURNÍ
KLUB
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

8.
srpen 82



SLAVNOSTNÍ
ODHALENÍ DESKY

je připravováno,

na předvečer
výročí úmrtí

T.G. Masaryka
14. září

a provede ho

spolkový
kancléř
Republiky
Rakousko

DR. BRUNO KREISKY

DĚKUJEME

všem, kdo dosud na zřízení pamětní desky TGM přispěli; jejich seznam zveřejňujeme na dalších stranách.

Když jsme na počátku o zřízení desky uvažovali a zjistili, že jen odlití v bronzu stojí kol 30.000 šilinků, kladli jsme si otázku, zda je Klub schopen potřebné finanční prostředky zajistit. Při tom jsme však stáli na stanovisku, že deska musí být důstojnou připomínkou Masarykovy osobnosti.

Ohlas, se kterým se naše myšlenka setkala ve všech vrstvách Čechů a Slováků v Rakousku, tyto naše obavy rozptýlil.

Ale i se strany

RAKOUSKÝCH MÍST

jsme se od samého počátku, už od prvních jednání s vídeňským magistrátem setkali s naprostým porozuměním. Nejlépe to ostatně dokládá skutečnost, že spolkový kancléř dr. Bruno Kreisky reagoval pozitivně na náš dotaz, zda by desku osobně odhalil.

To je nejpřesvědčivějším vyvrácením názorů, s nimiž jsme se také setkali, že totiž (citujeme) "mnozí rakouští občané - většinou intelektuálové staršího ražení - jsou právě na Masaryka citliví v negativním smyslu" a že "principiálně je vhodné chovat se taktně."

PROSÍME

všechny, kdo chtějí pomoci, aby na akci upozornili své přátele a známé. Stále se totiž setkáváme s případy jednotlivců, kteří žijí v Rakousku po desetiletí a někdy i od narození a Klub, o němž se nějakým způsobem dověděli a do kterého přišli, je pro ně příjemným objevem.

Na předposlední straně je útržek, jehož vyplněním a odesláním

- se můžete přihlásit za členku/člena Kulturního klubu, nebo
- si můžete objednat zasílání našeho bulletinu, nebo
- můžete náš bulletin nechat zasílat na adresu svých přátel.

Vyplňte a odešlete ho. Naše adresa:

Kulturní klub Čechů a Slováků, c/o Wien 9, Lustkandlg. 4/21

K VÝZVĚ KLUBU NA ZŘÍZENÍ PAMĚTNÍ DESKY TGM SE PŘIPO- JILY NÁSLEDUJÍCÍ OSOBNOSTI:

- Jaromír BOREK, člen Burgtheatru,
Rakousko
- Alois ENGLANDER, konsul, Rakousko
- Rudolf FIRKUŠNÝ, klavírní virtuos,
USA
- Vojtěch JASNÝ, filmový režisér,
Rakousko
- Erazim KOHÁK, universitní profes-
sor, USA
- Vladimír KRAJINA, universitní profes-
sor, Kanada
- Rafael KUBELÍK, dirigent, Švýcar-
sko - USA
- Anastáz OPASEK, břeňovský opat,
NSR
- Mojmír POVOLNÝ, předseda Rady svo-
bodného Československa, USA
- Ján PAPÁNEK, bývalý čs. velvysla-
nec, USA
- Josef ŠKVORECKÝ, spisovatel, Ka-
nada
- Zdenka SALIVAROVÁ, nakladatelka,
Kanada
- a rakouská odbočka Společnosti
pro vědy a umění.

S ŽADOSTÍ, ABY PODPORovali

iniciativu ke zřízení pamětní desky T.G. Masaryka se Klub, jak jsme již v minulém čísle informovali, obrátil na řadu českých a slovenských spolků v Rakousku. Na dopisy, odeslané 3.6. došla odpověď jen rakouské odbočky Společnosti pro vědy a umění. Positivní, jak jsme také informovali.

Výbor vídeňské župy Sokola dopis projednával, pokud jsme nepřímo in-
formováni, na schůzi 13.7. většinou

hlasů se rozhodl se k akci jako ce-
lek nepřipojit; jednotliví členové
se mají rozhodnout individuálně.
(Mnozí z nich, včetně vedoucích
funkcionářů mezi tím na zřízení pa-
mětní desky přispěli, jak ukazuje
listina dárců). Výbor Sokola sou-
časně rozhodl na dopis Klubu odpo-
vědět (o obsahu odpovědi budeme
své členy a příznivce informovat).

Ostatním spolkům, jsou to v abe-
cedním pořadí Akademický spolek, Ji-
rášek, Menšíňová rada, Česká duchov-
ní služba, Rodičovské sdružení Ško-
ly Komenský, Slovanská Beseda, Vlast
a Vídeňské svobodné listy, nestojí
zřízení desky zřejmě za odpověď.

(Ostatně - odpověď na dopis je
projevem slušnosti).

Stále rostoucí stav konta darů
svědčí o tom, že iniciativa Klubu
má i bez jejich pomoci široký ohlas
a to i mezi členy těchto spolků.

ODHALENÍ DESKY TGM

kteří provede spolkový kancléř Bru-
no Kreisky, se bude konat 13. nebo
14. září (definitivní termín bude
určen později podle dispoic kanc-
léře a oznámíme ho v zářijovém bul-
letinu) v 17 hod.

Deska bude umístěna na domě Pe-
trské náměstí č.3 (roh Petersplatz-
Jungferngasse, Vídeň 1), kde Masar-
ryk bydlel v době svých studií (vle-
tech 1870-73 (obsáhlý článek o Ma-
sarykovi ve Vídní jsme přinesli v
minulém bulletinu).

VÝTVARNÝM AUTOREM

je prof. JOSEF SYMON. Je absol-
ventem pražského UMPRUM, kde stu-
doval sochařství u profesora
Bedřicha Stefana. Do Rakouska
přišel v r. 1968. Nejdříve dostal
"Lehrauftrag" na Vysoké škole uži-
tých umění, v r. 1980 byl jmenován
profesorem.

SLAVNOSTNÍ MATINÉ

u příležitosti 45. výročí úmrtí TGM se koná v neděli 19. září dopoledne v 10.30 v restaurovaných místnostech "Treffpunkt", Peτρské nám. Účinkují Nika Brettschneiderová z Theater Brett, Renata Olářová, členka Volkstheateru, Jarmila Trznskáová, býv. členka Národního divadla v Praze, Jaromír Borek, člen Burgtheateru, Martin Stěpánek, býv. člen Národního divadla v Praze. Režie Martin Stěpánek.

Matiné je sestaveno z většinou zcela neznámých textů, jejichž autory jsou m. j. K. Čapek, Václav Černý, Jan Herben, Karel Poláček, Jaroslav Seifert a z některých dobových diskumentů.

Vzhledem k omezenému počtu míst je vstup pouze na pozvánky. Objednávky pozvánek na tel. 33 16 87, pí. Mrázová; 4659763, p. Dziaček; Petr Pasterňák, knihkupectví, 963779. S ohledem na mimořádné náklady matiné prosíme o režijní příspěvek.

SLOŽENKY NA KONTO

"DESKA TGM"

kteří k tomuto bulletinu opět příkladně jsou určeny pro ty, kteří předcházející v prázdninovém shonu stratili.

ty, kteří už příspěvek poslali, prosíme, aby zapřemýšleli, zda neznají někoho, komu by složenku mohli dát k použití.

LISTINA DARŮ

Jan Kovář	200.-
nejmenovaný	150.-
nejmenovaný	100.-
Karel Češka	100.-
nejmenovaný	200.-
Kačko Pavlovec	100.-
František Fejt	100.-

dipl. ing. Ivan Markovič	200.-
Jaromír Borek	500.-
Kozák	100.-
Alois Englander	300.-
Ivan Medek	700.-
dipl. ing. František Rudl	100.-
Vladimír Veit	100.-
dipl. ing. Petr Havlík	100.-
Gustav Lšbal	500.-
Přemysl Janýr	500.-
Paul Polanský	200.-
Miroslav Hošťálěk	150.-
doc. dr. Jan Krupka	100.-
prof. dr. Radmír Luža	100.-
Eugenie Marešová-Bujnová	100.-
Luďmila Vitisková	100.-
Bohumil Breycha	500.-
Ivan Binar	300.-
nejmenovaný	200.-
Sokol J	500.-
dipl. ing. Igor Tureček	100.-
nejmenovaný	50.-
ing. Ota Mužík	500.-
Zdeněk Motloch	100.-
nejmenovaný	300.-
Ed. Mařík	100.-
Hana Paulová	500.-
M. Fischl	100.-
dipl. ing. dr. Rudolf Krupička	500.-
dr. Jan Stankovský	300.-
Pavel Landovský	300.-
dr. Mikula	500.-
ing. Otakar Babůrek	300.-
Michal Dziaček	100.-
nejmenovaný	100.-
Martin Stěpánek	100.-
Pavel Bardon	200.-
Miroslav Skalický	100.-
Tobřmanová	100.-
Petr Pavlík	100.-
dr. Halpern	100.-
Chalupa	100.-
Emilie Mirtičová	500.-
Devátý	100.-
Ondřej Kohout	100.-
mag. Růbanov	200.-
Bělohávek	100.-
nejmenovaný	2.000.-
Mudr. Georgine Gaislová	100.-
Jan Pešata	200.-
D. a Fr. Vaněčkoví	200.-
Hanka Beranová	100.-

dr. Martin Horský	100.-
dipl. ing. Antonín Rusek	200.-
Mrázová	200.-
Robert Vejvoda	200.-
"Anti-zásadně"	100.-
Theater Brett	500.-
Jindřich Holub	100.-
nejmenovaný	500.-
dr. Jiří Skolka	400.-
dr. Josef Martl	200.-
dr. Zdeněk Mlynář	500.-
Josef Novák	300.-
nejmenovaný	100.-
Petr Hoff	100.-
Anna Moravcová	500.-
Josefina Hladká	50.-
František Šion	500.-
Jiří Zajíček	100.-
"Karl a Stefanie"	50.-
Anna Kofroňová	200.-
manž. Brandejsovi	1.000.-
Karel Jákl	500.-

manž. Navrátilovi	100.-
Milada Fialová	100.-
D. Kusín	300.-
Hana Vlášková	100.-
Petr Líbal	50.-
dr. Mojmír Povolný, USA	414.-
Erazim Kohák, USA	241.-
Ota Slavík	100.-
J. Souček	100.-
Jan Krajčík	300.-
Königová V.	100.-
Kamila Kolářová	100.-
Urbánek A.	100.-
František Císler	500.-
Marta Hermerová	100.-

do 15.7.1982 23.665.-

Celkové náklady na zřízení pamětní desky se budou pohybovat mezi 50 - 60 tisíci šilinků. Dosavadní výtěžek sbírky tedy představuje téměř polovinu potřebné částky. V minulých listině dárců jsme ve dvou případech uvedli chybný údaj; omlouváme se a opravujeme.

SPOLKOVÁ VLÁDA

SCHVÁLILA

na svém zasedání 13. července podporu činnosti národnostních skupin z prostředků státního rozpočtu.

Einem Bericht des Bundeskanzlers ist zu entnehmen, daß auch im Jahre 1981 alle vier Volksgruppen nach den Bestimmungen des Volksgruppen-gesetzes gefördert wurden. Insgesamt wurden hierfür 950.000 S ausgegeben. Über die Details wird der Minister-rat dem Nationalrat einen Bericht zu-legen.

V rámci této podpory dostal subvenci na krytí některých, úřadem spolkového kanceláře schválených výdajů své činnosti také Kulturní klub.

O SLETU PO SLETU

Sokolské slety v Československu překračovaly daleko rámec vlastního sokolského hnutí. Výrazem toho byl nejen mimořádný zájem, kterému se těšily v široké veřejnosti, ale i aktivní účast nesokolských složek na nich. Byly věci skutečně celonárodní.

Ani slet zahraničního Sokola by neměl být záležitostí jen jeho členů, alevčí všech Čechů a Slováků v zahraničí jako výrazu sebevědomého přiznání se k národnímu původu. V tomto smyslu se Klub-ač nevyzván (proč?) - snažil o propagaci sletu. A proto jsme také upřímně rádi, že přes rozmary počasí skončil úspěšně.

Výrazem skutečnosti, že i oficiální rakouská místa slet nepovažovala za pouhou "vnitrosokolskou" záležitost bylo přijetí sletové delegace spolkovým prezidentem a záštita, kterou nad sletem přijal vídeňský starosta.

To je však - bohužel - vše, poněvadž jinak se slet konal, dalo by

se říci, s"vyloučením veřejnosti", máno její vědaní. A to jak rakouské, tak až na výjimky i české veřejnosti ve Vídni i v Rakousku.

Je možné se dohadovat o příčinách, proč se o sletu neobjevilo nic v tisku, rozhlasu a televizi. Je možné argumentovat jejich nezájmem a nepochopením věci.

Skutečným důvodem je však duch, který ho ovlivňoval a který je vyjádřen velmi zřetelně v uvítání účastníků sletu starostou vídeňské župy, jak bylo otištěno v časopise Ústředí Sokola v zahraničí.

Podle něho "zjevným vyjádřením významu sletu je skutečnost, že nad sletem převzala záštitu naše Menšinová rada". Teprve o dva odstavce dále se autor zmiňuje, že záštitu nad sletem převzal "také" (!) starosta města Vídně. A zas o kus dál podotkne, že o "významu sletu svědčí také (!), že sokolskou delegaci přijme také president."

Stpnice hodnot, takto vyjádřená je postavena na hlavu. Je výrazem uzavírání se do menšinového gheta, které si vytváří vlastní hierarchii hodnot, odlišnou od hierarchie hodnot ostatní společnosti, od které se toto ghetto izoluje.

Má-li Sokol pokračovat ve svojí někdejší tradici, musí se stát dynamickým hnutím, vyznačujícím svojí myšlenku právě za okruh sebe sama, tak jako tomu bylo zejména v případech obou posledních, vskutku historických sletů v r.1938 a 1948. Ty byly demonstrací národní a demokratické myšlenky, jejíž ohlas dolehl bez silných slov, dodejme- daleko za hranice země.

Jestliže se slet ve Vídni v roce 1972 konal pod stíhací Sportovní halou a za jejími uzavřenými vchody, byl letošní slet na otevřeném stadionu, kam opravdu patří, krokem vpřed. Jeho organizátoři v tom ukázali správnou odvahu. Kron několika náhodných diváků v okolních oknech a sokolské rodiny tento rá- nec však nepřekročil. Je to škoda,

úsilí organizátorů, cvičenců a věc sama by si to zasloužily.

Zda se to podaří příště odvisí od schopnosti Sokola samého předkonal tuto uzavřenost, neodpovídající jeho tradici. Od toho také odvisí, zda získá nové síly, které by nahradily ty, jež s léty nutně křdou.

Jen tak může být tím, čím býval v dobách své plné síly.

Die Presse

Unabhängige Tageszeitung für Österreich

amečotlijsamečotlijsame

Wien mit Prag

Vydavatelka rekonované publikace, dr. Christa Hansen Löwe, patří mezi časté návštěvnický Klubu. Prostřednictvím Klubu se také stala autorkou předmluvy k německému výboru básní Jaroslava Seiferta.

Wiener und tschechische Literaturwissenschaftler haben in den letzten Jahren mit viel administrativem Geschick unter Ausklammerung tagespoltischer Konflikte zur subtilen Zusammenarbeit gefunden. Das mag in Österreich, wo die Literaturwissenschaft als abgesondertes Spezialistenmetier recht unbekannt ist, weniger heißen; seit der tschechischen „Nationalen Wiedergeburt“ aber erfreuen sich die Literaturfachleute in Prag allgemeinen Ansehens, wirken sie in die Politik hinein – sie haben sie durch die Erforschung und Propagierung des nationalen Erbes mitbegründet. Die neue gemeinsame Wiener und Prager Plattform ist der „Wiener slawistische Almanach“, in dem Themen und Theorien Platz finden, die der hochrangige heutige Literatur- und Wissenschaftsbetrieb in der CSSR an den Rand drängt. Integrationsfigur für das neue Miteinander ist ein Toter: Der Ästhetiker, Lite-

raturtheoretiker und Slawist Jan Mukařovský, die Spitze des Prager Zweiges des Strukturalismus, der in der westlichen Welt anerkannter ist als in seiner Heimat.

Im Band 8 des Almanachs wird erstmals beschrieben, was Mukařovský, der hochbetagt bald nach dem Prager Frühling gestorben ist, an Schriften hinterlassen hat. Erstmals werden auch in tschechischer Sprache auf 100 Seiten Vorlesungstexte aus den frühen dreißiger Jahren abgedruckt. Mukařovskýs jüngste Schüler kommentieren sie.

Wenn in Wien Denkmal der tschechischen Geistesgeschichte ins Licht der Öffentlichkeit gerückt werden, ist das ein mutiger wie solider Beitrag, die Beziehungen zwischen den beiden Staaten zu verbessern. Und die Verwirklichung der Utopie von der Freiheit der Wissenschaft und der Freiheit des freien Gedankenaustauschs. Der Dank dafür gebührt der Herausgeberin: Christa Hansen-Löwe. (346 S., brosch., S 250,-. Zu beziehen durch das Slawistische Institut an der Wiener Universität.)

Hans Haider

Přihlašuji se za člena Kulturního klubu +)

Zasílejte mi informační bulletin Klubu na adresu +)

Zasílejte informační bulletin Klubu na adresu +)

Jméno _____

Místo _____

ulice _____

tel. _____

Vídeň, dne _____

podpis _____

+) nehodící se škrtněte

ZE SPOLEČNOSTI

Zuzana RICHTOVÁ

promovala 5. července na doktorku filozofie. V CSSR byla ze studia vyloučena, v létě min. roku se s rodinou vystěhovala do Rakouska. Za ne celý rok zvládla nejen jazyk, ale i úspěšně zakončení studia.

Dilp. ing. Milena LIŠKOVÁ a Petr KALÁT měli svatbu 21. července.

NÁS MALÝ OZNAMOVATEL

Členům Klubu, kteří zaplatili příspěvky, otiskneme rádi jejich sdělení zdarma. Za režijní příspěvek je otiskneme rádi i ostatním. Náš bulletin je pravidelně rozepisován na ca 450 adres převážně ve Vídni.

VE VSECH POJISTOVACÍCH A FINANČNÍCH ZÁLEŽITOSTECH: bezplatné poradím a na přání převezmu také styk s příslušným finančním úřadem.

Petr HOFF-Österreichische Volksfürsorge AG, tel. 62 24 25, 62 45 21, byt tel. 22 79 673.

PROGRAM

SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ

PAMĚTNÍ DESKY TOMÁŠE G. MASARYKA

spolkovým kancléřem

dr. Bruno KREISKYM

pondělí 13. září 1982 v 15.30 h.

Vídeň 1, Petersplatz 3

SLAVNOSTNÍ MATINÉ

NA PAMĚŤ TOMÁŠE G. MASARYKA

pod záštitou spolkového ministra
Erwina Lance

neděle 19. září 1982 v 10.30 h.
divadelní sál Treffpunkt, Petrské n.1.

Učinkují Nika Brettschneiderová z divadla Brett,
Renata Olárová, členka Volkstheatre, Jaroslva Tvrz-
níková, býv. členka Národního divadla, Jaromír Borek
člen Burgtheatre, Pavel Landovský, Burgtheater, Ivan
Medek, Martin Štěpánek, býv. člen Národního divadla
hudba Miroslav Bonhard, scéna Ondřej Kohout

podrobnosti str. 4

"KULTURNÍ KLUB" Eigentümer, Herausgeber, Verleger und Vervielfältiger:
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, Lustkandlgasse 4/21,
A-1090 Wien; für den Inhalt verantwortlich: Přemysl Janýr, Lustkandlgasse
4/21, 1090 Wien.

P.b.b.

Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

FRAEULEIN

BREJCHOVA ZUZANA
MEIDLING.HAUPTSTR.71/11/8
1120 WIEN

**KULTURNÍ
KLUB**
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

9.
ZÁŘÍ 82

SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ
PAMĚTNÍ DESKY TOMÁŠE G. MASARYKA

V době, kdy píšeme tento bulletin, běží práce, spojená se zhotovením desky, ještě na plné obrátky. Odlitky jednotlivých písmen textu-pro jejich vysoký profil musel být volen tento nákladný a pracný postup- jsou opracovávány a pak budou teprve na desku nýtovány. Montován na základní desku musí být ještě relief portrétu a celá deska musí být pak patinována.

V době, kdy pošta bude bulletin roznášet, bude speciální stavební firma stavět lešení a desku o váze kol 150 kg monto - vat.

Se spolkovým kancléřem, který je ještě na dovolené na Ma- lorce, byl právě fixován termín odhalení.

Byla to šibeniční lhůta- myšlenku zřídít desku a výzvu ke sbírce jsme uveřejnili v červnu t.r.-, ale termín, který zpo- čátku vypadal skutečně nedosažitelný, se podaří dodržet.

Okolnost, že odhalení desky provede spolkový kancléř a dá- le, že účast na něm ohlásily osobnosti ze všech tří politic - kých stran, zastoupených v parlamentě, z vědeckého, umělecké- ho, kulturního a veřejného života svědčí o tom, že pozitivní ohlas této myšlenky není omezen jen na Čechy a Slováky. Zjis- tilí jsme to ostatně již při prvních jednáních, která jsme v té věci vedli.

Podivně s tím kontrastuje přístup funkcionářů převážné vět-

šiny českých a slovenských spolků, kteří na písemnou výzvu, aby se k akci připojili, nepovažovali za vhodné ani odpovědět. Jistě při tom hrála roli i okolnost, že za desetiletí, po které fungovali, je tato myšlenka nenapadla a to jím je, opatrně řečeno, nepřijemné.

K realizaci této myšlenky však v rozhodující míře přispěli ti, kdo bezprostředně po naší výzvě začali posílat příspěvky na konto "Pamětní deska TGM". Celou akci jsme totiž zahájil i bez jakéhokoli finančního zajištění. Klub totiž nemá žádné prostředky, kterými by mohl néklady zřízení hradit.

Spolehli jsme se na to, že najdeme porozumění mezi členy a příznivci Klubu. Našli jsme je v daleko širším okruhu, i u těch, kteří nikdy o Klubu neslyšeli, ale kteří byli akcí nadšeni. Tak jsme mohli z dosavadních příspěvků, které překročily právě 30.000 šilinků zaplatit i první velký účet - 30.600.- za odlití zekladní desky. Na cestě je účet za odlití písmen (cca 25.000), přijde účet za zasazení desky a za další náklady, spojené s odhalením.

Jsme však přesvědčeni, že všichni ti, kdo zachovávají památku T.G.M. v dobré paměti, si přejí, aby tato deska byla důstojnou připomínkou této osobnosti.

Obracíme se proto na všechny, kteří s poukázáním svého příspěvku otáleli s prosbou, aby použili znovu přiložené složenky. A obracíme se i na ty, kteří svůj příspěvek už poslali, s prosbou, aby uvážili, zda by o příspěvek nemohli požádat své známé, kteří náš bulletin třeba nedostanou.

Dostali jsme příspěvky i od některých Čechů a Slováků z jiných zemí. Vl. Škutina nám píše z Curychu, že se jistě najdou dárce i ve Švýcarsku, protože taková věc za to stojí.

Je to jistě potěšující. Ale v první řadě je to věcí Čechů a Slováků v Rakousku.

A se všemi v největším počtu se těšíme na shledanou při odhalení.

LISTINA DÁRCŮ

Stav k 15.7.1982	23.665.-	dr. Petr Zlámal	100.-
další dárce:		Karel Bartůněk	100.-
Libor Rouček	50.-	nejmenovaný	100.-
dipl.ing.Dr.Artur Zdráhal	200.-	dr. Viktor Pětioký	30.-
Lída Englanderová	300.-	Jaroslav Krátký	100.-
Julie Líbalová	100.-	Jak Skrabánek	100.-
Leopold Grünwald	50.-	Emi Neradová	100.-
Anna Půlpánová	100.-	Karel Kühnl	100.-
neznámá	100.-	Lída Englanderová-Matoušková	300.-

Aleš Richter	100.-
Ivo Křivánek	100.-
Eduard Mařík (podruhé)	100.-
Jan Mařík	250.-
Bruno Boček	200.-
dipl.ing.arch.Vlad. Hradil	3.000.-
nejmenovaná	50.-
nejmenovaná	50.-
Josefa Štěrbová	300.-
dr. Josef Papulaj	100.-
Jaroslav Florián	100.-
un.prof.dr.A.Müller a B.Utiz,	NSR 260.-
Jiří Loewy, NSR	500.-
Tomáš Kosta, NSR	DM 50 350.-
Vladimír Škutina, Švýcarsko	300.-
Adolf Klimek, USA	US DoL 10 170.-
Committe Help and Action	
(Ivanka Tigridová) DM 100	700.-
International Committee for the	
Support of Charta 77 (France,	
D'Emicalay) DM 100	700.-
Svědectví (Pavel Tigrid)	
	DM 200 1.400.-

stav konta TGM k 31.8. 34.275.-

Děkujeme všem dárcům nikoli za Klub, ale za akci samotnou. Klub je jen jejím iniciátorem a prostředníkem. Realizátorem jsou Češi a Slováci v Rakousku a ve světě.

NA NĚKTERÉ DOTAZY ODPOVÍDÁME:

Text pamětní desky zní:

TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK
universitní profesor, poslanec Říšské rady, první prezident Československé republiky zde bydlel v době svých studií 1870-73.

Jako zřizovatelé desky jsou uvedeni "Češi a Slováci v Rakousku". Touto formulací má být vyjádřeno, že zřízení desky není věcí jen některého spolku, ale všech.

Dárce z jiných zemí prosíme o porozumění, že jsme nepoužili nabízející se formulace "Češi a Slováci v zahraničí; ve Vídni, kde žije trvale silná menšina, by to vedlo k nejasnostem.

ODPOVĚĎ SOKOLSKÉ ŽUPY VÍDEŇSKÉ

Jak jsme již dříve uvedli, ob rátíl se Klub na ostatní české a slovenské spolky v Rakousku s výzvou, aby se na zřízení desky spolupodílely. Klub při tom poukázal na okolnost, že zde jsou desky i osobností velmi sporných (na př. J.V. Stalina) a že během Husákovy návštěvy zde má být odhalena deska Kl. Gottwaldovi.

Krom Společnosti pro vědy a umění, odbočky Rakousko (která se hned a aktivně k akci připojila, odpověděla na dopis jen Sokolská župa vídeňská:

"Vážení krajané, na Vaši výzvu zúčastnit se finančně na zřízení Masarykovy pamětní desky, si dovoluujeme oznámit Vám usnesení předsednictva: Po důkladné rozpravě bylo rozhodnuto a odhlasováno, že župa jako mohutná složka krajské demokratické větve ve Vídni toho času z různých důvodů nevidí možnost, se této akce zúčastnit. Členové sokolských jednot nechť si sami rozhodnou, zdali tuto sbírku podpoří. S krajským pozdravem V. Frtlhubauerová, jednatelka, Dkfm. Antonín Sysel, starosta." Považujeme za potěšující, že Sokol na náš dopis odpověděl, i když litujeme, že právě jako "mohutná složka" se rozhodl právě tuto akci alespoň morálně, na př. výzvou svým členům podpořit.

V každém případě jsme však zaznamenali, že jednota Sokol 3 byla hned mezi prvními dárce a že mezi nimi je řada členů i funkcionářů Sokola, kteří (správně) vidí v podpoře této akce logický morální závazek Sokolstva.

BEZ ODPOVĚDI

zůstaly naše dopisy následujícím spolkům (v abecedním pořadí): Akademický spolek, Česká duchovní služba, Jirásek, Menšíňová rada, Rodičovské sdružení Komenského školy, Slovanská beseda, Vlast, Vídeňské svobodné listy.

VL. ŠKUTINA NÁM PÍŠE Z CURYCHU

"Taková věc jako pamětní deska TGM a já se o ní dovidám náhodou. Při tom bych jí samozřejmě dal ve Zpravodaji tolik místa, kolik si zaslouží, t.j. maximum. Dejte vědět, jak to probíhá, abych o tom mohl napsat v příštím čísle."

Odpovídáme do Švýcarska: Nic není zmeškáno. Jak je vidět ze stavu konta, došla sice už úctyhodná částka, ale to je teprve polovina toho, co potřebujeme. Podpora švýcarských krajanů nám přijde vhod i později.

CESTA DEVĚTI HODIN, SLAVNOSTNÍ MATINÉ

u příležitosti 45. výročí úmrtí TGM se koná v neděli 19. září dopoledne v 10.30 v restaurovaných místnostech divadla "Treffpunkt", Petrské nám. 1. Učinkují Nika Brettschneiderová z Divadla Brett, Renata Olárová, členka Volkstheateru, Jaroslava Tvrzníková, bývalá členka Národního divadla, Jaromír Borek, člen Burgtheateru, Pavel Landovský, člen Burgtheateru, Ivan Medek, Martin Stěpánek, bývalý člen Národního divadla, který má také režii Hudba klavírista Miroslav Bonhard, scéna Ondřej Kohout.

Matiné je sestaveno z většinou zcela neznámých textů, jejichž autory jsou m.j. Karel Čapek, Václav Černý, Jan Herben. Karel Poláček, některých dobových dokumentů a samozřejmě i ze známých básní Jaroslava Seiferta aj. Matiné má název "CESTA DEVĚTI HODIN", převzatého z reportáže Karla Čapka, v níž líčí průběh pohřbu v Lidových novinách 22.9.1937; tato reportáž nebyla nikdy, ani v jeho sebraných spisech. pochopitelně znovu uveřejněna.

Hosty prosíme o režijní příspěvek - S 100. Děti v průvodu rodičů vstup volný, ti, kdo ze sociálních důvodů nemohou příspěvek dát, mohou jít na místa k stání.

VZHLEDEM K OMEZENÉMU

počtu míst doporučujeme rezervování míst na tel. 33 16 87 (pí.Mrázová), 46 59 763 (p. Dzlaček), nebo v knihkupectví Pasterňák, 96 37 79. Před zahájením se laskavě obraťte na ty, u nichž jste si pozvánky rezervovali.

ČESTNOU ZÁŠTITU MATINÉ

převzal spolkový ministr Erwin Lanc.

DOSTALI JSME POZVÁNKU

na kulturní dny v Sitzendorfu. Mezi umělci, kteří se na nich podílejí, jsou také Irena RÁČKOVÁ (kresby, batiky) a František (Franz) Maxera se svojí keramikou.

Zahájení je v pátek 10.9., otevření výstavy v sobotu 11.9. (otevřena je do pondělí).

Vedle umění (které doplňuje ještě hudba, četba, video atd.) je také ochutnání vína (Mottem dnů je "Portrét vinařského kraje").

Sitzendorf je asi 60 km severovýchodně od Vídně.

ZAZNAMENALI JSME:

DIE PRESSE;

"Bussek slíbil konečně jedné mírové iniciativě ochrannou pomoc pro její plán, pozvat paralelně k nastávající návštěvě ČSSR-presidenta Husáka do Rakouska signatáře Charty 77. Bussek poukázal ještě na jinou iniciativu: spolkový prezident Kirchschlager předloží státnímu hostu, podle Buska, současně jako protest listinu vězněných bojovníků za lidská práva, mezi nimi mnohých signatářů CH 77." Tolik Die Presse.

rozhovor s Rafaelem Kubelíkem:

SVOBODA PODLE NOT

WELTWOCH, týdeník vycházející v Curychu, uveřejnil ve svém čísle z 18. 8. obsáhlý portrét českého dirigenta Rafaela Kubelíka u příležitosti jeho vystoupení na hudebním festivalu v Lucernu.

Rafael Kubelík, syn světoznámého houslového virtuosa Jana Kubelíka, se narodil 1914. Studoval na pražské konservatoři kompozici, dirigování, klavír a housle a v devatenácti a půl letech poprvé řídil Pražskou filharmonii, ve 22 letech se stal jejím šéfdirigentem.

Po komunistickém puči v r.1948 opustil Československo - s dvěma kufry a pomocí Jana Masaryka. "Nechtěl jsem znovu prodělat to, co jsme museli prodělat za nacistů", říká.

Od té doby dirigoval nejpřednější světové orchestry, nikdy však nevystoupil v žádné fašistické nebo komunistické zemi. Třikrát se pražští mocipáni, uvádí se v článku - pokoušeli přimět Rafaela Kubelíka k návratu. Slibovali mu vše, co si velký umělec může přát: velký orchestr, turné, svobodu cestování, spokojený život. Třikrát odmítl.

"Jak bych mohl užívat svobodu, které není dopřáno národu?"

Rafael Kubelík se v článku několikrát vyslovuje k otázce poslání umění a jeho poměru k morálce. Citujeme:

"Kolektiv, společnost, mohou být jen tehdy dobré, když každý jednotlivec může rozvinout své ego, své já, svoji osobnost. Jen ten, kdo nalezne a rozvíjí své ego - to nemá s egoismem nic společného - může dát lidem také to, co v něm je. Člověk se musí svobodně rozvíjet, aby se stal skutečně člověkem, který cítí a přijímá odpovědnost za druhé, aby tak na konci svého života mohl říci: byl jsem si věrný, udělal jsem jako část lidstva to nejlepší."

"Hudebník musí cestovat světem jako misionář a sdělovat lidem toto poselství dobra. Všem lidem, kteří mají hudbu rádi i těm, kteří ji nemají, nebo ještě nemají rádi. Hudba má jen tenkrát smysl, když pomáhá dělat člověka lepším."

"Umělci, kteří sedí na dvou židlích, kteří jsou oportunističtí, kompromitují sami sebe i umění. Nadání bez etiky, bez svědomí, to nedělá celého člověka a umělce."

"Když politice schází etika, stává se nelidskou a nikdy neslouží míru

a svobodě." Proto umělec, který věří v etiku, ve smysl života, nemůže s totalitními režimy nikdy uzavřít "mír", nýbrž musí vždy stát na straně těch, kdo jsou utlačováni.

Rafael Kubelík byl mezi prvními, kdo se připojili k výzvě Klubu ke zřízení pamětní desky TGM.

KURIER, 14.8.:

V recenzi o německém vydání knihy Milana KUNDERY, *Knihy smích a zapomení*, píše Wolfgang Broër:

Pro literární fajnšmekry na západě byl Milan Kundera pojem ještě když byl v ČSSR. Od r.1975 žije ve Francii. Jeho nová kniha by mu měla zajistit průlom k širokým čtenářským vrstvám. Je nutné ji doporučit.

Knížka Milana Kundery, jedna z nejbohatších, nejnápaditějších, nejjednodušších, nejinteligentnějších a hodných obdivu ze všech, které recenzent v posledních letech četl, je k smíchu. A je taky k pláči. A nedá se na ni ani zapomenout.

BINAROVA INSEL STORY PŘED PREMIEROU

Ivan Binar, Nika Brettschneiderová a Ludvík Kavín jsou v okruhu české obce v zahraničí více méně známi. První jako spisovatel, který před více než pěti lety Československo opustil právě proto, aby jako spisovatel "nezahynul", ale naopak mohl dál psát a publikovat. Nika Brettschneiderová s Ludvíkem Kavínem (Nika absolvovala brněnskou JAMU, Ludvík filosofii) přijeli jen o pár týdnů později než Ivan.

Vyvinuli vlastní pohybový jazyk, srozumitelný bez řeči, plný myšlenkových výbojů. Založili Divadlo Brett. A pro ně, resp. pro toto divadlo napsal už v r.1978 Ivan Binar Insel Story (česky by se řeklo "Na ostrově"), která bude mít 22. září premiéru.

Jak už z názvu vyplývá, děj se odehrává na ostrůvku. Ostrov je vlastně obrazem pro každé prostředí, kde se člověk cítí nebo i reálně je sám. Nejdříve na ostrově žije sama žena. Ostrov je pro ní realizací její tužby, je tam spokojena. Ale samota jí časem nestačí. Lidský tvor vyžaduje společnost. "Ostrov" je umístěn do tohoto dnešního světa. Už tím je dáno, jak obtížné je zachovat si pro sebe takový ostrov třeba jen vnitřní samoty. Na ostrov přijde další člověk, spíš opačný typ. Tak vzniká zápleтка děje. Neprozrazujeme ho.

Autor píše ve svých poznámkách k inscenaci:

"Tato hra je hrou emigrační. V tomto století má spousta lidí spoustu důvodů odejít někam jinam, hledat si novou zemi k životu. Jsou donuceni k rozhodnutí. Vstupují do neznáma a nemohou se vrátit. Jako autor nepotřebuji dívku, která ztroskotala. Potřebuji člověka, který se rozhodl odejít, neboť doma mu lhal a chtěli po něm, aby lhal taky. Aby miloval okupanta, aby děk oval za znásilnění, aby mu přetvářka byla zárukou pochybného klidu. Aby přestal být jedinečným a neopakovatelným, aby se sám sobě ztratil, aby se děsil vlastních myšlenek. Potřebuji člověka, který se rozhodl pro svou záchranu." "Náhoda je předpokladem života, bez ní by tu nebyl ani jeden z nás, většina našich potenciálních bratříčků se přeci nenarodila. Co bychom si bez náhody počali!

Nemyslete si že nevím, jak jsem nepůvodní, když umísťuji ženu a muže na pustý ostrov, zakvedlám jim a čekám, co to udělá. Bože, stůj při mně! Vždyť ani nevím, jak to dopadne. Domnívám se, že funkcí literatury je zdůrazňovat z obecně známého to, co pokládáme za důležité, že nikdo nic nového nemyslí, snad jenom předvede svůj osobitý pohled, znovu jinými slovy řekne to, co vždycky říká (použije jiných rekvizit), co se někde dozvěděl, protože nic jiného neví (než to, co ví). Člověk je jedinečný a neopakovatelný. (Protože jsem o tom přesvědčen, nemám rád komunisty a vůbec srovnávání lidí podle vodováhy). Přináším tedy svůj jedinečný, osobitý pohled na banální situaci ON+ONA v ohraničeném prostoru."

Nechceme vyprávět děj. Budeme rádi, jestliže jsme Vás podnítili k návštěvě představení, jež slibuje oslovit široký okruh diváků, ale především tě, kdo také jednou emigrovali (či alespoň odjeli na studijní pobyt).

uvádí DIVADLO BRETT, Lienfeldgasse 60, Vídeň 16

Hru připravili a hrají Nika BRETTSCHEIDEROVÁ
Ludvík KAVÍN a huďebník Dirk HANGENSTEIN

Premiera 22. září ve 22.00, reprízy tamtéž po čtyři týdny mimo pondělí. Zvláštní představení pro členy a příznivce Klubu za snížené vstupné pátek 1.10.

PLETIVA JAKO VÝTVARNÝ POSTUP

(Geflechte- Anwendung eines Verfahrens) je název výstavy ZBYŇKA SEKALA v NEUE GALERIE, Vídeň 1, Rothen-turm-gasse 27 (roh Rabensteig), která je otevřena od 15. září do 9. října. Obsahuje převážně objekty z měděného a mosazného drátu.

Zbyněk Sekal žije ve Vídni od r.1970 velmi uzavřeně, takže i pro velkou většinu našeho okruhu je jeho jméno a jeho tvorba neznámé. Proto alespoň toto seznámení ve zkratce:

Narozen 1923 v Praze. Po návratu z KZ absolvoval Vysokou školu pro užité umění v Praze. Podílel se na skupinových výstavách m.j. ve Varšavě, v Bochumi (1965), západním Berlíně (1966) Turině (1967), Vídni (1970), Záhřebu.

Samostatné výstavy měl m.j. v Praze v Galerii na Karlově nám., ve Spálové galerii (1961, 1965, 1969), ve Vídni (1971 a 1977 v Museu XX.století), v Klagenfurtu, Grazi, Bochumi, Wuppertalu a j.

Jeho díla jsou v Národní galerii v Praze a v jiných sbírkách v Čechách a na Moravě, v Museu XX.století ve Vídni, v Kunsthalle v Hamburku a j.

PAVEL LANDOVSKÝ

"Burgschauspieler aus der Tschechoslowakei", jak píše Die Presse, byl za svou roli v rakouském filmu Kopfstand režiséra Ernst Josefa Lauschera vyznamenán na filmovém festivalu v Taormině na Sicílii "Stříbrnou maskou."

VÁCLAV VOSKA ZEMŘEL

náhle po krátké nemoci 20. srpna. Měl titul zasloužilého umělce, ale Rudé právo mu věnovalo jen krátkou, čtyřapůlřádkovou notickou se zpožděním 3 dnů. Voska patřil mezi nejoblí-

benější herce, vytvořil bezpočet filmových i divadelních rolí. 1945- 50 byl členem Národního divadla, odkud 1950(!) přešel do Městských divadel pražských, kde hrál až do konce života. V r.1968 se stal jako bezpartijní členem České národní rady.

MILOŠ KOPECKÝ

oslavil 22.srpna šedesátiny. Narodil se v Plzni, vyučil se kožešníkem, pak vystudoval gymnasium a od r.1945 se stal profesionálním hercem. Začínal ve Větrníku, pak hrál v Divadle satiry, u E.F.Buriana a konečně v ABC.

VÁCLAV VACEK

populární písničkář (jeho Cikánka z počátku třicátých let se stala evergreenem) zemřel koncem srpna, bylo mu 80 let.

JAN WERICH VZPOMÍNÁ...VLASTNĚ POTLACH

vydal Melantrich. Je to přes 300 stran werichovského vzpomínání o tom, jak to bylo, které však končí s koncem války. Poválečné období už Werich nedodiktovál.

ORIENT- OKCIDENT

je název "Společnosti na podporu východoevropských autorů", která byla před několika dny založena v Kolíně. Podnět k tomu vyšel od Leo Kopeleva, který za úkol společnosti označil pomoc těm autorům, kteří ve své zemi nemohou publikovat. Jak píše Kölner Rundschau, má Společnost 26 členů, vedle Kopeleva jsou jimi m.j. Heinrich Böll, šéfredaktorka týdeníku Die Zeit hraběnka Dönhoff a P.Kohout.

RODIČ. RADA KOMENSKÉHO ŠKOLY
má valnou hromadu 11. listopadu v 19. hod. v místnostech školy, Sebastianplatz 3, Vídeň 3. Hosté jsou vítáni. Doporučujeme účast všem, kdo mají zájem o bližší informace o škole.

ČESKÉ SRDCE

pozvalo na promítání staršího českého filmu Žižkovská romance Renatu Olárovou, čestnou předsedkyni Kulturního klubu, která ve filmu hraje hlavní roli.

ZÁSTUPCI KOMENSKÉHO ŠKOLY,

úřadující místopředseda rodičovské rady dipl. ing. Zdeněk Dítě, ředitelka školy pí Vacková a členové učitelského sboru se sešli 7.10. se zástupci Kulturního klubu. Na schůzce byl vyjasněn vzájemný poměr. Podrobnější zprávu přineseme příště.

KAREL KRAUTGARTNER,

jedna z nejvýznamnějších postav české poválečné jazzové a taneční hudby, zemřel nečekaně poč. září v Kolíně n.R. Po r. 1968 byl šéfem orchestru ORF a rozhlasového orchestru v Kolíně; tam také krátce před úmrtím složil doktorát a byl jmenován profesorem na vysoké škole. V r. 1975 byl hostem Klubu, v tomto roce jsme plánovali jeho nové pozvání.

VALTR TAUB

zemřel 30.9. ve Vídni. Před válkou působil v německém divadle v Praze, po válce v Realistickém, v televizi a ve filmu. Od r. 1978 byl členem Burgtheatru.

ZLEVNĚNÝ PRODEJ KNIH

pořádá knihkupectví Pasterňák od 14. do 28. října. 100 metrů od obchodního domu Herzmannsky, Lindengasse 5. Denně, polední přestávka.

PROGRAM

22. října, pátek
začátek v 19.30

KAREL KAPLAN:

OBDOBÍ POLITICKÝCH PROCESŮ
(padesátá léta)

V ZRADLE TAJNÉHO ARCHIVU KSČ

Dreihackengasse 7,
Pensionistenklub,
Vídeň 9

Připravujeme:

Anastáz OPASEK, Náboženství dnes, pátek 19. listopadu
ČINA ČESKÝMA OČIMA - pozvání budou její nedávní návštěvníci:
dr. Zdeněk Mlynář, dr. Jiří Skolka, Jana Stárková

SVU zve: Prof. dr. Karel Schwarzenberg o významu 28.X., Katolický klub,
Seitzergasse 5, IV. patro, pátek 29. října ve 20 hod.
Karel a Miláda BERANOVÍ, kytarový koncert, Stumpergasse 53,
"Die Künstler", Vídeň 6, 30. a 31. října od 21 hod.

KULTURNÍ KLUB - Eigentümer, Herausgeber und Vervielfältiger "Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich; für den Inhalt verantwortlich Premysl Janýr, alle Wien 9, Lustkandlgasse 4/21.

**KULTURNÍ
KLUB**
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

říjen 1982

10

SLAVNOSTNÍ ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY TOMÁŠE G. MASARYKA spolkovým kancléřem DR. BRUNEM KREISKYM

"KDYŽ MĚ MOJI ČESKOSLOVENSTÍ PŘÁTELE POŽÁDALI, ABYCH ODHALIL PAMĚTNÍ DESKU Tomáše G. Masaryka, neváhal jsem ani okamžik a hned jsem to přislíbil, protože Masaryk je jedním z největších Čechů v historii. V dnešním Československu ho nemůže být vzpomínáno, ve Vídni však k tomu máme všechny důvody. Rakousko je zavázáno Masarykovi díkem. Nejlépe to bude vyjádřeno podáním jeho role v dějinách tak, jak skutečně odpovídá skutečnosti.

Nejdříve je nutno opravit názory o tradičním protirakouském postoji Čechů. Stejně jako se v r. 1848 shromáždili ve frankfurtském kostele svatého Pavla německy mluvící revolucionáři, hlásící se k demokracii a velkoněmecké myšlence, shromáždili se v Praze na prvním všeslovenském kongresu zástupci Čechů, Slováků, Poláků, Rusínů, Chorvatů a Srbů. Byla to doba velkých manifestů a také Slované vydali manifest, adresovaný národům Evropy. Vystoupili v něm jako jeden národ a vyhlásili posvátnost tohoto slovenského národa. Přihlásili se k zásadám volnosti, rovnosti a bratrství francouzské revoluce. Navrhli svolání všeobecného evropského kongresu národů, na němž by byly prodiskutovány všechny mezinárodní otázky. Jejich manifest končil slovy: "Kéž by návrh tento našel povšimnutí dřív než reakční politika mocnářů způsobí, že národy, hnány záští a nenávisť se navzájem vyhubí."

Pozoruhodné na tomto kongresu však bylo, že se neobracel proti Rakousku, proti tomuto vykřičenému žaláři národů, ani proti císaři, ale proti uherské šlechtě a pangermanismu a že žádal ve smyslu slavných slov Palackého velký rakouský spolkový stát, odloučený od Německa.

Masaryk sám pak působil v tomto smyslu. Byl v různých legislaturních periodách členem Říšské rady a vyslovil se pro federalisaci Rakouska ještě před Rennerem. Doufal, že na této základně bude možné soužití různých národností. Rakousko mělo tvořit podle něho most mezi Slovy a Němci.

Na tomto místě je možné trochu zauvažovat, co by bývalo bylo, kdyby si monarchie vybrala jiné rádce než představitele vysoké rakouské aristokracie. Snad by bylo bývalo možné uskutečnit to, o čem mnozí jen snili: svobodný spolkový stát svobodných národů a spolu s ním i středoevropské hospodářské společenství.

Je málo známo, že Masaryk se po vypuknutí I. světové války obrátil na bývalého ministerského předsedu Koerbera s otázkou, jak to bude se slovanskými národy v Rakousku, když toto vyhraje válku. Jak Masaryk v knize svých vzpomínek "Světová revoluce" píše, odpověděl mu Koerber po zralém uvážení: Válka posílí starý režim, nový nebude o nic lepší. Po vítězství budou rozhodovat vojáci. A ti budou centralisovat a germanisovat, bude to absolutismus s parlamentní okrasou. Teprve když Masaryk dostal tuto odpověď, rozhodl se definitivně hledat řešení v československém národním státě.

A tak došlo k tomu, k čemu došlo.

Je rovněž málo známo, že Masaryk přijal hned po válce rakouskou vládní delegaci v čele s Rennerem - tenkrát se Rakousku dařilo velmi špatně - a vyšel vstříc její žádosti o hospodářskou pomoc.

Masaryk byl jedním z největších mužů v dějinách Československa a byl to velký humanista. Proto rád odhaluji tuto pamětní desku a přejímám ji dopěče a ochrany rakouské republiky." Tolik B. Kreisky ve svém projevu.

Přemysl Janýr, předseda Kulturního klubu, připomněl v úvodu svého projevu slova předsedy sudetoněmecké sociální demokracie Wenzla Jaksche, jehož pozdější stanoviska jsou často nepřáteli Československa zneužívána. Při jeho úmrtí označil Jaksch Masaryka za jednoho z největších současníků, jehož odchodu želí všichni lidsky cítící Němci v zemi a ve kterém humanistické němectví ztrácí velkého přítele.

Jak P. Janýr dále řekl, staly se humanitní ideály a všechny oblasti společenského života prostupující demokracie, jak je Masaryk na počátku tohoto století formuloval, signifikantními znaky naší současnosti. Zatímco se v některých státních útvarech staly jejich raison d'être, je o ně v jiných houževnatěji než kdy jindy usilováno; k takové zemi patří i Masarykova vlast.

Odhalení Masarykovy pamětní desky není proto jen historickou vzpomínkou ale i přihlášením se k ideálům, které jeho osoba symbolizuje a jež jsou společné svobodným a o svobodu usilujícím společenstvím bez ohledu na hranice.

To vyjadřuje i okolnost, že tato pamětní deska je odhalována ve Vídni a podtrhuje ještě skutečnost, že Masarykovu desku odhaluje rakouský spolkový kancléř.

Zahájení slavnostního odhalení bylo uvedeno opakovanými slavnostními fanfárami ze Smetanovy Libuše, jež se za Masarykova prezidentsví staly tradičním ohlášením prezidentova příchodu.

Renata Olárová, členka Volkstheatre, přečetla po odhalení desky v německém překladu známou báseň Jaroslava Seiferta To kalné ráno, to si pamätuj, mé dítě, napsanou v den Masarykova úmrtí.

Vedle rakouského spolkového kancléře dr. Bruno Kreiského se odhalení zúčastnili ministryně pro vědu a výzkum, Herta Firnbergová, předseda poslaneckého klubu socialistické strany dr. Heinz Fischer, tiskový tajemník rakouského prezidenta dr. Kurt Skalník, šéf kabinetu spolkového kancléře Ferdinand Lacina, hejtman okresu Vídeň 1 H.A. Heinz a jeho zástupce A. Steiner, v zastoupení starosty města Vídně dr. Sejka, dr. Heinz Tichy (Bundesverfassungsdienst při úřadu spolkového kancléře), sekretář amerického velvyslanectví Peter Dorey, předseda Rady korutanských Slovinců Filip Varaš, z Rakouského výboru solidarity "Pro demokracii v ČSSR" univ. prof. dr. Eduard März a Georg Breuer, člen Bungtheatre Jaromír Borek, Leopold Grünwalda zástupci rakouské odbočky SVU.

JAKO VÝTVARNÉ DÍLO

vyvolala deska už při odhalení jistě zaslouženou pozornost. Přesto, že bylo nutné vyhovět požadavku majitele domu, aby nevystupovala z fasády, působí neobyčejně plasticky a to jak pokud jde o relief hlavy, tak pokud se týká písma. Výrazně se liší od obvyklých pamětních desek. Jak jsme už uvedli, je autorem návrhu Josef Symon, profesor vídeňské vysoké školy pro užitá umění.

Josef Symon provedl také konečnou montáž desky. Aby totiž bylo dosaženo onoho plastického efektu, nebylo možné ji odlít v celku; pro vysoký profil písmen je to technicky nemožné. Proto je každé písmeno jednotlivě odlito a opracováno a na desku datečně montováno (to představuje na př. vyvrtání víc než 400 děr, do kterých jsou pak jednotlivá písmena nýtována). Také relief hlavy je samostatným odlitkem.

POZNÁMKA NA OKRAJ

Jeden z našich českých přátel, vídeňský rodák, zaujímající přední místo v rakouské kulturní scéně, označil Kreiského řeč za historickou v tom směru, že je to poprvé, kdy rakouský politik a ještě nadto přímo spolkový kancléř vzdal hold zakladateli československého státu. Je to - podle něho - něco, co ti, kteří nežijí v Rakousku od narození těžko mohou pochopit.

To byl také důvod, proč jsme si vyžádali autorizovaný přepis projevu, který v překladu přinášíme s přáním, aby tuto skutečnost domyslili nejen ti, kteří své češtví skrývají v gletu svých spolků, uzavřených jen do sebe a žijících jen pro sebe, ale i ti "později příšedší", u kterých jejich národní původ vyvolává pocity méněcennosti.

Kulturní klub si ve svých stanovách dal za úkol propagovat československou demokratickou kulturu, vědu a umění i navenek, v rakouské veřejnosti.

Domníváme se, že jsme k tomu touto akcí přispěli.

SLAVNOSTNÍ MATINE

"Cesta devíti hodin" (název byl převzat z reportáže K. Čapka, v níž líčí pohřební průvod a která tvoří dějovou osu pásma) bylo bezsporně důstojným dovršením připomínky Masarykova úmrtí před 45 roky. Jeho vysoká umělecká úroveň byla nespočetelná se všemi dosud uspořádanými kulturními akcemi jakýchkoli spolků.

Zasloužili se o to všichni účinkující - N. Brettschneiderová, J. Tvrzník - vá, Jaromír Borek, P. Landovský, I. Medek, M. Štěpánek, hudba M. Bonharda, O. Kohout, který dělal scénu.

Na matiné bylo vybráno celkem 5.200 šilinků, které byly poukázány na konto Deska TGM.

Je to dost, mohlo to být víc. Zřejmě hrálor di mimořádně hezké počasí a tak některá zamluvená místa zůstala prázdná.

PRO DOMO

K. Čapek napsal ve známém fejetonu, že na novinách je zvláštní to, že denně vyjdou ve stejném rozsahu bez ohledu na to, zda se ve světě něco děje nebo ne. Náš bulletin nechce být novina - mi, má s nimi společné jen to, že mezi námi působí jako informátor. A chceme-li tuto funkci dnes zachovat, jsme nuceni proti své vůli jeho rozsah podstatně rozšířit.

Stalo se totiž příliš toho, co je nutno zaznamenat. Především odhalení desky TGM, protože to zaznamenaly čs. noviny po celém světě (o jinojazyčných nemluvě), jen ty dvoje, vycházející ve Vídni, to nepovažovaly - každé z jiných důvodů ale ve zvláštní shodě - za žádoucí.

Shodou okolností však vyšly také recenze dvou kulturních událostí, nás se bezprostředně týkajících - premiéra Binarovy hry v divadle Brett a výstava Z. Sekala. K tomu přišlo ještě několik drobných, ale stejně naléhavých zpráv.

A tak se bulletin rozrostl do této neobvyklé a vyjimečné šíře.

LISTINA DARŮ NA PAMĚTNÍ DESKU TGM

stav konta k 31.8.	34.275.-
dr. Michal Lion	200.-
Vilém Hejl, NSR	1.000.-
arch. Fráňa Sigmund	100.-
Jelínek-Sandwichbar	500.-
Vladimír Hrubý	100.-
Jarmila Pechová	100.-
dr. Jaroslav Krejčí	100.-
K. Pecháček	100.-
Gottlieb Konečný	100.-
Pavel Rodina	240.-
Jan Stránský	500.-
V. Kaiql	200.-
Petr Pohl	50.-
?	50.-
Mudr. Vladi Lipták	100.-
nejmenovaný	100.-
prof. Adolf Kouba	300.-
Helena ?	50.-
ing. Karel Míček	100.-
?	100.-
Josef Stipský	100.-
Jana Stárková	200.-
Petr Podhrázký	100.-
Mirko Šmíd	100.-
?	200.-
Otilie Dvořáková	100.-
Miloš Fládr	100.-
Peter Schier	100.-
Mudr. Stanislav Štěrba	200.-
?	20.-
L. Tobmann	100.-
Monika Schober	100.-
?	200.-
?	20.-
Miloš Hain, Svýcarsko	200.-
Jan Pešata	100.-
Anton Sus	100.-
ing. Vladimír Hora, t.č. Svýcar.	200.-
Karel Mertl	200.-
E. Kissen	50.-
vybráno na matiné	5.200.-
stav v 29.9.	45.155.-

∴ některým dobře míněným radám: na zřízení pamětní desky není možné žádat žádnou subvenci či jinou podporu. Ostatně- považovali bychom za podivné, jestliže bychom nebyli s to potřebné peníze obstarat sami mezi sebou.

VDÁNÍ:

Metallgiesserei St. Florian	30.798.-
Metallgiesserei H. Lazanyi	28.721.2
v tom:	
24 číslic	1.152.-
20 písmen velkých	1.850.-
232 malých	13.688.-
relief	7.650.-
+ 18% MWST	
hudebníci fanfáry	2.500.-
doprava (řeč. pult, květiny atd. při odhalení)	500.-
Burggarten, půjčení stranků	180.-
vydání prozatím	59.519.2
(částičně kryto úvěrem)	
dosud nedošlé účty:	
nájem sál matiné	cca 2.000.-
zednické práce	cca 2.500.-
poštovné (zejm. do zahr.)	
dosud neproučtováno	cca 1.000.-
jiná drobná vydání	cca 2.000.-

GRAFICKÝ VYJÁDŘENO:

dosud vybráno:

šilinků 45.155.-

došlé účty:

š i l i n k ů 59.519.-

předpokládané náklady:

š i l i n k ů 67.000.-

Dosud tedy byly vybrány dvě třetiny potřebné částky. Nepochybujeme, že i zbytek se nám podaří vybrat.

FOTOGRAFIE Z ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY TGM

jsou vystaveny v knihkupectví P. Pasternáka, kde je také možno je za režijní cenu objednat. Ty, kdo si je objednali na matiné, prosíme o strpení, budeme je distribuovat hromadně. Knihkupectví P. Pasternáka je ca 100 metrů od obchodního domu Herzmanský, Lindengasse 5. Otevřeno denně, polední přestávka.

SLOŽENKY, SLOŽENKY...

K dřívějším čísli našeho bulletinu jsme přikládali několikrát složerku, tentokrát přikládáme dokonce dvě.

Složerka na konto pamětní deska TGM

je určena pro ty, kteří dosud žádný příspěvek neposlali. Domníváme se, že i v nejužším okruhu členů a přátel Klubu jsou ještě jednotlivci, kteří tak neučinili ne proto, že by tuto akci nechtěli podpořit, ale protože na to ve shonu dne zapoměli. Domníváme se však, že u řady Čechů a Slováků byla naše iniciativa přijímána s rozpaky a s vyčkáváním. Důvody pro to nyní jistě odpadly. Na desku došla celá řada příspěvků ze zahraničí. Pro vídeňské Čechy by muselo být zahanbující, kdyby zřízení desky, která měla být ve Vídni už dávno, lépe chápali a podpořili Češi a Slováci až někde za oceánem než tam, kde byla zřízena. Druhou příloženou složenkou je

Složerka na členské příspěvky

na sezonu 1982/83. Každá činnost je spojena s výdaji. V našem případě to jsou především výdaje spojené s distribucí bulletinu (a jeho výrobou), za sál, často náklady na cestovné přednášejícím, poštovné atd. Výše příspěvků byla pro tento rok odhlasována na 150 šilinků; kdo tento obnos zaplatit nemůže, může samozřejmě poslat méně. Vzhledem k nákladům jednotlivých večerů považujeme za spravedlivé požádat ty hosty, kteří se na hrazení jejich nákladů nepodílí placením příspěvků, o režijní příspěvek vyšší 20 šil; a opět- v pochopitelných případech, zejména u těch, kteří jsou v Rakousku krátkou dobu nebo kteří tu jsou jen na návštěvě z Československa (a často se někteří z nich objeví) je vstup volný. Jsme nuceni k této úpravě také proto, poněvadž jsme se rozhodli zrušit dosavadní "ochotnickou občerstvovací stanici" a místo toho zavést za-

POZVÁNÍ

na příští večer, 22. října, není třeba zvlášť rozvádět.

Už první večer s historikem Karlem KAPLANEM měl mimořádný úspěch. K. Kaplan měl koncem šedesátých let přístup do archivů KSC. Není však odkázán jen na to, co si pamatuje, protože si fotokopie části tohoto archivu přivezl s sebou a postupně je zpracovává. A tak mohl svůj výklad politiky KSC v letech 1945-48 doložit také odvoláním se na dokumenty, které jsou ostatním historikům z velké části neznámé.

Cyklus večerů s Kaplanem pokračuje nyní obdobím politických procesů. Kaplan byl jedním z těch, kteří byli pověřeni vypracováním zprávy t. zv. Pillerovy komise, která měla být zřejmá. G. Husák to sliboval ještě v lednu 1970; vyšla na Západě "pěčí" J. Pelikána.

Koná se v Dreihackengasse 7, Pensionistenklub, Vídeň 9
22. října, pátek v 19.30.

NIKA BRETTSCHEIDEROVÁ VYZNAMENÁNA MEDAILÍ JOSEFA KAINCE

Mezi těmi, kdo byli v letošním roce vyznamenáni touto významnou cenou, je, jak uvedl denní tisk, také Nika Brettschneiderová. Cenu dostala za roli Sancho Pansy v "Don Quijote in Wien." Blahopřejeme a těšíme se z pocty spolu s ní.

tím alespoň na zkoušku buffet SANDWICH-JELÍNEK s jeho obecně chvalně známými chlebičky, větším výběrem nápojů, kávou atd. při jeho stejně tak chvalně známých lidových cenách. Vedle toho si od toho také slibujeme vytvoření příjemnějšího prostředí. Premiera je při příštím večeru, 22.10

OHLAS V TISKU,

kteřy odhalení pamětní desky TGM vyvolalo, předčil všechna očekávání. Referovaly o něm nejen všechny rakouské deníky (s výjimkou Kronen-Zeitung a Volksstimme), ale i listy s mezinárodním dosahem: Neue Zürcher Zeitung, Der Spiegel, Frankfurter Rundschau. Přinášíme z nich výstřižky, i když se obsahově často překrývají, protože mají nesporně dokumentační význam. Tolik pozornosti mezinárodní i rakouské noviny dosud málokteré, Čechů a Slováků se dotýkající události věnovaly.

Vedle toho referovaly o odhalení i četné československé listy, vycházející v jiných zemích. Přetisky z nich přinést nemůžeme, poněvadž šlo většinou o obsahlé zprávy s fotografiemi, takže to přesahuje naše technické možnosti. Poznamenejme však, že je kuriózní, když týdeník Menštinové rady Víd. svobodné listy uveřejní o této události méně než světový zpravodajský magazín Der Spiegel.

Seite 2 / DIE PRESSE

Mittwoch, 8. September 1982

Wie Masaryk und Gottwald in Wien zu ihren Tafeln kommen

Eigenbericht der „Presse“

WIEN (smo). Der für Anfang November ins Auge gefaßte Österreichbesuch des tschechoslowakischen Staats- und Parteichefs Gustav Husak soll Wien eine Gedenktafel für Klement Gottwald, den ersten Präsidenten der Tschechoslowakischen Sozialistischen Republik, bescheren, der hier eine Tischlerlehre absolvierte. Doch schon ab kommendem Montag wird am Wiener Petersplatz eine „Gegentafel“ an Tomas Masaryk erinnern. Bundeskanzler Kreisky persönlich wird die feierliche Enthüllung einer Gedenktafel für den Begründer und ersten Präsidenten der Tschechoslowakischen Republik vornehmen.

Nachdem der Husak-Besuch im Gefolge der Spionageaffäre Hodic im vergangenen Jahr verschoben worden war, wurde die Idee eines Gedenktafelaustausches zur Verbesserung des abgekühlten Klimas zwischen den beiden Nachbarstaaten ins

Spiel gebracht. Prag regte in diesem Zusammenhang eine Erinnerungsplakette für Gottwald an.

Die Gedenktafel für Masaryk hingegen geht auf eine Initiative des „Kulturklubs der Tschechen und Slowaken in Österreich“ zurück. Sie wird an jenem Haus angebracht sein, in dem Masaryk als Student in den Jahren 1870 bis 1873 wohnte. Sie soll unter anderem daran erinnern, daß dieser Mann, der in der Geschichte Mitteleuropas eine so wichtige Rolle spielte, viele Jahre in Wien gelebt hat.

Bevor Tomas Masaryk nach dem Zerfall der Donaumonarchie die Tschechoslowakische Republik begründete, studierte er am Wiener Akademischen Gymnasium und an der Wiener Universität, wo er sich auch habilitierte. In den Jahren 1891 bis 1893 und nach 1907 war Masaryk auch Abgeordneter zum Reichsrat. In seiner Heimat sind heute alle Erinnerungen an ihn beseitigt worden.

Seite 2 • Frankfurter Rundschau

Wien ehrt einen ‚Totengräber‘ der Donaumonarchie

Er sei „einer der größten Tschechen, ein guter Österreicher und großer Humanist“ gewesen. Diese Worte des österreichischen Bundeskanzlers Bruno Kreisky galten einem europäischen Staatsmann, der in seinem eigenen Land offiziell in Vergessenheit zu geraten droht: Tomas Garrigue Masaryk, Philosoph, Soziologe, Historiker und von 1918 bis 1935 erster Präsident der tschechoslowakischen Republik. Während in der benachbarten CSSR die Kommunisten nach der Machtergreifung jede sichtbare Erinnerung an ihren Staatsgründer ausgelöscht haben, — Masaryk-Denkmal, wurden geschleift, sein Name von Straßenschildern getilgt und selbst seine wissenschaftlichen Werke bleiben in den Bibliotheken unter Verschuß, darunter die Bücher „Die philosophischen und soziologischen Grundlagen des Marxismus“ und „Die Weltrevolution“ —, erhielt er jetzt wenigstens in Wien eine Gedenktafel. An einem Haus gegenüber der Peterskirche im 1. Wiener Bezirk, wo der 1850 in Göding (Mähren) geborene Masaryk in den Jahren 1870/73 als Student und Erzieher lebte, wird fortan sichtbar an österreichisch-böhmische Gemeinsamkeit erinnert.

Formaler Anlaß für die Enthüllung der Masaryk-Gedenktafel ist der am 14. September sich zum 45. Mal jährende Todestag dieses bedeutenden europäischen Staatsmannes. Aber die vom „Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich“ betriebene Aktion hatte noch einen anderen, politisch aktuelleren Bezug. Voraussichtlich im November soll der im vergangenen Jahr wegen der Affäre um den Prager Emigranten-Spion Joseph Hodic vertagte Staatsbesuch von Präsident Gustav Husak in Wien nachgeholt werden. Es war ein Wunsch des Prager Gastes, bei dieser Gelegenheit eine Gedenktafel zur Erinnerung an die Tischlerjahre des kommunistischen Parteichefs und ersten kommunistischen Staatspräsidenten der CSSR, Klement Gottwald, zu enthüllen. Das regte die andere Seite zur Masaryk-Aktion an.

Ob es nach dem Masaryk-Denkmal noch zur Enthüllung der Gottwald-Gedenktafel kommt, scheint fraglich

geworden zu sein. Nicht etwa, daß diese in dem einstigen Völkerschmelztiegel Wien ein größeres politisches oder ideologisches Problem wäre. Unter den vielen Gedenktafeln in Wien — die für Masaryk soll die 546. sein — hat sogar eine für den sowjetischen Diktator Stalin überdauert. Bestenfalls zeigte man auf der Straße nicht immer Verständnis für solche Großzügigkeiten, wie man auch am Rande der kleinen Masaryk-Feier registrieren konnte.

„Was, eine Gedenktafel für Masaryk? Er war doch der Totengräber der Monarchie!“ ereiferte sich lautstark ein älterer Passant. Wie er dürfte manch eingeschwoener Alt-Österreicher auch heute noch denken. Masaryk — in den Jahren 1891 bis 1893 und dann wieder ab 1907 Mitglied des Reichsrates des habsburgischen Vielvölkerstaates — bemühte sich um eine Reform der Doppelmonarchie, die ihren Bestand über das nationale Erwachen der unterprivilegierten slawischen Völker hätte retten sollen.

DER SPIEGEL, Nr. 37/1982

Masaryk vor Gottwald

Ein Gerangel um Gedenktafeln belastet die Beziehungen zwischen Wien und Prag. Bei seinem Staatsbesuch in Österreich im November hofft der tschechoslowakische Staats- und Parteichef Gustav Husak eine Erinnerungstafel zu Ehren Klement Gottwalds, des ersten kommunistischen Präsidenten der CSSR, enthüllen zu können. Im Wiener Stadtbezirk Meidling hatte Gottwald einst eine Tischlerlehre absolviert. Amtsnachfolger Husak, so ließen seine Diplomaten wissen, lege größten Wert auf diese Ehrung. Die Wiener Stadtverwaltung sperrte sich zunächst dagegen. In der Donau-Metropole, so die Überlegung, gebe es schon genügend umstrittene Denkmäler, unter anderem eine Stalin-Gedenktafel. Zwar soll Gottwald dennoch sein Ehrenmal bekommen. Aus Gründen politischer Symmetrie wird

Diesen historischen Hinweis von Kanzler Kreisky wollen aber viele noch immer nicht zur Kenntnis nehmen. Erst ein Gespräch, das Masaryk im Ersten Weltkrieg mit dem österreichischen Ministerpräsidenten Ernest von Koerber führte, wobei ihm dieser gesagt haben soll, nach einem Sieg der Mittelmächte würde Österreich-Ungarn eher noch „militaristischer und zentralistischer“ werden, ließ Masaryk endgültig auf die Linie einschwenken, eine Lösung im eigenen tschechoslowakischen Nationalstaat zu suchen. Etwas politische Nostalgie schwang bei Kreisky mit, als er sagte, vielleicht könnten noch heute die Völker Mitteleuropas in Freiheit leben, hätte man damals auf Masaryk gehört.

So, wie die Geschichte nun einmal verlief, erinnert die Masaryk-Gedenktafel am Wiener Petersplatz an eine bedeutende historische Persönlichkeit und die sich in ihm symbolisierende, vielschichtige gemeinsam-widersprüchliche Vergangenheit der Völker in diesem Raum Europas.

HARRY SCHLEICHER (Wien)

aber gleichzeitig ein anderer Tscheche besonders geehrt: Am Montag dieser Woche enthüllt Bundeskanzler Bruno Kreisky im Wiener Stadtzentrum eine Erinnerungstafel für den bürgerlichen Politiker Thomáš Masaryk, der 1918 in Prag die Republik ausgerufen hatte.

Wiener Zeitung

Dienstag, 14. September 1982

Kreisky enthüllte Masaryk-Gedenktafel

In der Wiener Innenstadt, Ecke Petersplatz/Jungferngasse, enthüllte gestern nachmittag Bundeskanzler Dr. Bruno Kreisky eine Gedenktafel für Thomas Masaryk, Gründer der Tschechoslowakischen Republik und — so Kreisky — „einer der größten Tschechen in der Geschichte“. Die

Tafel ist an jenem Haus angebracht, in dem Masaryk als Student von 1870 bis 1873 wohnte. In der Tschechoslowakei von heute kann seiner nicht gedacht werden, erklärte Kreisky, in Wien jedoch habe man allen Grund, sich seiner zu besinnen. Masaryk sei während langer Epochen ein guter Österreicher gewesen und ein großer Humanist.

KURIER SEITE 3

14. SEPTEMBER 1982

Ein Sieg im Tafelkrieg

Im „Gedenktafelkrieg“ zwischen der Prager Regierung und Exil-Tschechen in Österreich ist die Entscheidung gefallen: Bundeskanzler Kreisky enthüllte am Montag nachmittag am Haus Ecke Petersplatz-Jungferngasse in Wien eine Tafel zum Gedenken an den ehemaligen tschechoslowakischen Präsidenten Tomas Masaryk, der in den Jahren von 1870 bis 1873 dort als Student wohnte.

Prag will anlässlich des bevorstehenden Staatsbesuches von Präsident Husak im November eine Erinnerungstafel zu Ehren Klement Gottwalds enthüllen: Der erste kommunistische Präsident der CSSR hatte in Meidling einst die Tischlerlehre absolviert. Nun hat der Republikaner Masaryk den Kommunisten Gottwald geschlagen. Den Masaryk-Freunden freilich bringt ihr zeitlicher Vorsprung Schwierigkeiten: Sie haben Schulden gemacht – und bitten um Spenden auf das Konto der „Z“ 602 378 317.

Zwischen Wien und Prag: Ein Gedenk-

Johann Nestroy hätte keine bessere Posse einfallen können als die vom Gedenktafel-Krieg zwischen Wien und Prag, der jetzt, im Schatten des für November vorgesehenen Besuches von CSSR-Staats- und Parteichef Gustav Husak in Österreich, mit einer „allerletzten“ Entscheidung von tschechischer Seite seinen vorläufigen Höhepunkt gefunden hat. Und vielleicht auch seinen Abschluß. Denn nach dem gegenwärtigen Stand der Dinge wird es weder Gedenktafel-Enthüllungen für Staatskanzler Karl Renner im süd-mährischen Untertannowitz, Bundespräsident Adolf Schärf in Nikolsburg und Karl Kraus in Jičín noch für den ersten kommunistischen Staatspräsidenten der Tschechoslowakei, Klement Gottwald, in Wien geben.

Der erste Akt des Possenspiels war bereits vor Jahren über die Bühne gegangen, als der Ballhausplatz die Idee in Prag ventilerte, zur Verbesserung der bilateralen Beziehungen an den Geburtshäusern von Renner, Schärf und Kraus in der heutigen CSSR Erinnerungstafeln anbringen zu lassen. Daß die CSSR auf Grund des damals eisigen Klimas den Vorschlag stillschweigend ignorierte, lag auf der Hand.

Aktuell wurde er erst heuer wieder, nachdem der wegen der Spionageaffäre Hodič im Vorjahr abgesagte Staatsbesuch Husaks in Wien für den diesjährigen Herbst fixiert worden war und der Hratschin im Zusammenhang mit diesem Ereignis einen besonderen Wunsch geäußert hatte:

Man wolle an jenem Haus in der Ruckergasse in Wien-Meidling, in dem Klement Gottwald während seiner Tischlerlehrejahre in der damaligen Haupt- und Residenzstadt gewohnt hatte, eine Gedenktafel montieren, die während des Husak-Staatsbesuches enthüllt werden solle.

Wien stimmte dem zwar schlauerweise sofort zu, weil es als Gegenleistung wieder die Gedenktafeln für Renner, Schärf und Kraus ins Spiel bringen konnte, hatte aber die Rechnung ohne den Wirt gemacht:

Der Wirt, in diesem Fall der Hauseigentümer in der Ruckergasse, legte sich nämlich zunächst quer und konnte erst durch Intervention höchster Magistratsstellen zum Nachgeben bewegt werden.

Da Österreichs Diplomaten während der Verhandlungen mit dem Meidlinger Hausherrn das Eisen warmhalten wollten, schlugen sie ihren Kollegen von der Moldau für den Fall, daß sich in der Ruckergasse „unüberwindliche Schwierigkeiten“ ergeben sollten, eine andere Lösung vor:

Man könnte doch, so meinten sie, statt der Gottwald-Tafel im 12. Bezirk am Geburtshaus der durch ihre Babička-Novelle weltweit bekanntgewordenen tschechischen Schriftstellerin Božena Němcová im 8. Bezirk einen Erinnerungstext anschrauben lassen.

Eine Idee, die Prag allerdings schon wegen der bürgerlichen Tendenz in den Werken der Němcová keineswegs

der nun zur Posse wurde
tafelkrieg,
MONTAG, 27. SEPTEMBER 1982
KURIER SEITE 13

gefiel und schließlich durch die endlich erreichte Zusage des Meidlinger Hauswirtes überholt schien.

Den letzten Possenakt inszenierte jedoch nun Prag, als Wien frohlockend verkündete, dem Gedenktafel-Projekt in der Ruckergasse und damit wohl auch den Vorhaben in Untertannowitz, Nikolsburg und Jičín stünde nichts mehr im Wege. Die Tschechen winkten ab. Wegen „unüberwindlicher technischer Schwierigkeiten“, wie offiziell aus Prag verlautete.

Befürchtete die CSSR Schmieraktionen von Exiltschechen an der Gottwald-Tafel oder war man verschnipft, weil Bundeskanzler Kreisky inzwischen in Wien eine ganz andere Gedenktafel enthüllt hatte? Die für den Begründer der Tschechoslowakei

und ersten Staatspräsidenten Thomas G. Masaryk, der heute in seiner Heimat offiziell als Unperson gilt?

In Prag jedenfalls gab man sich über Kreiskys „Enthüllertätigkeit“ an jenem Haus auf dem Wiener Petersplatz, in dem Masaryk von 1870 bis 1873 als Student gewohnt hatte, verwundert, nachdem doch von beiden Seiten „alles getan“ worden sei, um das zarte Pflänzchen „Husak-Besuch“ nach der Hodič-Affäre nicht abermals zu gefährden.

Verwundert gibt man sich auch in Wien über Prag: Kreisky habe doch als Privatmann gehandelt, als er die von Auslands-Tschechen finanzierte Masaryk-Tafel enthüllt habe, heißt es.

ERICH GROLIG ■

Dienstag, 14. 9. 1982 AZ



Photo: Semotan

Bundeskanzler Kreisky enthüllte Montag in Wien eine Gedenktafel für den ersten Präsidenten der tschechoslowakischen Republik, Tomas Garrigue Masaryk

Merkwürdiger Bericht über Masaryk-Denkmal

Über die Enthüllung einer Gedenktafel für den Gründer der tschechoslowakischen Republik, T. G. Masaryk, am Wiener Petersplatz berichtete „Die Presse“ im Voraus. Auch die Austria-Presse-Agentur brachte einen Bericht, der allerdings merkwürdig ist. Demnach ist die Tafel an dem Haus angebracht worden, in dem Masaryk als Student 1870-1873 gewohnt hat. Einige Zeilen weiter erfährt man, daß er 1937 im Alter von 67 Jahren gestorben ist. Es läßt sich leicht errechnen, daß es nicht stimmen kann: Masaryk ist in der Tat im Alter von 87 Jahren gestorben.

Man kann das als eine unangenehme Betriebspanne verstehen. Doch weiter liest man in der APA-Meldung: „Nach Ende des Ersten Weltkrieges habe sich Masaryk an einen österreichischen Ministerpräsidenten gewandt mit der Bitte um Auskunft, wie es weitergehen werde. Erst als er hörte, daß es um nichts besser werde, habe er sich entschlossen, Österreich zu verlassen und für eine unabhängige Tschechoslowakei einzutreten.“

Dieser Unsinn wird dabei dem Bundeskanzler, der die Enthüllung vorgenommen hat, in den Mund gelegt. In Wirklichkeit hat er an die wenig bekannte Tatsache erinnert, daß Masaryk nach dem Ausbruch des

BRIEFE AN „DIE PRESSE“

Kriege in Wien sondierte, wie sich Österreich nach dem eventuellen Sieg gegenüber seinen Völkern verhalten werde, und sprach dabei auch mit einem ehemaligen Ministerpräsidenten.

Der APA-Berichtersteller hat es offensichtlich verschlafen und ist wieder erwacht, als der Bundeskanzler über die Reise einer österreichischen Regierungsdelegation, an der Spitze mit dem Ministerpräsidenten Renner, nach Prag kurz nach dem Kriegsende gesprochen hat; wie er weiter gesagt hat, ist es damals Österreich sehr schlecht gegangen, und die neugeborene Republik Masaryks hat ihm nach den Gesprächen eine wirtschaftliche Hilfe gewährt.

Die APA-Meldung zählt 25 Zeilen.

Auf weiteren elf Zeilen wird breit berichtet, wie die Enthüllung der Gedenktafel dem Bundeskanzler „mißlungen“ ist, weil das Tuch auf dem Relief hängengeblieben ist und mit einem Brett beseitigt werden mußte.

Das Tuch hat aber auch die Redaktion der „Zeit im Bild“ fasziniert. Sie hat in den Tagesmeldungen ein Stehbild gebracht, wie der Bundeskanzler die Schnur zieht, und dann ein Detail des mit dem Tuch verdeckten Reliefs. Man stellt sich die Frage: Hat die Redaktion kein Photo der enthüllten Gedenktafel gehabt?

Hanna Paul
Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Wien, XVII

Husak-Besuch „so gut wie fix“: 16. November

Eigenbericht der „Presse“ von PETER MARTOS

WIEN. Der tschechoslowakische Staats- und Parteichef Gustav Husak wird seinen seit mehr als einem Jahr verzögerten Österreichbesuch doch noch heuer absolvieren.

Husaks Visite – die erste eines tschechoslowakischen Staatsoberhauptes seit 1920 –, ursprünglich für 5. Oktober 1981 geplant, war von österreichischer Seite wegen der Spionageaffäre Hodić abgesagt worden. Im Dezember sorgte die Behinderung eines österreichischen Rotkreuztransports nach Polen für Aufregung in den bilateralen Beziehungen. Nachdem sich die Tschechoslowakei entschuldigt hatte, war der Weg frei für eine allmähliche Verständigung.

Tatsächlich scheinen die Beziehungen nach zahlreichen Stürmen in ruhigere Gewässer zu steuern. So gibt es nach Konsultationen bereits konkrete Texte über einen Kontaktmechanismus „im Zusammenhang mit den grenznahen CSSR-Kernkraftwerken“; so dürfte bis November ein für Österreich günstiges Rechtshilfeabkommen unter-

schriftsreif sein; so scheint Prag schließlich gewillt, Erleichterungen für den Reiseverkehr zu schaffen.

Neue Zürcher Zeitung

(30. září) píše v obsáhlém článku, ve kterém se zabývá přípravovanou Husákovou návštěvou v Rakousku, j. také o "deskové válce":

Wohl aber wurde Mitte September in der Wiener Innenstadt unweit des Grabens eine ganz andere Gedenktafel eingeweiht, jene für Thomas G. Masaryk, den Gründer der Tschechoslowakei. Die tschechoslowakischen Organisationen in Wien hatten für die Enthüllung Bundeskanzler Kreisky gewinnen können. Er will freilich als Privatmann gehandelt haben, wozu er als Spross einer ebenfalls in Mähren beheimateten Familie auch eine gewisse Legitimation besaß. Der offiziellen CSSR war dieser Akt, der ja auch als Bekenntnis zu einer anderen Tschechoslowakei gewertet werden konnte, ein Dorn im Auge, denn schliesslich kommt der heutige sozialistische Staat ohne die Erwähnung des ersten Präsidenten und Staatsgründers aus.

BINAROVA INSEL STORY

O nové premiéře Divadla Brett jsme našli kritiky v řadě novin. Nejobsáhlejší z nich uveřejnila Die Presse (24.9.). Vyzdvihuje především výkon N. Brettschneiderové, která "díky své umělecké preciznosti sděluje divákovi onu oblast zážitků, ve které zbývá ještě dost prostoru pro jeho vlastní obrazotvornou fantazii k dovtváření". Na druhé straně se autor recenze domnívá, že slovník nemluvného divadla je v dlouhých osázejích rychle a jednoznačně rozluštitelný. Přesvědčil jsem se, že výrazové prostředky podle něho ne zřídka omezují komunikaci mezi jevištěm a divákem. Die Furche (29.9.) píše: N. Brettschneiderová a L. Kavín vyprávějí beze slova příběh o hranicích uspokojení sama sebou a o zničujícím proniknutí vnějšího světa do tohoto stavu. V žádném případě to není deprimující story, je v ní mnoho humoru. Je to dobrá příležitost poznat toto jediné vídeňské pantomimické divadlo." Arbeiterzeitung (29.9.) přinesl spolu se zprávou o představení velkou dvousloupcovou fotografii N. Brett-schneiderové.

Zbynek Sekal in der Neuen Galerie

Fünf Jahre nach seiner ersten großen Wiener Ausstellung im Museum des 20. Jahrhunderts (nach Vorstellungen in Graz und Bochum) zeigt Sekal in der Neuen Galerie in erster Linie neueste oder eben erst kürzlich abgeschlossene Arbeiten, die er „Geflechte – Anwendungen eines Verfahrens“ nennt.

Derartiges ist hierzulande nach wie vor etwas Ungewohntes, das durch Machart und Anspruch und unspektakuläres Auftreten aber eben all jene anzieht, die in diesen Arbeiten erkennen werden, was dem Bereich des Profanen entrissen und zu etwas Kostbarem und Reichem übergeführt werden konnte. In ihm

verbirgen sich die Wunden dennoch nicht, mit denen lebt, der getroffen worden ist.

DIE PRESSE

Es sind kostbar geworden Objekte, kostbar geworden durch die Gedanken, die Überlegungen, die während der langen Arbeitszeit eingeflossen sind. Der Ernst, mit dem die künstlerische Arbeit betrieben wird, teilt sich mit. Die Anwendung eines Verfahrens wird zur Philosophie.

Wiewohl sich der gestaltende Prozeß in einer Ebene abwickelt, eigentlich ein Bild entsteht, denkt man an Objekt bis Kultobjekt. Fügt sich Sekals gestalterisches Tun zur Kreuzform, enthält diese Form eine Religiösität, eine Ausstrahlung, die auch Menschen etwas sagen kann, die Glauben nicht praktizieren.

AZ

12 MINUT OVACÍ RAFAELU KUBELÍKOVI

V minulém čísle bulletinu jsme přinesli rozhovor s Rafaelem Kubelíkem, který uveřejnil švýcarský list Weltwoche u příležitosti Kubelíkova vystoupení na hudebním festivalu v Lucernu.

Skončilo velkým Kubelíkovým úspěchem nejen u publika, le i u kritiky. Ale spoň výňatek z jedné z nich:

Für das Bayerische Rundfunk-Symphonieorchester und Raffael Kubelik wurden die beiden Berliner Gastspiele zu einem großen Triumph: Zwölf Minuten lang (der Kritiker des Tagesspiegels hat es gestoppt) feierten die Berliner ihre Münchner Gäste in der Philharmonie nach der Aufführung der zweiten Symphonie von Gustav Mahler. Als einziges Rundfunkorchester aus der Bundesrepublik waren die Münchner geladen, um an der Darstellung des Mahlerschen Gesamtwerks während der Berliner Festwochen mitzuwirken – neben internationalen Gästen aus London und Philadelphia, Wien und Amsterdam.

Süddeutsche Zeitung 30. September 1982

PROGRAM

19. listopad, pátek
začátek v 19.30 hod.

OPAT ANASTÁZ OPASEK

NÁBOŽENSTVÍ A VÍRA " MODERNÍHO " ČLOVĚKA

Dreihackengasse 7
Pensionistenklub,
V'deň 7

(buffet Sandwich Jelínek)

připravujeme:

prosinec: místo ohlášeného večera o dnešní Číně jednáme s R. Seluckým, universitním profesorem z Toronta a jedním z někdejšího nejpopulárnějších národohospodářů, který je t.č. v Evropě. Definitivní téma večera v prosincovém bulletinu

leden: přeložený večer o Číně českými očima (v podání nedávných návštěvníků Číny dr.Z.Mlynáře, dr. J. Skolky a J. Stárkové)

únor: recital Niky Brettschneiderové (na tento večer budou v předprodeji vstupenky)

P.b.b.
Erscheinungsort Wien
Verlagspostamt 1090 Wien

**KULTURNÍ
KLUB**
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

listopad 1982

11

Pozvání na

VEČER S OPATEM ANASTÁZEM OPASEM

Našeho příštího hosta, dr. Anastáze Opaska, bývalého opata břevnovského kláštera, představil vlastně už náš minulý host, Karel Kaplan. Ve své přednášce o politických procesech padesátých let se totiž zmínil a.j. i o procesech s představiteli církve a uvedl, že pro jednoho z nich prokurátor žádal dokonce trest smrti. Slo právě o A. Opaska, který byl nakonec odsouzen "jen" na doživotí.

Opasek se narodil v r.1913 ve Vídni. Vystudoval teologii a v r.1945 se stal nejdříve správcem a o dva roky později opatem břevnovského kláštera benediktinů. Bylo mu tehdy 34 let a byl nejmladším opatem v Československu. Soustředil kolem kláštera řadu intelektuálů a umělců a jeho činnost tak daleko přesahovala jen ryze klášterní rámec.

To byl také nesporně jeden z důvodů, proč byl v r.1949 v akci, namířené proti katolické církvi, zatčen a proč mu při procesu v prosinci 1950 prokurátor navrhl trest smrti za velezradu a špionáž. V r.1968 byl Opasek rehabilitován, protože obvinění proti němu byla vykonstruována stejně jako proti ostatním kněžím.

O rok později odešel Opasek do zahraničí a žije od té doby v benediktinském klášteře v Rohru (NSR).

V r.1971 spoluzaložil Opus bonum ("Dobré dílo"), akci, v jejímž rámci dochází každoročně k setkání zájemců nejrůznějšího zaměření a přesvědčení k diskusím na nejrůznější, politická, historická, litární i jiná témata. Účast "exkomunistů" na nich dala před časem podnět k diskuzi (a kritice), ve které bylo sdružení Opus bonum předhazováno, že "dělá politiku", že se "bratříčkuje s komunisty", čímž přý cosi zrazuje ("jako třeba národ, církev, svědomí, mravnost"); stanovisko Opus bonum jsme otiskli v našem bulletinu v dubnu (č.4/82).

I když se pravděpodobně v diskuzi dostaneme i na téma procesu s katolickými duchovními v padesátých letech a k otázce těchto setkání Opus bonum, chtěli bychom, aby tématem večera byla spíše otázka náboženství a víry "člověka moderního věku".

O úvodní referát k tomuto tématu jsme Anastáze Opaska požádali.

SLOŽENKY NA ČLENSKÉ PRÍSPĚVKY KLUBU 1982/83

nepřikládáme rádi, ale není vyhnoutí. Jsme nuceni platit náklady bulletinu, nájem za sál, mnohdy cestovné našim hostům, poštovné atd. Výše příspěvků byla pro tento rok odhlasována valnou hromadou na 150.- šil.; kdo tento obnos dát nemůže, může samozřejmě zaplatit nižší částku. Vzhledem k nákladům jednotlivých večerů považujeme za spravedlivé požádat ty hosty, kteří neplatí členské příspěvky o režijní příspěvek večera ve výši 20 šil.; a opět v pochopitelných případech, zejména u těch, kdo jsou zde teprve krátce a nemají, nebo u těch, kdo zde jsou na návštěvě z CSSR (a vždy se někdo najde), to neplatí.

KDO MÁ ZÁJEM JEN O BULLETIN KLUBU

snad bude moci přispět na jeho náklady. Jedno číslo nás vyjde na cca 4 šilinky. Budeme rádi, jestliže nám příslušnou částku pošle.

PROSÍME VŠECHNY TY

kdo dostávají náš bulletin, aby nám hlásili případné změny adresy. Nemůžeme to pochopitelně sami sledovat a pošta nám při každé zásilce několik exemplářů vrátí jako nedoručitelné. Na druhé straně jsme vystaveni vyčítkám, že jsme někomu přestali bulletin posílat.

ČESKÁ ŠKOLA KOMENSKÉHO

Jak jsme již v minulém čísle našeho bulletinu uvedli, došlo počátkem října ke schůzce zástupců Klubu (P. Janýr, G. Lóbal, J. Mařík) s představiteli školy Komenského (místopředsedou rodičovské rady dipl. ing. Z. Dítě, ředitelkou školy E. Wazkovou a s učitelským sborem). Počínaje k tomu dala jak rodičovská rada, tak učitelský sbor na základě přetisku článku Rudého práva, který jsme v našem bulletinu před časem přinesli. Z tohoto článku vznikl dojem, že škola je nejen ve správě, ale i pod ideovým vlivem "Skolského spolku Ko-

menický", který má blízké vztahy k velvyslanectví CSSR v Rakousku.

Na schůzce byly tyto otázky vyjasněny potud, že pedagogická činnost na škole je kontrolována rakouskými školními inspektory a učitelský sbor je schvalován městskou školní radou města Vídně. Učební osnovy odpovídají rakouským a nejsou používány učebnice, používané dnes v CSSR; naopak, používají se na př. čítanky z doby první republiky.

"Skolský spolek Komenský," jehož starostou je O. Blažek (jehož činnost byla v článku zvláště chválena a který byl redaktorem Rudého práva označován jako soudruh) je pouze provozovatelem školy. Označení O. Blažka jako "školního inspektora československých škol ve Vídni" neodpovídá skutečnosti, jak jsme byli již před tím informováni presidentem městské školní rady ve Vídni.

"Skolský spolek Komenský" je pouze udržovatelem školy, udržuje především její budovu, jejímž je majitelem. Personální náklady školy nese Rakousko.

Také se dnes neopakují případy, známé z doby po r. 1968, kdy škola odmítala přijímat děti těch, kteří z CSSR z politických důvodů odešli.

Vyučování na škole je dvojjazyčné a klade se zvláštní důraz na německý jazyk. Tato výuka se v minulosti osvědčila, takže její absoliventi ovládají jak český, tak německý jazyk a podle svých schopností navštěvovat vyšší školy rakouské.

Při škole je též mateřská školka, do které mohou být přijímány děti od tří let.

Případné další dotazy zodpoví škola přímo. Její adresa je Vídeň 3, Sebastianplatz 3, tel. 73 31 88.

Rádi toto vysvětlení uveřejňujeme. Zatímco jiné české a slovenské spolky ke zmíněnému článku Rudého práva mlčely, upozornil na něj Klub spolkového kancléře s tím, že to jen podtrhuje nutnost jmenování poradní-

dokončení na str. 6

LISTINA DARŮ NA PAMĚTNÍ DESKU TGM

Stav darů k 29.9.	45.155.-
Vladimír Kusín, NSR	350.-
neznámý	500.-
Malý	100.-
manž. Zmolovi	200.-
Steherová A.	100.-
Havelka Karel	50.-
při odhalení desky vybráno	338.-
Dvořák V.	100.-
Patočka	100.-
Běhalová Věra Dr.	200.-
*y	600.-
čs. spolky v Chicagu 500 dól.	9.061.-
Slavík Ota	100.-
neznámý	100.-
Macháček	200.-
dr. Milan Kudla	100.-
dr. Hostička, Svýcarsko	81.-
kníže Schwarzenberg +)	500.-
stav darů k 29.10.1982	57.935.-

+) Uvedená částka od knížete Schwarzenberga došla na složenice na členské příspěvky; poněvadž jejich výši podstatně převyšuje, domníváme se, že může jít o záměnu složenek a uvádíme celou částku na kontě Desky. Poněvadž darované částky uvádíme často jen na základě telefonického sdělení, nejsou vyloučeny eventuelní nepodstatné chyby (některé jsme už mezitím opravili). Na závěr sbírky uveřejníme ještě jednou celou listinu dárců. Za upozornění na ev. chyby děkujeme.

STAV VÝDAJŮ

V posledním bulletinu jsme uvedli dosud došlé a zaplacené účty (částečně kryté úvěrem)	59.519.-
ve výši	
nově došlé a zaplacené účty	
Treffpunkt, nájem sálu matiné	3.103.-
Pribek-Bau	2.950.-
celkem zaplacené účty	65.572.-

ROZDÍL MEZI OPTIMISTOU A PESIMISTOU

je, jak známo, v tom, že optimista před lahví s polovinou obsahu kons-tatuje, že zbývá ještě půlka whisky, zatímco pesimista vzdychá, že už je půl lahve vypito. Našeho bulletinu rozesíláme něco přes 400 exemplářů. Na desku TGM došly zatím dary od 186 osob. Odhlédneme-li od některých zahraničních dárců, je to skoro polovina adresátů bulletinu. To je pohled optimisty. S hlediska pesimisty to není ani polovina.

Chceme si zachovat optimismus, jinak ani nelze: všechny výdaje dosud nejsou zdaleka kryté a tak nezbyvá než věřit, že se stále ještě najdou ti, kdo svůj příspěvek dosud odkládali. Opíráme svou naději především o to, že ohlas, který akce měla zejména v cizojazyčném tisku (ukázky jsme přinesli v minulém čísle) přesvědčil i ty, kteří se na naši iniciativu dívají s počáteční nedůvěrou.

A stejně tak opíráme svůj optimismus o to, že právě ve vídeňských českých a slovenských spolkách je vždy s neobvyklou pietou vzpomínáno všech Masarykových výročí a jeho jméno je opakovaně při každé příležitosti. Bylo by těžko vysvětlitelné, kdyby se tvářili, jako že o desce nevědí. Proto přikládáme znovu složenku i na konto Deska TGM a prosíme ty, kteří svůj příspěvek už dávno poslali, aby nám neměli za zlé, že složenku dostanou znovu, ale jinak to technicky není možné.

FOTOGRAFIE Z ODHALENÍ DESKY TGM

jsou vystaveny v českém knihkupectví PETRA PASTERNAKA, Lindengasse 5, cca 100 metrů od obchodního domu Herzmarský. Otevřeno od úterý odpoledne do soboty (polední přestávka). Tam je možné fotografie objednat i nakoupit českou a slovenskou literaturu, desky atd.

K NÁVŠTEVĚ PRESIDENTA ČSSR

MEMORANDUM KULTURNÍHO KLUBU

SPOLKOVÉMU KANCLÉŘI A MINISTRU ZAHRANIČÍ

Při příležitosti návštěvy presidenta ČSSR v Rakousku zaslal Kulturní klub spolkovému kancléři a ministeru zahraničních věcí memorandum o zhoršených možnostech v cestovním ruchu do ČSSR a o důsledcích, které pro některé občany vyplývají z "úpravy vztahů ČSSR k občanům, pobývajícím bez povolení v zahraničí." Jak je v dopise uvedeno, dotýkají se tyto otázky nejen rakouských občanů české a slovenské národnostní skupiny, ale i zájmů Rakouska. Český text memoranda zní:

Již delší dobu musí ti rakouští občané, kteří mají v cestovním pase uvedeno rodiště na území ČSSR při podávání žádosti o vstupní vizum vyplňovat vedle normálních ještě zvláštní formulář a zaplatit dodatečný poplatek. Jejich žádost není vyřízena týž den, jak je obvyklé, ale až za několik týdnů.

Záminka, že v jejich případech musí být v Praze nejprve zjištěno, zda nejsou současně také občany ČSSR není oprávněná. Opatření se týká i těch, kdo mohou předložit doklad o vyvázání z občanství a těch, o nichž je to na velvyslanectví známo. Jsou známy případy, že udělené povolení, které nebylo použito, bylo po krátké době prohlášeno za neplatné.

Tato praxe se týká i těch osob, jež nabyly rakouské občanství již v době mezi oběma válkami (nebo dříve) a které po desetiletí mohly bez problémů do ČSSR jezdit.

I. Zhoršené možnosti cestování do ČSSR

II. "Úprava právních vztahů ČSSR" k těm rakouským státním občanům, kteří se v posledních letech přistěhovali z ČSSR do Rakouska

Před několika lety vydala vláda ČSSR "směrnice o úpravě právního vztahu ČSSR k občanům, kteří se bez povolení úřadů zdržují v zahraničí" (jejich poslední znění je z 23. 10. 1980). Všichni ti rakouští státní občané, kteří bez povolení úřadů ČSSR do Rakouska jsou nuceni na ně musí brát zřetel, pokud nechtějí vystavit své, v ČSSR žijící příbuzné eventuálním nepříjemnostem (zejména pokud jde o

jejich možnosti cestování do zahraničí.

Tyto "směrnice" stanoví dvě možnosti:

- A. propuštění z občanství ČSSR
- B. dodatečné povolení dlouhodobého v zahraničí.

Při vyřizování příslušných žádostí dochází k jevům, které jsou krajně povážlivé a dotýkají se zájmů nejen žadatelů samých, ale dle našeho názoru rakouské republiky.

ad A. Žádosti o propuštění z občanství ČSSR

1. Formuláře, které je nutno vyplnit, obsahují řadu otázek, které s předem žádosti nemají nic společného. To se týká především otázek, kde je žadatel zaměstnán, v jakém postavení, kolik činí jeho příjem, s jakými osobami se stýká, zda je členem rakouských spolků Čechů a Slováků. Tyto otázky jsou pak při obvyklém rozhovoru na velvyslanectví v podrobnostech rozváděny.

2. Při tomto rozhovoru jsou žadatelé předloženi k podpisu další formuláře, obsahující komplikované právní formulace, o nichž se nemůže s nikým poradit, protože formuláře mu nejsou vydány do ruky a nedostane jejich kopii ani když o ní požádá.

3. Podle vyhlášky ministerstva financí ČSSR (z 20. 12. 1976) je stanoveno za propuštění z občanství poplatky ve výši od 40.- do 500.- korun. (bod 17. zmíněné vyhlášky), který však může být zvýšen až na 25 násobek, což se pravidelně stává. To tedy znamená 12.500 korun, při součas-

ném kursu až 50.000 šilinků.

Tento obnos je splatný na velvyslanectví. Tím jsou žadatelé sváděni k porušení rakouských devizových předpisů "které zpravidla neznají". Jejich eventuelní námitky, že jde o převod deviz do zahraničí, pro který je třeba souhlasu rakouské národní banky, jsou zaměstnanci konzulátu vyvráceny s poukazem na to, že nejde o převod do zahraničí, poněvadž platba je činěna v Rakousku.

Je jmenovitě znám případ, kdy osoba, která odmítla zaplacení bez předběžného souhlasu rakouské národní banky sice dostala žádost kladně vyřízenou, (poplatky jsou placeny až po té), ale nikdy nedostala vstupní vizum do ČSSR.

Ad B. Dodatečné povolení trvalého pobytu v zahraničí

1. Při tomto způsobu zůstávají dotyčné osoby nadále občany ČSSR, takže dochází ke dvojímu občanství, což ČSSR vědomě trpí. Důvod může být v tom, že tyto osoby i nadále podléhají zákonům ČSSR. To se týká především z těchto zákonů vyplývající povinnosti odpovídat na dotazy policie nebo jiných orgánů a poskytnout jim požadované informace. Tímto způsobem mohou být při své cestě do ČSSR vydrážděny.

To se jeví možné i z toho důvodu, poněvadž úřady ČSSR tento způsob povolují i osobám, které do Rakouska uprchly z politických důvodů, dostaly zde asyl a rakouské občanství ve zkrácené čekací lhůtě. Mohou být při návštěvě do ČSSR z různých důvodů obviněny (na př. z politických činů,

které spáchaly před útokem, který uvedly při své žádosti o asyl).

2. Poplatky za vyřízení jsou v tomto případě jen nepodstatně nižší než při vyvázání z občanství ČSSR. Jejich horní hranice činí 10.000 korun, t. j. 40.000 šilinků, takže pro tyto případy platí totéž co pro případy, uvedené pod A/3.

C. Celkový rozsah těchto plateb je těžko možné odhadnout. Je však možné vycházet z toho, že se tato úprava týká asi 10.000 osob. Při spíše níže odhadnutém průměru 25.000 šilinků za osobu to však představuje obnos kol 250 milionů šilinků, které ČSSR získá bez jakékoli protihodnoty.

D. Chtěli bychom v této souvislosti připomenout praxi jiných zemí východního bloku. Jak je známo, žešilo Maďarsko tyto otázky velmi liberálně. Ale také NDR v nedávné době je vyřešila pomocí administrativního aktu (amnestií), při čemž zrušila těm občanům, kteří odešli bez povolení ze země, státní občanství. Při tom tyto osoby mohou, pokud jsou občany jiného státu, žádat o vstupní vizum do NDR a jak praxe dokazuje, také ho dostávají.

Toto memorandum vyvolá nepochybně mnoho diskusí: názory na návštěvy v ČSSR jsou velmi různé, nejčastěji zcela protichůdné.

Považujeme to za osobní věc každého jednotlivce a nevysslovujeme se ani pro, ani proti, nýbrž je upozorňujeme na různé aspekty věci.

RAKOUSKÝ KOMITÉT SOLIDARITY

(Österreichisches CSSR-Solidaritätskomitee) zaslal v říjnu presidentu ČSSR dopis, ve kterém ho upozorňuje na negativní dojem, který v rakouské veřejnosti vyvolává pronásledování zastánců lidských práv v ČSSR a žádá ho, aby v zájmu skutečného zlepšení vztahů mezi oběma státy, ke

kterému má přispět jeho návštěva v Rakousku tyto represe dal zastavit a propustil vězněné.

Kopii dopisu zaslal komitét na vědomí spolkovému presidentu Kirchschilderovi jako jeho hostiteli a kancléři Kreiskému.

Spolkový prezident mezi tím komitétu odpověděl, že tuto otázku zahrne do svých rozhovorů s presidentem ČSSR.

JAK PIŠE DIE PRESSE

(9.11.)

prohlásil ministr zahraničí Willibald Pahr na tiskové konferenci k návštěvě presidenta ČSSR v Rakousku, že ČS vyšlo vstříc rakouským přáním v řadě humanitárních případů, ne však v případech pronásledování čs. občanů.

DER SPIEGEL

očekává práve z tohoto důvodu ne příliš vřelé, spíše opačné přijetí hosta z Prahy. Přinášíme přetisk jeho poznámky:

Vergebliche Fürsprache

Die österreichische Regierung ist über den tschechoslowakischen Staats- und Parteichef Gustáv Husák verärgert. Der Politiker, der Mitte November zu einem Staatsbesuch in Wien erwartet wird, hat sein Versprechen nicht gehalten, den Bürgerrechtler Rudolf Battek und den Dramatiker Václav Havel freizulassen. Aus Protest gegen das harte Urteil für Battek war Husák im September vergangenen Jahres schon einmal von den Österreichern eingeladen worden. Noch im März hatte der ČSSR-Außenminister Bohuslav Chňoupek Bundeskanzler Kreisky versprochen, sich für die inhaftierten Dissidenten einzusetzen. Auch Vizekanzler Fred Sinowat wurde kürzlich versichert, man sei „bemüht“, dem Wunsch der Österreicher nachzukommen. Einziges Ergebnis der Fürsprache: Die Haftbedingungen Havels wurden weiter verschärft.

DER SPIEGEL Nr. 44/1962

ODHALENÍ DESKY
KL. GOTTWALDA

pokud se proslýchá, není na programu návštěvy. Zda to ztroskotalo na nesouhlasu majitele domu není známo. Dohady, že umísťovat desku na zastrčeném domě v Meidlingu po té, co byla krátce před tím odhalena Masarykova deska v samém středu Vídně se odhalovateli nejevilo dost důstojné, není možno s určitostí potvrdit.

FERDINAND LACINA,

nově jmenovaný státní tajemník vládu spolkového kancléře, je absolventem české školy Komenského. Je ročník 1942 a navštěvoval ji tedy v prvních poválečných letech.

KOMENSKÝ...

dokončení se str. 2.

ho sboru české a slovenské národnostní skupiny, jak to on sám při jednání, ke kterým také Klub pozval, slíbil a jak to předpokládá zákon o národnostních skupinách.

Současně Klub tehdy upozornil jak kancléře, tak městskou školskou radu, že zatímco mnoho českých učitelů v Rakousku hledá zaměstnání, zaměstnává "Komenský" na škole učitele z ČSSR. S uspokojením konstatujeme, že tomu tak už není.

Jednání se spolkovým kancléřem se tehdy zúčastnili i zástupci "Komenského" a vydávali se za mluvčí jak absolventů školy, tak rodičů. Jak se ukazuje, zcela ve stylu oněch nechlvalně známých "zástupců", zastupujících jen jisté zájmy, jak to ostatně ti, co z ČSSR odešli, dobře znají. "Školský spolek Komenský" je ve skutečnosti úzký uzavřený okruh přátel velvyslanectví ČSSR, nepřijímající žádné další členy - z pochopitelných důvodů.

O významu české školy není třeba mluvit. České školy byly vždy nejen základem zachování jazyka, ale i centrem národního kulturního dění. Je smutnou skutečností, že z někdejšího bohatého českého školství ve Vídni je tato poslední. Je nutno ji proto udržet. Ale i vrátit ji jejímu pravému poslání.



Kytaromagie Vladimíra Veita

Léta po sovětském přepadu naší staré vlasti přinesla nesmírný rozmach volovin v populární hudbě. Elektronicky nakačfené, sto let za opicemi Západu experimentující comba, doprovázející hrubě nesocialistickými zvuky socialisticky duchaprázdné texty pečlivě vymiškované cenzurou a zpěváci hluboko pod úrovní své potence odvádějící efemérnosti normalizační popmuziky. Je tragické slyšet Routerovou někdejší Černé Iluziny zpívat sladkosti vyhovující vkusu všemožných ÚV, je sarkastické sledovat mentálně-ideologická úsilí Ladislava Štajdla, jenž kdysi /tajně/ sepsal hudbu k invazivnímu filmu Honzy Němce Oratorium za Prahu, a nyní bojuje práskavými dopisy adresovanými tomu nejústřednějšímu ÚV za právo der goldenen Stimme aus Prag - bez německého trhu finančně nesoběstaného zasloužilého umělce Karla Gotta - být vyjmut z kritiky politicky neuvědomělých kritiků časopisu Melodie.

Je proto osvěžující, nadějeplně slyšet Vladimíra Veita, tento hlas vynikajícího tónbrú, zpívajícího recitativním stylem texty, které jsou všechno, jen ne tuctové, jen ne přisřícené pro potřeby politbyr a trhu. Je v nich silný náboj emoce, často intenzivní poesie, ale před sentimentálností nebo nebezpečím klíše je vždy zachraňuje skluz do poetismu, surrealismu a imaginálních překvápke. Veitovy písně nikdy nebudou šlágry; ani na takovou slávu nespírují. Krása melodie je v nich umístěna do hlasu doprovodných nástrojů /vynikající rozhovory dvou kytar/, hlas se soustřeďuje na význam, na smysl, na srážku obrazu, na magickou náladu označení. Nebudou to šlágry, budou to lyrickokritická mementa naší shakespeareovské doby, v níž krása existence žije v symbióze s ošklivostí politiky.

Na této desce je cyklus písní, k nimž hudbu složil Veit a slova napsali současní

V. Veit žije nyní ve Vídni.
Desku je možné koupit v knihkupectví
Petra Pasterňáka

čeští spisovatelé a básníci /k nim je přidáno po textu od Nerudy a Vrchlického/. V nich slouží Veit imaginaci svých přátel, ale dělá to vynalézavým způsobem. Tragicky strašidelný význam Landovského textu Divnej báň je ideálně podtržen unisonem hlasu a strun a bluesově koncipované protihry elektrické kytary v písni Zahýkal sýc zintenzivňují naléhavost Havlovy společenské analýzy z veršů: Zabužel bor/Rozumně hnit/Zaskučel květ/Krášně je žít. Louisianaška mundharmonika ozdobuje teskným cifrováním, mezi jinými, i můj Blues libeňského plynojemtu, tuhle tajnosnubnou písničku zoufalství z padesátých let, vůbec ne sociální, ačkoliv používající terminologie svých černých vzorů... dejte mi práci pro duši... a pro můj jemný vkus... Zdá se mi, že poetickým vrcholem této desky je text Petra Kabeše Anděl kanibal se silně varírovaným haunting refrémem, hodným mistrů vrcholného poetismu naší lepší minulosti: V nebi jsou kotvy mol/do slova v šatníku pouští se zlatej mol. Last but not least je tu píseň Pavla Kohouta, toho někdejšího Šavla socrealismu, nazvaná 300:

Zas jedna bitva prohraná
už bělohorskou plání
jak žnec jde strašná Morana
už vzdávají se páni
už v bahně české prapory
už poroha je jistá
jen u řdi staré obory
rve se jich ještě tři sta, tři sta, tři sta...

Zdá se mi, že píseň by mohla být hymnou těch, kdož v záplavě mastných hrnců, dvojjazyka normalizace a dolce vita havlovských groombles vzdorují hlasu redličného socialismu, vyjícího k nerozeznání od hlasu hyny.

Jedním z nich je zpěvák, kytarista, básník Vladimír Veit.

JOSEF ŠKVORECKÝ

KULTURNÍ KLUB-Eigentümer, Herausgeber und Vervielfältiger "Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, für den Inhalt verantwortlich Premysl Janýr, alle Wien 9, Lustkandlgasse 4/21.

DIVADLO BRETT

hraje ještě do 12. prosince hru Ivana Binara Insel story. Na leden připravuje premiéru "Herr Kafka kehrt zurück." Hraje stále ještě v 16. okrese, ale připravuje vlastní scénu v 6. okrese.

RECITAL

NIKY BRETTSCHEIDEROVÉ

kteřý jsme minule ohlásili, se bude konat v sobotu 19. února v renovovaném francouzském divadle "Studio Molliere" v Lichtensteinstrasse (9.ok.) Vstupenky jsou již v předprodeji po 80 šilincích (studenti a důchodci polovic).

KÜNSTLER, DIE KAMEN UND BLIEBEN

je název výstavy ve Wiener Sezession Vystavují na ní umělci z nejrůznějších zemí, kteří se v Rakousku usídlili (m.j. Němci, Američané, Kanadani, Japonci, ale i Bulhaři a Rusové).

Z českých výtvarníků jsou na výstavě zastoupeni František Lesák, který přišel do Rakouska koncem padesátých let) a je nyní řádným profesorem na Technické universitě, dále Zbyněk Sekal (o jeho nedávné výstavě jsme informovali) a Mirka a Josef Symonovi (Symon je autorem pamětní desky T.G. Masaryka).

Lesák a Sekal vystavují své kresby, manželé Symonovi objekty z papíru a kovu.

Výstava je otevřena do 31.prosince denně od 10 do 18 hod.; v sobotu od 10 do 16, v neděli 10-13. (24.-26. prosince je zavřeno).

HANUŠ POLÁK,

jeden z prvních členů Klubu, je jako kameraman solitvůrcem rakouského celovečerního filmu Dědicové (Die Erben), který byl v předpremiéře uveden na Viena a měl velmi příznivý ohlas u kritiky. Režii filmu měl Walter Bannert. V kinech bude uveden počátkem příštího roku.

Dědicové jsou druhým celovečerním filmem, na kterém Polák spolupracoval. Prvním byl dětský film Was kostet der Sieg, který byl vyznamenán na festivalu v Moskvě.

H. Polák přišel do Rakouska po r. 1968, před tím byl kameramanem československé televize.

ČASOPIS

OSTEUROPA NACHRICHTEN

pořádá v sobotu 11. prosince v Internationales Kulturzentrum, Vídeň 1, Annagasse 20

14-17 hod. dětské odpoledne s promítáním čs, trikových filmů a clownem, od 19 hod. tamtéž večer "Obrazy, hudba a besedy s československou, polskou a ruskou účastí. Obrazy a grafiku vystavují m.j. Zb.Benýšek, P.Kouba, Lenka Skrabánková, Otakar Slavík, hudba Mirek Bonhard, piano, Dáša Vokáta, Vladimír Veit a Zbyněk Benýšek folkmusic.

Vstup volný, buffet za peníze. Ve prospěch rodin politických vězňů.

PAVEL LANDOVSKÝ

se vrátil z okružní cesty po Spojených státech a Kanadě, kde měl sérii večerů pro tamější krajany celkem v 15 městech.

P.b.b.

Erscheinungsort Wien

Verlagspostamt 1090 Wien

**KULTURNÍ
KLUB**
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

prosinec 1982

12

ČEŠI, SLOVÁCI A MASARYK

Spadl nám kámen se srdce.

I když všechny náklady, spojené se zřízením Masarykovy pamětní desky ještě nejsou zcela kryty dary a "každá koruna je i nadále dobrá", můžeme říci, že díky pochopení několika set dárců se dobré dílo - o tom, že to bylo dobré dílo snad není třeba hovořit - podařilo, ačkoli konečné náklady značně převýšily naše původní předpoklady.

Všem, kteří přispěli (a snad ještě přispějí) patří dík.

Oni jsou těmi "Čechy a Slováky v Rakousku", kteří jsou na desce uvedeni jako její pořizovatelé. Kulturní klub byl jenom iniciátorem a realizátorem myšlenky.

Nejpočetněji jsou na listině dárců zastoupeni jeho členové a příznivci; to vypovídá nejlépe o jeho charakteru a zaměření a vyvrací to, co o něm někteří jednotlivci roztrušují.

Vedle nich však figuruje

ŘADA DÁRCŮ Z JINÝCH ZEMÍ.

Zjištění, že Češi a Slováci i mimo Rakousko pochopili význam této akce je potěšující. Vedle významných osobností - světově proslulý dirigent Rafael Kubelík je jednou z nich - jsou to i některé organizace a spolky - za příklad je možné uvést

české spolky z Chicaga s jejich velkorýsým příspěvkem - a řada neznámých jmen.

Bez jejich pomoci by finanční stránka akce nebyla nijak různová, jejich podíl představuje zhruba jednu třetinu všech darů. Uvědomovali si význam zřízení desky v zemi, ve které sice ne - žijí, ale která leží tak blízko Masarykova domova a kterou návštěvníci z Československa nejčastěji navštěvují.

Je to v ostrém

PROTIKLADU S VÍDEŇSKÝMI KRAJANSKÝMI SPOLKY,

zejména s postojem jejich funkcionářů. Vyzývají sice Masarykovu památku při každé příležitosti, ale zřejmě by bývali byli raději, kdyby se naše akce nezdařila. Nelze to chápat jinak, než že svoji ješitnost a nevraživost kladou výš než Masarykovu památku. Jak dalece to odpovídá Masarykovu duchu vzájemné tolerance a nadřazování společné věci nad maloduchý partikularismus ponecháme úsudku ostatních.

Zejména to překvapuje u takových organizací jako je na př. Sokol, jehož vídeňská župa "neviděla z nízných důvodů možnost se této akce zúčastnit", jak nám odpověděla. Je nutné ovšem opakovat, že ostatním nestál Masaryk ani za to, aby na náš dopis, kterým jsme je zvali k spoluúčasti, vůbec odpověděly. Jsou to (v abecedním pořadí) AKADEMICKÝ SPOLEK, ČESKÁ DUCHOVNÍ SLUŽBA, Čtenářský spolek JIRÁSEK, MENŠINOVÁ RADA, SLOVANSKÁ BESEDA, VLAST a redakce VÍDEŇSKÝCH SVOBODNÝCH LISTŮ.

O to víc je třeba ocenit

ZDRAVÝ ROZUM

těch jejich členů, kteří akci přes to podpořili; plazí to zejména o řadě členů Sokola.

Jedinou organizací, která aktivně zřízení desky podporovala, byla rakouská odbočka Společnosti pro vědy a umění.

Jestliže je na listině dárců několik set jmen, je to jen zlomek celkového počtu Čechů a Slováků v Rakousku (velká většina se o věci ovšem vůbec nedověděla). Konstatujeme to s vědomím toho, že to může být Prahou zneužito. Nebude to však připsáno na vrub Klubu, ale na vrub oněch funkcionářů naší národnostní skupiny, nad nimiž je možné si s Masarykem povzdechnout:

"Doma i ve Vídni mě tížil Kocourkov; ten Kocourkov pražský, ale i vídeňský a rakouský. Malost nespočívá v geografii, ale v lidech, charakterech, mravech." (Masaryk, Světová revoluce, str. 395)

ODVOLÁNÍ POZVÁNÍ A NOVÁ POZVÁNÍ

V minulém čísle našeho bulletinu jsme na prosinec předběžně ohlásili večer s Radovanem Seluckým. Při dojednávání termínu však vznikly komplikace. Vedle toho je na předpokládaný večer ohlášen koncert " Vánoce v Čechách", který diriguje člen Klubu, Adolf Kouba. Proto jsme byli nuceni večer s R. Seluckým, plánovaný na 10. prosince, zrušit.

Stejně srdečně však všechny zveme právě na zmíněný koncert; podrobností o něm uvádíme na jiném místě.

Rodiče dětí zveme na vánoční besídku, pořádanou v české škole Komenského 18. prosince v 15 hod.

Zveme také všechny do divadla BRETT, které opět hraje, na výstavu umělců, kteří se v Rakousku usídlili v poválečné době a na niž jsou zastoupeni i někteří čeští výtvarníci, patřící dříve už k uznávaným rakouským umělcům a konečně na česko-polsko-rusko-rakouské dětské odpoledne a na ně navazující večer umění, hudby a besedy, pořádané časopisem Ost-europa Nachrichten 11. prosince.

Podrobnější informace o všech akcích uvádíme na jiných místech.

Je toho tedy v prosinci dost, takže výbor Klubu si může po letošní turbulentní podzimní aktivitě udělat přestávku.

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY KLUBU

na sezonu 1982/83, na něž jsme minule přiložili (a tentokrát znovu přikládáme) složenky, činí 150 šilinků; uvádíme to jako odpověď na několik dotazů, které jsme dostali. Ti, kdo z jakýchkoli důvodů nemohou zaplatit plnou částku, mohou poslat nižší příspěvek. Ty, kdo chtějí do - stávat jen bulletin, prosíme o re - žijní příspěvek. Jedno číslo vyjde na ca 4 šilinky, v tomto roce vyšlo 12 čísel.

SLOŽENKY NA DESKU TGM

přikládáme tentokrát naposled. Chceme tak dít příležitost ještě těm, kdo akci chtějí podpořit, ale z nejrůz - nějších důvodů tak dosud neučinili. Přikládáme jí však i pro ty, kteří se domnívají, že příspěvek poslali (a zatím ho neposlali) nebo pro ty, kdo si nejsou jisti.

Pro všechny případy uveřejňujeme celou listinu dárců, tentokrát podle toho, jak dary docházely na konto. Ty, kteří nejsou uvedeni, prosíme, aby se přihlásili, abychom mohli zjistit, zda jejich příspěvek nedošel na jiné konto.

CELKOVÁ LISTINA DARŮ

dipl.ing. Tureček Igor	100.-
xy	50.-
dipl.ing. Mužík Ota	500.-
Fejt František	100.-
Motloch Zdeněk	100.-
xy	300.-
Mařík Ed.	100.-
xy	200.-
Paulová Hana	500.-
Fischl W.	100.-
dipl.ing.dr. Krupička Rudolf	500.-
dr. Stankovský Jan	300.-
Landovský Pavel	300.-
Brejcha Bohumil	500.-
doc.dr. Krupka Jan	100.-
dr. Mikula	500.-
ing. Babárek Otakar	300.-
Dziaček Michal	100.-
xy	100.-
Stěpánek Martin	100.-
Bardon Pavel	200.-
Pavlík Petr	100.-
Skalický Miroslav	100.-
un.prof. Luža Radomír	100.-
Torhmanová	100.-
dr. Halpern	100.-
Chalupa	100.-
Mirtičová Emilie	500.-
ing. Hoščákel Miroslav	150.-
Binar Ivan	300.-
Devátý	100.-
Kohout Ondřej	100.-
mag. Ribarov	200.-
Bělohlávek	100.-
xy	2.000.-

O MEMORANDU KULTURNÍHO KLUBU

zaslaném spolkovému kancléři a ministru zahraničí, jehož text jsme uveřejnili v minulém čísle, referoval ve svém denním zpravodajství rakouský rozhlas a deník Die Presse.

NÁVŠTĚVA Z PRAHY

Zijeme v době, kdy se vzájemné návštěvy představitelů jednotlivých států staly běžnou záležitostí. Je to důsledek zesílené vzájemné závislosti a rostoucí komplikovanosti mezinárodních vztahů. Je proto nápadné, jestliže ČSSR v tomto směru tvoří výjimku. Jeho od r. 1969 faktický a od r. 1975 i nominální šéf navštívil první sousední západní zemi až v r. 1978, NSR a na návštěvu v Rakousku musel čekat čtyři další roky.

Důvodem není nezáměr se strany ČSSR, nýbrž mezinárodní nezáměr o ČSSR a jeho špatná pověst. Husáková návštěva v Rakousku byla o rok odsunuta v důsledku aféry s disidentem "špiónem" Hodicem a - stejně dle polooficiální verze - pro procesy se zastánci lidských práv.

O to překvapivější proto bylo, že dr. Husák nevyužil této vzácné příležitosti, aby nejen cíl a výsledky své cesty, ale i svá stanoviska k mezinárodním problémům a vnitřní politiku ČSSR vysvětlil zahraničním novinářům. Důvody jsou nasnadě.

A tak jedinou tiskovou konferenci při příležitosti této návštěvy uspořádal spolkový kancléř Kreisky. Byla vyhrazena československým novinářům a mohli se jí mimo ně zúčastnit jen korespondenti mezinárodních agentur. Díky jim se setkání nakonec podobalo tiskové konferenci, oni byli totiž jediní, kdo Kreiskému kladli otázky.

Novináři z ČSSR - byly jich dobré dvě desítky - byli zřejmě vyvedeni z rovnováhy otevřeností a věcností, s jakou Kreisky mluvil o problému vztahů mezi oběma zeměmi. Hned v úvodu uvedl, že rakouská politika normalizace vztahů s komunistickými zeměmi se dlouho nemohla chytit. Příčinou byly objektivní i jiné problémy. K těm objektivním patřila komplikovaná jednání o majetkové vyrovnání. Další důvody vyjádřil velmi lapidárně:

"Vždy jsme cítili a cítíme jednoznačný závazek solidarity vůči těm, kdo usilují o lidská práva, jak to vyplývá z našich zásad. A v té věci neustoupíme." Na otázku, zda se při rozhovoru s Husákem zasadil za propuštění Havla, Kreisky důrazně odpověděl: "Za všechny! Za Havla i Za Battěka, který mi svého času psal dopisy a za ostatní." Konkrétní případy byly, jak řekl, na programu rozhovoru prezidenta Kirchschräglera s Husákem. "Mám dojem, že naše úsilí není zcela beznadějně," dodal.

Z početného kruhu novinářů z ČSSR padla jediná otázka. Tákala se problému atomové elektrárny v Zwentendorfu. Byla to vskutku kuriozní otázka: jak kdyby dotyčný novinář chtěl podobnou diskuzi vyvolat v ČSSR.

O celé tiskové konferenci, která trvala hodinu, se v tisku ČSSR neobjevila ani řádka.



Georg Hoffmann-Ostenhof

Husak-Nachlese

In den tschechoslowakischen Zeitungen wurde der Besuch Husaks in Österreich breit berichtet. Wieder und wieder pries man die guten Beziehungen zwischen den beiden Ländern, die sachlichen und offenen Gespräche. Man schrieb in allen Einzelheiten über das Zusammentreffen Husaks mit den verschiedenen Landeshauptleuten. Ja, man maß dieser Staatsvisite große Bedeutung zu.

Etwas freilich ist auffällig. Es gab während des ganzen Besuches nur eine einzige Pressekonferenz. Bundeskanzler Kreisky setzte sich mit dem Troß der CSSR-Journalisten zusammen. Und siehe da: den Lesern in Prag, Brünn und Bratislava wurde der Inhalt des Gespräches mit Kreisky vorenthalten. Und dabei dauerte das Treffen mit den CSSR-Journalisten über eine Stunde. Warum wohl war man da in der Berichterstattung so zurückhaltend?

Kreisky hatte gleich am Anfang gesagt, man würde sich das Recht nicht nehmen lassen, sich für die Bürgerrechte im Nachbarland einzusetzen. Und auf die Frage, ob er sich für den eingesperrten Dichter Havel eingesetzt habe, sagte Kreisky: Nicht nur für Havel und Battěk, der ihm einen Brief geschrieben habe, sondern für alle inhaftierten Bürgerrechtler. Nichts von alledem in den CSSR-Medien. Dafür aber ein Leitartikel in „Rude Pravo“ Anfang dieser Woche, der im Zusammenhang mit Husaks Österreichreise auf das „Prinzip der Nichteinmischung“ insistierte. Was da wohl gemeint war?

Um so mehr aber schoß sich die tschechoslowakische Presse auf jene „Feinde der Entspannung“, auf jene „die ein Löffelchen Gift in das Honigfaß mischen wollen“, ein, auf jene „Grüppchen an der politischen Peripherie“, die während des hohen Besuches vom Hradschin für die Verteidigung der Menschenrechte und für die Freilassung von politischen Gefangenen sprachen.

Haben sich da wirklich unverbesserliche Revanchisten zu Wort gemeldet, entspannungsfelndliche Gruppen an der politischen Peripherie? Im CSSR-Solidaritätskomitee sitzen unter anderen Karl Blěcha und Heinz Fischer und zwei sozialistische Staatssekretäre (Albrecht und Lačina). Das Sozialistische Osteuropakomitee, dessen Zeitschrift kürzlich den Renner-Preis bekommen hat, forderte auch die Freilassung politischer Gefangener. All dies sind doch keine kalten Krieger!

Ich kenne mich zwar nicht so gut bei diplomatisch-bürokratischen Usancen und Sprachgebräuchen aus. Aber mich dünkt die Berichterstattung der offiziellen Medien der ČSSR als äußerst unfreundlich gegenüber einem Land, mit dem gute Beziehungen zu haben Prag offenbar viel am Herzen liegt.

Man sollte sich wirklich nicht das Recht nehmen lassen, immer und immer wieder zu verlangen, daß die vielen Bürgerrechtskämpfer endlich freikommen, die unter falschen Beschuldigungen in den Kerkern des langen Prager Winters schmachten. So lange bis sie wirklich frei sind.

xy	150.-	Königová V.	100.-
Kovář Jan	200.-	Kolářová	100.-
Marešová-Bujová Eugenie	100.-	Cisler F.	500.-
Beranová Hanka	100.-	Urbánek	100.-
manž. Vaněčkovi	200.-	Hörnerová Marta	100.-
Medek Ivan	700.-	Rouček Libor	50.-
dipl. ing. Rudl František	100.-	dipl. ing. dr. Zdráhal Artur	200.-
Veit Vladimír	100.-	Líbalová Julie	100.-
Havlík Petr	100.-	Englanderová Lída	300.-
Englander Alois	300.-	Grünwald Leopold	50.-
manž. Líbalovi	500.-	Půlpánová Anna	100.-
Pešata Jan	200.-	Polanský Pavel	200.-
Mudr. Gaisl Georgine	100.-	Betz Milena	100.-
Češka Karel	100.-	dr. Zlámal Petr	100.-
Knotek Jaroslav	100.-	Bartůnek Karel	100.-
Pavlovec Radko	100.-	xy	100.-
ing. Berger Vladimír	200.-	dr. Pětiočský Viktor	30.-
mag. Janýr Přemysl	500.-	Krátký Jaroslav	100.-
Kozák V.	100.-	Skrabánek Jan	100.-
dr. Horský	100.-	Havelka Karel	50.-
dipl. ing. Rusek Antonín	200.-	Kühnl Karel	100.-
Mrázová Mika	200.-	Neračová Emy	100.-
Vejvoda Robert	200.-	Englanderová Lída	300.-
Anti-Zásadně	100.-	Richter Aleš	100.-
Holub Jindra	100.-	Křivánek Ivo	100.-
Theater Brett	500.-	Mařík Ed.	100.-
dr. Markovič	200.-	Mařík Jan	250.-
Borek Jaromír	500.-	Boček Bruno	200.-
dipl. ing. dr. Cibulka Bohumil	500.-	dipl. ing. arch. Hradil	3.000.-
dr. Skolka Jiří	400.-	xy	50.-
dr. Hartl	200.-	Stěrbová Josefa	300.-
dr. Mlynář Zdeněk	500.-	dr. Papulaj Josef	100.-
Novák Josef	300.-	Florián Jarka	100.-
xy	100.-	arch. Sigmund Fraňa	100.-
Hoff Petr	100.-	rod. Hejlova	1.000.-
Moravcová Anna	500.-	Hrubý Vladimír	100.-
Hladká A.	50.-	Jelínek Sandwisch-Eck	500.-
Sion František	500.-	dr. Krejčí Jaroslav	200.-
ing. Zajíček	100.-	Pechová Jarmila	100.-
Karlš Stefanie	50.-	Stránský Jan	500.-
Kofroňová A.	200.-	Florian Pavel	240.-
manž. Brandejsovi	1.000.-	Konečný Gottlieb	100.-
manž. Navrátilovi	100.-	Pecháček K.	100.-
Jakl Karel	500.-	Kaigl V.	200.-
Fialová Milada	100.-	xy	50.-
Kusin D.	300.-	Pohl Peter	50.-
Vlášková	100.-	prof. Kouba Adolf	300.-
Líbal Petr	50.-	Mudr. Lipták Vladimír	100.-
US dol. 25	414.-	xy	100.-
un. prof. Kohák Erazim, USA	241.-	ing. Míček Karel	100.-
Slavík	100.-	Helena A.	50.-
Souček Jaroslav	100.-	Podhrázký Petr	100.-
Krajčík J.	300.-	Stárková Jana	200.-
		Stipský Josef	100.-
		xy	100.-
		dr. Müller Adolf, Index, NSR	260.-

Lion Michal dr.	200.-
Skutina Vladimír, Svýcarsko	300.-
Loewy Jiří, Právo lidu, NSR	500.-
Kosta Tomáš, NSR	350.-
Klimek Adolf, USA	175.-
Committe Help and Action	700.-
Int. Committe for the Support of Charta 77	700.-
Svědectví	1.400.-
Smíd Mirko	100.-
Dvořáková Otylie	100.-
xy	200.-
Mudr. Štěrba Stanislav	200.-
Schier Petr	100.-
Fládr Miloš	100.-
xy	20.-
Steep	200.-
Schober Monika	100.-
Tobman L.	100.-
xy	20.-
Hain Miloš, Svýcarsko	200.-
Pešata Jan	100.-
Sus Anton	100.-
Reschr	50.-
Mertl Karel	200.-
ing. Hora Vladimír, tč. Svýcar.	200.-
Kusin Vladimír, NSR	350.-
xy	500.-
Malý	100.-
manž. Zmolovi	200.-
Steinerová Anna	100.-
Sbírka při odhalení	338.-
Dvořák V.	100.-
Patočka	100.-
dr. Běhalová Věra	200.-
xy	600.-
české spolky Chicago, USA	9.061.-
Slavík Ota	100.-
xy	100.-
Macháček	200.-
dr. Kudla Milan	100.-
dr. Hoštička, Svýcarsko	81.-
kníže Schwarzenberg	500.-
Polák Hanuš	200.-
Seda M.	150.-
dr. Lion M.	200.-
Pulpánová	100.-
xy	70.-
Dziaček Michal	100.-
Reseler E.	100.-
Lacina F.	100.-
xy	30.-
Drábek J. USA	154.-
xy	200.-
bři. Sprinclovi	200.-
Kubelík Rafael, Svýcarsko	7.000.-
DM 1.000	7.000.-

Z CIZOJAZYČNÝCH PERIODIK

referovaly o odhalení desky (pokud jsme mohli zjistit) ještě také Sudeutsche Zeitung, které přetiskly článek z Kuriera pod titulem Fraška války s pamětními deskami a Die Brücke, týdeník sudetoněmeckých sociálních demokratů, vycházející v Mnichově.

Spolu s fotografií o odhalení referuje také informační bulletin "Berichte ueber die Taetigkeit der tschechoslowakischen Emigration, určený pro informaci politiků, novinářů atd. v NSR, Svýcarsku aj.

Dále o odhalení informuje bulletin "International Council of Jews from Czechoslovakia", vycházející anglicky v Londýně.

KONCERT "ČESKÉ VÁNOCE"

Viedeňská koncertní společnost (Konzertbüro der Wiener Konzertgesellschaft) pořádá v pátek 10. prosince v 19.30 v Mozartově sále Konzerthausu koncert České vánoce, který diriguje Adolf Kouba.

Na pořadu:

A. Dvořák, Česká suita D-Dur,
D.A.F. Milčinský, Pastorella pro tři smyčce a varhany,

B.M. Černošský, Fuga a-mol a toccata c-dur pro varhany,
J.J. Ryba, Česká pastýřská mše pro sóla, smíšený sbor, orchestr a varhany

Hraje Klassisches Ensemble-Wien, sólisté Olfa Wostry, soprán, Heinz Zednik, tenor, Annemarie Klepac, alt, Peter Halbgebauer, bas a Josef Böck, varhany.

Vstupenky od S 40.- u pokladny Konzerthausu, Viedeň 3, Lothringeng.

VÁNOČNÍ BESÍDKU PRO DĚTI

pořádá česká škola Komenského v sobotu 18. prosince v 15 hod. v místnostech školy, Viedeň 3, Sebastianpl. č.3.